

KOMPUTEROWE STANOWISKO KASOWE

PC-POS

wersja 7

Instrukcja użytkownika i serwisanta
Redakcja 7.1.29.0

INSOFT®

© 2008 Insoft sp. z o.o.

31-227 Kraków

ul. Jasna 3a

tel. (012) 415-23-72

e-mail: market@insoft.com.pl

<http://www.insoft.com.pl>

Spis treści

Jak czytać tę instrukcję?	7
Więcej informacji?	7
Obsługa programu	9
Opis ogólny programu	9
Logowanie do programu	9
Okno główne sprzedaży	10
Ikony statusu	11
Zakładka „funkcje specjalne”	15
Paleta klawiszy paragonu.....	20
Okno zapłaty za paragon	33
Przez wprowadzenie kwoty od klienta:	34
„Jednym klawiszem”	34
Tryb pracy drukarki: on-line i off-line	34
On-line	35
Off-line	36
Podstawowe operacje	37
Rejestracja zapłaty kartą płatniczą.....	37
Autoryzacja niektórych operacji	39
Logowanie do programu	39
Wprowadzanie paragonu	40
Anulowanie pozycji paragonu	40
Wprowadzanie ilości towaru	41
Wprowadzanie karty klienta	41
Raporty.....	41
Stany ilościowo – wartościowe	43
Sprzedaż towarów	44
Wystawienie Faktury lub Zwrotu do paragonu.....	45
Faktura VAT	45
Zwrot do paragonu	50
Ponowny wydruk dokumentów	52
Urządzenia podpięte do kasy	53
Drukarka fiskalna	53
Raport dobowy fiskalny	54
Brak papieru.....	55
Inne awarie podczas pracy drukarki	56
Czytnik kodów kreskowych	58
Czytnik kart magnetycznych	59
Pinpad	60
Waga przykasowa.....	60
Wyświetlacz klienta	62
Szuflada.....	63
Drukarka nefiskalna	63
Drukarka etykiet	66

Klawiatura	66
System telewizji przemysłowej.....	68
„Moje rachunki” i „Moje doładowania”	69
„Moje rachunki”	70
Co to są „Moje rachunki?	70
Elementy ekranu służące do edycji „Moich rachunków”	71
Jak wprowadzać rachunki?	73
„Moje doładowania”	76
Co to są „Moje doładowania”?	76
Jak sprzedać doładowanie?.....	77
Karty rabatowe i systemy lojalnościowe.....	79
Rejestrowanie transakcji	79
System domyślny – karta stałego klienta.....	81
System lojalnościowy Comarch Loyalty Management.....	84
Kupony lojalnościowe	85
Inwentaryzacja	86
Przebieg inwentaryzacji na stanowisku PC-POS	86
Import inwentaryzacji do programu PC-Market.....	89
Import inwentaryzacji na paragon	89
Kody „ważone”	90
Kody ważne obsługiwane jako kody krótkie	92
Obsługa zmian kasjerów	93
Rozliczanie kasjerów w programie PC-POS	95
Gdy program PC-POS pracuje samodzielnie, bez systemu kasowego.	96
Gdy program pracuje w systemie kasowym.	97
Rozliczanie kasjerów w programie PC-Market	97
Sesja serwisowa	99
Raport kasjera drukowany przez PC-POS 7	100
Przykładowy raport kasjera na drukarkach Posnet Thermal, Novitus, Printo, Innova	101
Porównanie z raportem dobowym fiskalnym	104
Przykładowy raport kasjera na drukarce Elzab MERA.....	105
Instalacja i konfiguracja programu.....	108
Java	108
Baza danych i praca w systemie kasowym	109
Tryby pracy.....	109
Baza SQL.....	110
Linux.....	111
Instalacja programu	112
Konfiguracja programu PC-POS	112
Gdzie jest przechowywana konfiguracja?.....	112
Edycja konfiguracji i opis wszystkich parametrów	114
Okno „Parametry programu”	114
Współczynniki skali	115
Czcionki	117

Rozmieszczenie przycisków na paragonie.....	117
Ustawienie zakładek na paragonie	120
Klawisze szybkiej sprzedaży	122
Ustawienie kolumn wykazów.....	123
Sekcja Application.....	124
Uprawnienia do autoryzowania operacji w trybie sprzedaży	125
Inne parametry	125
Nazwy kolumn z cenami na liście towarów	130
Otwarcie/zamknięcie zmiany.....	130
Parametry związane z kartami stałego klienta	134
Okno „Lokalne parametry programu”	134
Zakładka „Kontroler bazy danych”	135
Zakładka „Drukarka fiskalna”	137
Zakładka „Czytnik kodów”	140
Zakładka „Drukarki dokumentów”.....	142
Zakładka „System lojalnościowy Comarch”	143
Zakładka „Inwentaryzacja”	144
Zakładka „Szufłada”	144
Zakładka „Czytnik kart magnetycznych”	145
Zakładka „Serwis kart płatniczych”	147
Zakładka „Wyświetlacz klienta”	148
Zakładka „Wagi”	149
Zakładka „Serwer pre-paid”	150
Zakładka „Inne parametry”	150
System kart płatniczych UPOS EuroKARTA EFT	153
Opis działania	153
Sprzęt do obsługi kart płatniczych.....	153
Zapłata za paragon.....	154
Luźne transakcje kartą.....	156
System kart płatniczych Novitus Celto S1.....	157
„Moje rachunki” i „Moje doładowania” – BillBird	158
Opis działania	158
Konfiguracja systemu	159
Ustawić identyfikatory i hasła kasjerów	159
Włączyć i ustawić serwis BillBird	160
Zaprogramować towary będące doładowaniami	161
Skonfigurować interfejs użytkownika	163
Operatorzy i uprawnienia.....	163
Role	163
Edycja uprawnień.....	165
Lista operatorów	166
Autoryzacja, gdy operator nie jest uprawniony	167
Wydruki w programie PC-POS	168
Strumienie wydruków	170
Szablony XML	171

Jak czytać tę instrukcję?

Instrukcja została podzielona na dwie części: obsługi programu, która zaczyna się od następnego rozdziału, oraz instrukcję serwisanta, która zaczyna się od strony 108.

Instrukcja obsługi została napisana łatwym językiem i wyjaśnia krok po kroku, jak pewne operacje mają być wykonane. Jest przeznaczona dla osoby, która będzie obsługiwała program.

Instrukcja serwisanta jest napisana trudniejszym, technicznym językiem i jest przeznaczona dla osoby, która konfiguruje program. Czyli do serwisanta, administratora lub uzdolnionego kierownika sklepu.

W instrukcji pełno jest odnośników, które wskazują, w jakim rozdziale i na której stronie znajduje się jakiś temat. Np. **Anulowanie pozycji paragonu** na stronie **40**. W wersji elektronicznej, w dokumencie PDF odnośniki mają kolor niebieski. Można go kliknąć i teleportować się do wskazanego rozdziału, czy strony.

Znaczkiem zostały oznaczone akapity „**Uwaga!!!**”, które np. ostrzegają przed jakąś niefortunną akcją, którą można wykonać.

Znaczkiem zostały oznaczone akapity, które wnoszą jakąś mniej lub bardziej odkrywczą informację do omawianego akapitu.

Więcej informacji?

Ta książka jest tylko fragmentem dokumentacji technicznej programu PC-POS 7. Bardziej obszerną dokumentację techniczną umieściliśmy w naszej bazie wiedzy, którą potocznie nazywamy „troubleshooting”.

Jest ona umieszczona na naszej stronie <http://www.insoft.com.pl>, w dziale **Strefa dla Partnerów -> Pomoc techniczna**.

Aby zalogować się na zwykłego użytkownika (serwis) należy podać identyfikator: **insoftp** i hasło: **insoftp**. Taki użytkownik jednak nie będzie widział wszystkich dokumentów pomocy technicznej na tej stronie. Aby zobaczyć wszystkie dostępne dokumenty, użytkownik musi mieć status Autoryzowanego Partnera Insoft i uzyskać od nas swój indywidualny identyfikator i hasło. W tym celu należy skontaktować się z naszym działem serwisu pod nr tel. (012) 415-23-72 w.11 lub pisząc na adres:

serwis@insoft.com.pl.

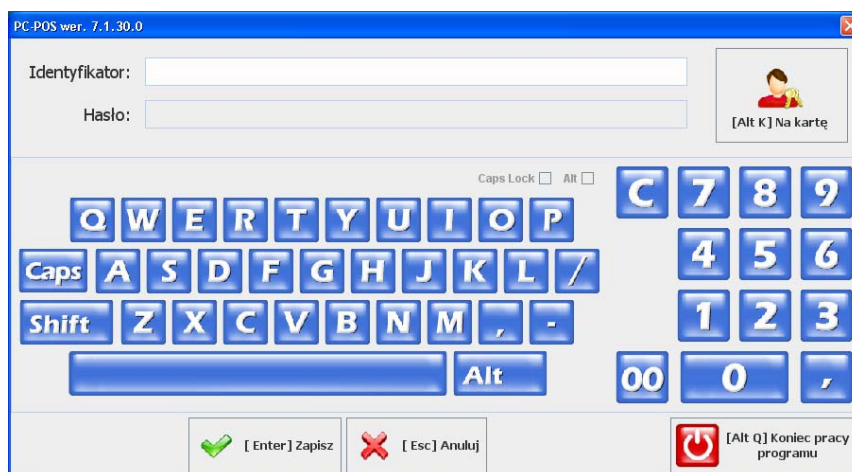

Obsługa programu

Opis ogólny programu

Logowanie do programu

Po uruchomieniu programu PC-POS 7 pojawi się okno logowania. Wprowadź w nim swój identyfikator, naciśnij Zapis, a następnie wprowadź hasło:

W razie potrzeby możesz się zalogować przy pomocy karty kasjera (magnetycznej lub z kodem kreskowym). W tym celu, przed zeskanowaniem karty naciśnij klawisz **Na kartę**.

Jeśli nie zalogujesz się w określonym czasie, to okno logowania zniknie. Aby przywrócić okno naciśnij klawisz **Esc** lub **Spacja** lub **Enter** lub dotknij ekranu.

Więcej szczegółów na temat listy użytkowników ich haseł i uprawnień znajdziesz w rozdziale **Operatorzy i uprawnienia** na stronie **163**.

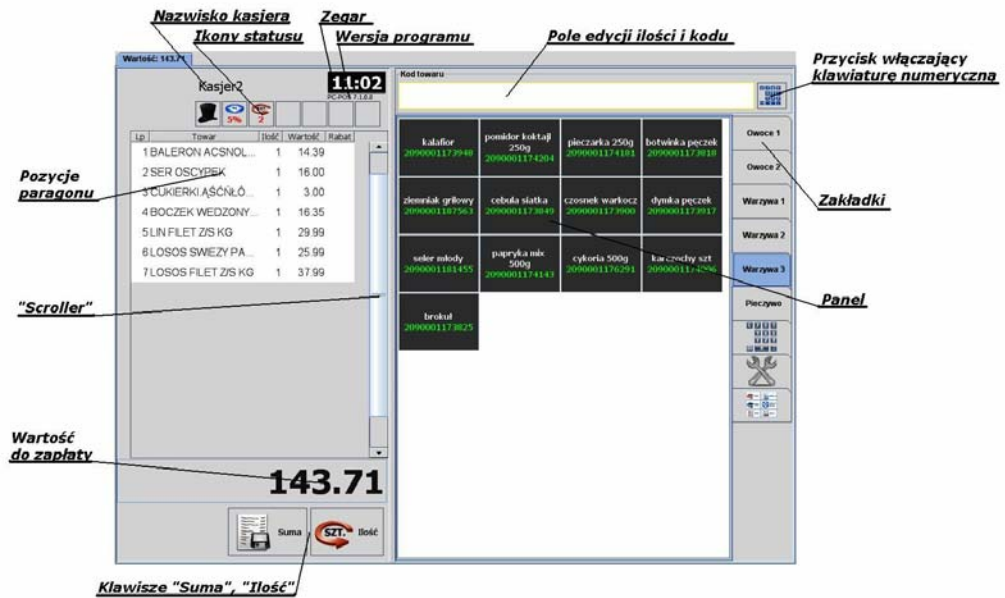

Zaraz po zainstalowaniu programu oraz w wersji demonstracyjnej można się zalogować wprowadzając:

Do trybu sprzedaży: identyfikator – **1**, hasło – **1**

Do trybu konfiguracji identyfikator – **3**, hasło – **3**

Okno główne sprzedaży

Przedstawiony tutaj układ głównego okna programu jest tylko przykładem. W rzeczywistości może się on znacznie zmieniać w zależności od preferencji użytkownika i potrzeb sklepu.

Zakładki

Po naciśnięciu jednej z zakładek, zmienia się zawartość pola Panel. Na różnych zakładkach mogą być umieszczone różne zestawy klawiszy szybkiej sprzedaży (jak na rysunku powyżej). Może to być również zakładka z klawiszami specjalnymi („Odmeldowanie”, „Przerwa”, „Wyjście z programu”), lub klawiatura numeryczna do wprowadzenia ilości lub kodu towaru.

Pole edycji ilości i kodu

Czasem istnieje konieczność wprowadzenia ilości lub kodu towaru przy pomocy klawiatury numerycznej. Wprowadzone z klawiatury cyfry będą się pojawiać właśnie w tym polu.

Pozycje paragonu

Jeśli chcesz usunąć jakąś pozycję paragonu, to wskaż (zaznacz) ją palcem i naciśnij klawisz „Anulowanie pozycji”. Do przewijania dużej ilości pozycji służy tzw. „Scroller”.

Klawisz „Suma”

Jeśli wszystkie pozycje towarów są już wprowadzone, to naciśnij ten klawisz, aby ostatecznie zakończyć paragon. Pojawi się okienko płatności, w którym będziesz mogła wybrać formę płatności, która płaci klient lub zarejestrować płatność karta płatniczą.

Klawisz „Ilość”

Zwykle zeskanowanie kodu towaru powoduje nabicie go na paragon w ilości 1 szt. Jeśli chcesz wprowadzić inną ilość towaru, to:

- przy pomocy klawiatury numerycznej wprowadź ilość
- naciśnij klawisz „Ilość”
- zeskanuj towar czytnikiem lub wprowadź jego kod ręcznie

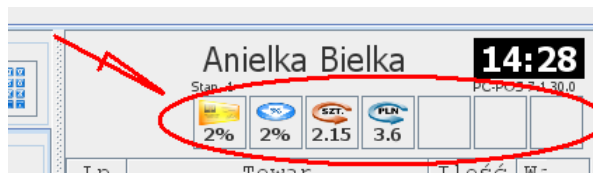
Więcej szczegółów na temat wprowadzania ilości towaru – czytaj str. 22.

*W zależności od potrzeb sklepu, w miejscu, gdzie tutaj umieściliśmy klawisze **Suma** i **Ilość**, mogą się znajdować różne zestawy klawiszy. Pełną listę dostępnych klawiszy, które można umieścić w tym miejscu opisaliśmy w rozdziale **Paleta klawiszy paragonu** na str. 20.*

Ikony statusu

Są to ikony, które pojawiają się w siedmiu kwadratowych polach u góry paragonu:

Są jak lampki kontrolne na desce rozdzielczej w samochodzie: określają aktualny stan programu lub paragonu. Większość z tych ikon jest związana z aktualnym paragonem i znika po jego zakończeniu paragonu. Większość z tych ikon można nacisnąć. Zwykle naciśnięcie tego klawisza wiąże się z wyłączeniem jakiejś opcji (np. wprowadzonej wcześniej ceny).

Ilość towaru. Towar, który zostanie teraz wprowadzony, będzie sprzedany w takiej ilości. Naciśnięcie tego klawisza spowoduje skasowanie wprowadzonej ilości i przywrócenie ilości 1.000. Więcej szczegółów - czytaj str. **22**.

Cena towaru. Towar, który zostanie teraz wprowadzony, będzie sprzedany w takiej cenie. Naciśnięcie tego klawisza spowoduje skasowanie wprowadzonej ceny – towar zostanie sprzedany w cenie zaprogramowanej. Więcej szczegółów – czytaj str. **22**.

Rabat procentowy na paragon. Każdej wprowadzonej pozycji zostanie udzielony ten rabat. Naciśnięcie tego klawisza spowoduje wyłączenie rabatu. Więcej szczegółów - czytaj str. **24**.

Rabat procentowy na pozycję. Towar, który zostanie teraz wprowadzony, zostanie sprzedany z takim rabatem. Naciśnięcie tego klawisza spowoduje wyłączenie rabatu – towar zostanie sprzedany z rabatem 0%. Więcej szczegółów - czytaj str. **23**.

Rabat kwotowy na cały paragon. Po zakończeniu paragonu zostanie udzielony rabat od wartości tego paragonu w takiej kwocie (tutaj 10zł). Naciśnięcie tego klawisza spowoduje wyłączenie rabatu kwotowego. Więcej szczegółów - czytaj str. **25**.

Zwrot opakowania. Wprowadzone opakowanie zostanie zwrócone. Gdyby nie było ikonki, to, po wprowadzeniu, opakowanie zostałoby sprzedane. Naciśnięcie tego klawisza spowoduje wyłączenie trybu zwrotu opakowania. Więcej szczegółów – czytaj str. **30**.

Zwrot towaru przez kod kreskowy. Ikonka pojawia się po naciśnięciu klawisza Storno kod (patrz str. 25). Towar, który zostanie teraz zeskanowany nie zostanie sprzedany, lecz usunięty z paragonu. Naciśnięcie tego klawisza spowoduje wyłączenie trybu zwrotu przez kod.

Wprowadzono kartę rabatową. Do paragonu jest przypisany stały klient oraz na pozycje paragonu będzie udzielany taki rabat. Naciśnięcie tego klawisza spowoduje przejście na zakładkę danych stałego klienta, a jeśli tej zakładki nie ma, to usunięcie karty. Więcej szczegółów – czytaj str. 27 oraz w rozdziale **Karty rabatowe i systemy lojalnościowe** na stronie 79.

Wprowadzono kupony lojalnościowe. Naciśnięcie tego klawisza spowoduje wyświetlenie okienka edycji wprowadzonych kuponów. Więcej szczegółów – czytaj str. 32, oraz w rozdziale **Kupony lojalnościowe** na stronie 85.

Wprowadzono rachunki w systemie „Moje rachunki”. Naciśnięcie tego klawisza spowoduje przejście na zakładkę „Moje rachunki”. Więcej szczegółów – czytaj w rozdziale **„Moje rachunki”** na stronie 158.

Brak połączenia kasy z serwerem (z baza zdalną). Praca z bazą w trybie off-line. Nie jest to groźna sytuacja, lecz oznacza ona, że kasa nie jest na bieżąco aktualizowana zmianami towarów, ani na zapleczu nie widać na bieżąco stanu pracy kasy. Jeśli tryb pracy off-line utrzymuje się dłużej niż zwykle – poinformuj o tym kogoś na zapleczu. Po naciśnięciu tego klawisza pojawi się szczegółowy komunikat z opisem przyczyny problemu.

Brak połączenia z bazą własną (lokalną). Program ma połączenie tylko z bazą zdalną. Jest to błąd, który należy zgłosić serwisowi programu. Bez połączenia z bazą lokalną praca na programie PC-POS jest niemożliwa. Po naciśnięciu tego klawisza pojawi się szczegółowy komunikat z opisem przyczyny problemu.

Dokumenty zapisują się do bazy własnej (lokalnej).

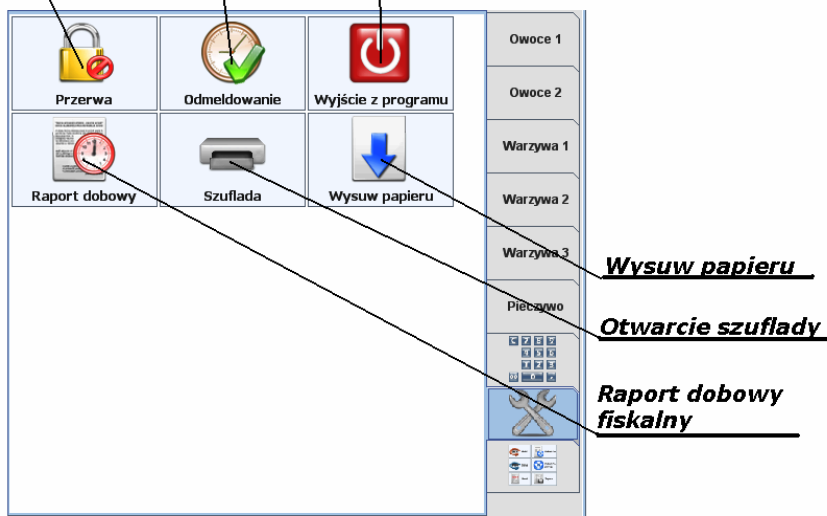
Pojawia się najczęściej równocześnie z ikonką „Brak połączenia z serwerem”. Podczas normalnej pracy, paragony są zapisywane bezpośrednio na serwerze na zapleczu – do bazy zdalnej. Gdy program PC-POS utraci połączenie z bazą zdalną, to awaryjnie będzie rejestrował paragony w bazie na swoim stanowisku (lokalnej), o czym sygnalizuje właśnie ta ikonka. Po odzyskaniu połączenia z bazą zdalną, jeszcze przez jakiś czas (kilka minut) tak wystawione zaległe paragony będą przesyłane z bazy lokalnej do zdalnej. Również w tym czasie, aż do zakończenia transferu, paragony wystawiane na bieżąco będą się nadal zapisywać do bazy lokalnej. Dopiero po zakończeniu całej operacji ikonka zniknie, co oznacza, że PC-POS przywrócił normalny tryb pracy i zapisuje paragony do bazy zdalnej.

Zakładka „funkcje specjalne”

Wylogowanie na przerwę

Odmeldowanie z kasy

Koniec pracy programu

Przedstawiony tutaj układ zakładki z klawiszami jest tylko przykładem. W rzeczywistości może się on znacznie zmieniać w zależności od preferencji użytkownika i potrzeb sklepu.

Poniżej pełna lista klawiszy specjalnych. Pewne klawisze z poniższej listy mogą zostać na Twoim stanowisku wyłączone, żeby nie wprowadzać na ekran klawiszy, które nigdy przez Ciebie nie będą używane.

O tym, które klawisze są dostępne decyduje zwykle osoba, która instaluje i przygotowuje program do pracy w Twoim sklepie. Listę widocznych klawiszy definiuje się w konfiguracji, w parametrze **Rozmieszczenie przycisków specjalnych na zakładce** (zobacz str. [117](#)).

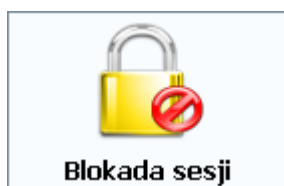
Tak, jak na przykładzie powyżej („Przerwa” i „Odmeldowanie”), w razie potrzeby lub przyzwyczajień, można zmieniać nazwy klawiszy. Niezmienny pozostaje tylko zestaw ikon na tych klawiszach.

Przy pomocy tego klawisza możesz rozpocząć edycję nowego paragonu. Nowy paragon pojawi się na osobnej zakładce. Dzięki temu możesz edytować więcej paragonów równocześnie i zakończyć je w dowolnej kolejności. Przykładem jest np. restauracja, gdzie równocześnie może być otwartych kilka paragonów, które mogą być zamykane dopiero w momencie, gdy klient zakończy konsumpcję. Inny przykład, to sytuacja, gdy nagle obsługa bieżącego klienta „zacięła się”, ponieważ nagle okazało się, że jeden z towarów nie ma kodu kreskowego i trwa jego poszukiwanie. W tym czasie – korzystając z czasu wolnego – możesz oszczędzić nerwów następnemu klientowi i obsłużyć go korzystając z dobrodziejstwa klawisza „Nowy paragon”.

Opcja „Nowy paragon” działa tylko w trybie off-line (wydruk całego paragonu na drukarce po zakończeniu transakcji).

Służy do chwilowego przerwania pracy na stanowisku. Po naciśnięciu tego klawisza, program również odnotuje czas rozpoczęcia przerwy. Jeśli chcesz całkowicie zakończyć pracę na tym stanowisku – użyj klawisza **Raport kasjera** lub **Zmiana operatora**. Po zablokowaniu sesji może się również zalogować inny kasjer. Jest to jednak zależne od sposobu, w jaki program został skonfigurowany. Np. program może zablokować zalogowanie kasjera, jeśli jest on zalogowany na innej kasie.

Służy do całkowitego zakończenia pracy kasjera w tym dniu. System kasowy może być skonfigurowany w taki sposób, że raporty kasjera drukują się na kasach (a nie na zapleczu). Wówczas naciśnięcie klawisza spowoduje wydruk raportu kasjera na drukarce.

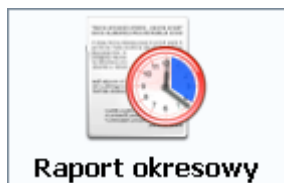
Służy do zmiany zalogowanego na kasie kasjera, bez wylogowywania poprzedniego. O ile nie zostało to zablokowane w konfiguracji programu, to na jednej kasie może być zalogowanych równocześnie wielu kasjerów.

Służy do zakończenia pracy programu PC-POS.

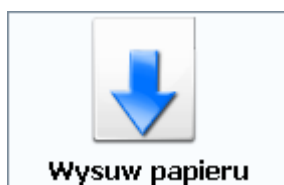
Służy do ręcznego wywołania raportu dobowego na drukarce fiskalnej. Raport dobowy może być również wywoływany zdalnie z zaplecza.

Służy do wydrukowania zapisanych w drukarce raportów okresowych fiskalnych z podanego okresu „od dnia do dnia”.

Otwiera szufladę. Pamiętaj, że każde zdarzenie otwarcia szuflady przy pomocy tego klawisza jest rejestrowane w statystykach pracy kasjera.

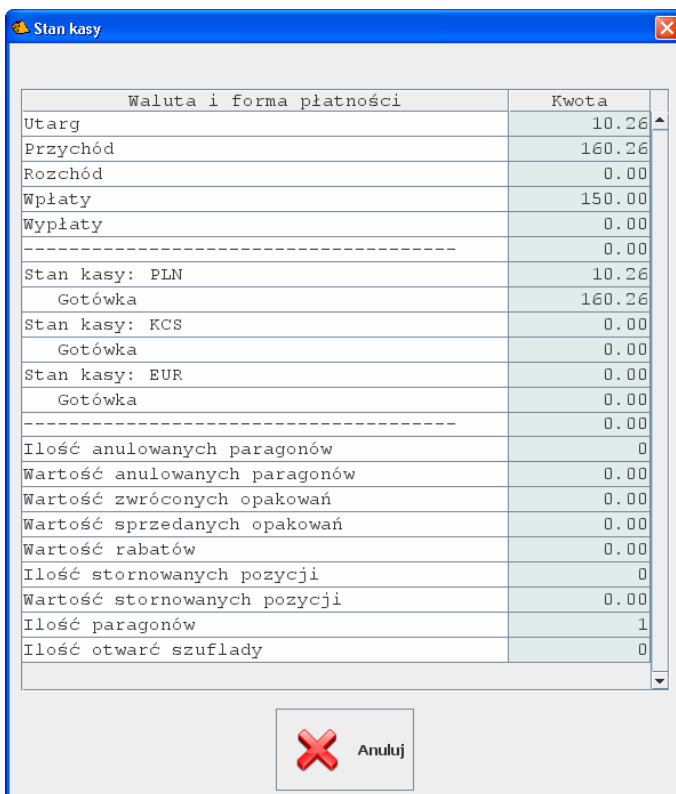
Wysuwa oryginał paragonu na drukarce.

Służą do wypłacenia lub wpłacenia gotówki z/do kasy. Wykonana tutaj transakcja zostanie ujęta w raporcie kasjera.

Wyświetla aktualny stan gotówki oraz innych form płatności zgromadzonych w szufladzie aktualnie zalogowanego kasjera. Program nie rozróżnia, czy jakaś forma płatności jest rzeczywistą (np. gotówka, bony), czy wirtualną (nie można policzyć stanu kart płatniczych w szufladzie):

Waluta i forma płatności	Kwota
Utarg	10.26
Przychód	160.26
Rozchód	0.00
Wpłaty	150.00
Wypłaty	0.00
-----	0.00
Stan kasy: PLN	10.26
Gotówka	160.26
Stan kasy: KCS	0.00
Gotówka	0.00
Stan kasy: EUR	0.00
Gotówka	0.00
-----	0.00
Ilość anulowanych paragonów	0
Wartość anulowanych paragonów	0.00
Wartość zwróconych opakowań	0.00
Wartość sprzedanych opakowań	0.00
Wartość rabatów	0.00
Ilość stornowanych pozycji	0
Wartość stornowanych pozycji	0.00
Ilość paragonów	1
Ilość otwarc szuflady	0

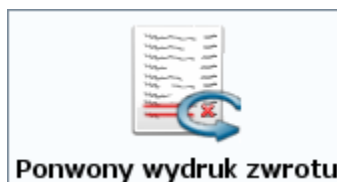
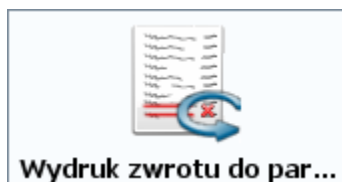
Anuluj

Służy do wydrukowania raportów dostępnych w programie. Mogą to być raporty np. sprzedaży towarów, stanów magazynowych. Szczegóły – zobacz rozdział **Raporty** na str. **41**.

Służy do wystawienia faktury do wskazanego paragonu. Szczegóły – zobacz rozdział **Wystawienie Faktury lub Zwrotu do paragonu** na str. **45**. Klawisz **Ponowny wydruk faktury** służy do ponownego wydrukowania na drukarce wcześniej wystawionej faktury.

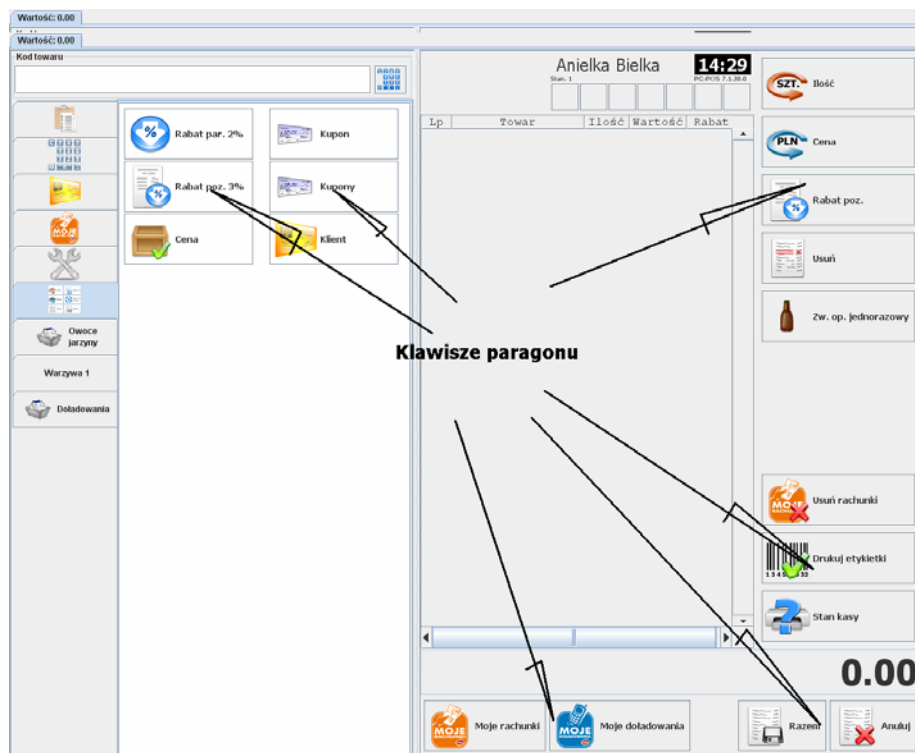
Służy do wystawienia dokumentu Zwrotu do wskazanego paragonu. Szczegóły – zobacz rozdział **Wystawienie Faktury lub Zwrotu do paragonu** na str. **45**. Klawisz **Ponowny wydruk zwrotu** służy do ponownego wydrukowania na drukarce wcześniej wystawionej faktury.

Paleta klawiszy paragonu

Klawisze paragonu, to pula przycisków, które mogą być rozmieszczone w sześciu obszarach okna w trybie sprzedaży. Wszystkich klawiszy jest ponad 30 i liczba ta w miarę rozwoju programu wzrasta. Oczywiście nie wszystkie są włączone i widoczne na ekranie. W zależności od tego, które z tych klawiszy będą wykorzystywane, zwykle na ekranie umieszcza się zaledwie kilka klawiszy z tej puli. To, które klawisze zostaną umieszczone i

gdzie, zależy od potrzeb danego sklepu i preferencji osób, które będą obsługiwały program.

Każdy z klawiszy może być umieszczony w jednym z sześciu miejsc na ekranie:

Rozmieszczenie przycisków ustawia się konfiguracji programu, w parametrze Rozmieszczenie przycisków:... (zobacz str. 117)

Zakończenie paragonu.

Kończy edycję paragonu i wyświetla okienko płatności. Jest to jedyny niezbędny klawisz dla działania całego programu. Po jego

naciśnięciu pojawia się okienko zapłaty za paragon. Zobacz rozdział **Zakładka „funkcje specjalne”** na str. 15. Okno zapłaty za paragon na str. 33.

Zmiana ilości towaru.

Zwykle zeskanowanie kodu towaru powoduje nabicie go na paragon w ilości 1 szt. Jeśli chcesz wprowadzić inną ilość towaru, to:

- przy pomocy klawiatury numerycznej wprowadź ilość
- naciśnij klawisz „Ilość”
- zeskanuj towar czytnikiem lub wprowadź jego kod ręcznie

Wprowadzona przez Ciebie ilość pojawi się w pasku statusu jako małą ikonką z ilością:

Jeśli na pasku jest widoczna ta ikona, to oznacza to, że najbliższy zeskanowany towar zostanie wprowadzony w takiej ilości. Jeśli chcesz skasować wprowadzoną ilość - naciśnij tę ikonę.

W trybie off-line, można dodatkowo poprawić ilość wcześniej wprowadzonego towaru na paragon. W tym celu zaznacz towar, którego ilość chcesz poprawić, naciśnij klawisz „Ilość”, a następnie wpisz ilość w oknie, które się pojawi.

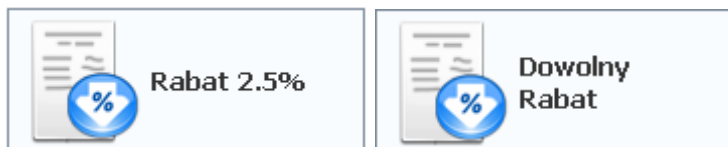
Zmiana ceny towaru.

Zwykle zeskanowanie kodu towaru powoduje nabicie go na paragon w zaprogramowanej cenie. Jeśli chcesz wprowadzić inną cenę jakiegoś towaru, to postępuj tak samo, jak opisano powyżej, przy opisie klawisza „Ilość”.

Pojawienie się poniższej ikonki na pasku statusu jest sygnałem, że następny zeskanowany towar zostanie sprzedany w tej cenie:

Aby można było zmienić cenę towaru, musi on mieć ustawiony status ceny na „otwarta”. w przeciwnym wypadku program pozwoli sprzedać tylko w cenie zaprogramowanej.

Rabat na jeden towar

Jeśli chcesz sprzedać jakiś towar z rabatem, to postępuj tak samo, jak opisano powyżej, przy opisie klawisza „Ilość”.

Pojawienie się poniższej ikonki na pasku statusu jest sygnałem, że następny zeskanowany towar zostanie sprzedany w z tym rabatem:

Ikonka zniknie po zeskanowaniu towaru.

Do klawisza może być przypisany jakiś predefiniowany rabat (w tym wypadku 2.5%). Wówczas nie musisz go wpisywać za każdym razem ręcznie. Przez przydzielenie klawiszowi predefiniowanego rabatu można zablokować udzielanie go „z ręki”. Dzięki temu będzie można udzielić tylko taki rabat, jaki jest na klawiszu.

Program udzieli rabat tylko na te towary, które mają ustawiony status ceny na „otwarta”. Pozostałe towary zostaną sprzedane w cenie zaprogramowanej. Można w ten sposób zablokować możliwość udzielenia rabatu np. na towary akcyzowe.

Rabat na cały paragon

W trybie off-line:

Włącza rabat na cały paragon. Wszystkim dotychczas wprowadzonym towarom zostanie udzielony ten rabat. Rabat zostanie udzielony każdemu wprowadzonemu od tej chwili towarowi aż do zakończenia lub anulowania paragonu. Aktywny rabat jest sygnalizowany ikonką:

W trybie on-line:

Rabat zostanie udzielony tylko na towary, które zostaną wprowadzone od tego momentu. Dotychczasowe pozycje pozostaną niezmienione, ponieważ zostały już wydrukowane na drukarce fiskalnej.

Program udzieli rabat tylko na te towary, które mają ustawiony status ceny na „otwarta”. Pozostałe towary zostaną sprzedane w cenie zaprogramowanej. Można w ten sposób zablokować możliwość udzielenia rabatu np. na towary akcyzowe.

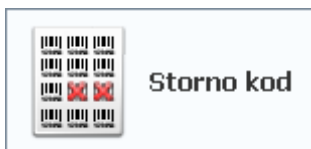
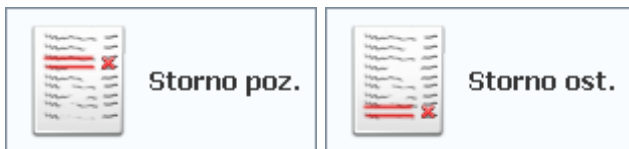
Zeskanowanie karty stałego klienta, na którą przysługuje rabat również działa w ten sam sposób. Tzn. w trybie on-line rabat zostanie udzielony tylko na towary wprowadzone po zeskanowaniu karty rabatowej. Dlatego, jeśli jest to tryb on-line, to kartę stałego klienta należy zeskanować na samym początku - przed rozpoczęciem paragonu. W trybie off-line nie ma to znaczenia i kartę można zeskanować na końcu transakcji.

Rabat kwotowy na cały paragon

Jest to rabat, który zostanie udzielony **od kwoty do zapłaty**. O ile powyższe rabaty procentowe były rozbijane na poszczególne pozycje, to ten rabat zostanie udzielony bez związku z towarami, które są na paragonie. Nie ma znaczenia, czy towary znajdujące się na paragonie mają zablockowaną możliwość udzielenia rabatu, czy nie. Włączenie rabatu kwotowego na paragon jest sygnalizowane ikoną na pasku statusu:

Anulowanie pozycji paragonu.

Przy pomocy tych klawiszów możesz usunąć towar z paragonu na 3 sposoby:

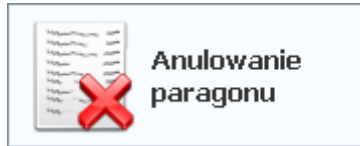
- Storno pozycji – zaznacz dowolną pozycję paragonu i usuń ją przy pomocy tego klawisza
- Storno ostatniej pozycji – usuwa ostatnio wprowadzoną pozycję paragonu
- Storno kod – naciśnij ten klawisz, a następnie zeskanuj towar, który chcesz usunąć z paragonu

Zwykle uprawnienia użytkownika są ustawione w ten sposób, że zwykły kasjer jest uprawniony do anulowania ostatniej pozycji paragonu. W przypadku, gdy chce anulować dowolną pozycję

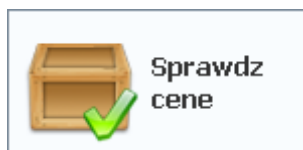
paragonu, wówczas zostanie poproszony o autoryzację tej operacji przez kogoś z wyższymi uprawnieniami.

Jeśli kasjer jest upoważniony tylko do anulowania ostatniej pozycji paragonu, to program pozwoli na skasowanie tylko ostatniej pozycji, a zablokuje ponowne użycie tego klawisza i nie pozwoli na skasowanie kolejnej „ostatniej” pozycji. Tak, żeby w ten sposób nie można było anulować np. wszystkich pozycji z paragonu.

Anulowanie całego paragonu

Anuluje rozpoczęty paragon.

Sprawdź cenę

Po naciśnięciu klawisza pojawi się okienko, w którym będziesz można sprawdzić cenę towaru. Nie sprawdzaj ceny w ten sposób, że nabijasz pozycję na paragon i następnie ją anulujesz, ponieważ taka operacja zostanie odnotowana w statystykach sprzedaży i na Raporcie Kasjera. Do sprawdzenia ceny towaru używaj tego klawisza. Pojawi się okno, w którym można zeskanować towar:

Sprawdzanie towaru

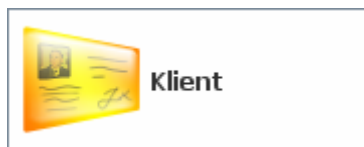
Ser Żółty Salami 12.91 zł/kg

Nazwa	Wartość
Stan na magazynie	-8144.000
PKWiU	
Stawka VAT	7
Typ	towar
JM	kg

C 7 8 9
4 5 6
1 2 3
X 00 0 , ✓

W razie potrzeby, program można skonfigurować tak, że pozwoli tylko na jednorazowe sprawdzenie ceny towaru. Jest to zabezpieczenie, aby podczas skanowania następných towarów wprowadzały się one na paragon, a nie sprawdzały się w tym okienku. Można też skonfigurować listę informacji, które pojawią się w tabelce (czytaj na str. 123).

Wprowadzenie karty stałego klienta

Po naciśnięciu tego klawisza pojawi się okienko, w którym można zeskanować lub ręcznie wprowadzić kod karty **rabatowej** klienta. Jeśli kod karty został prawidłowo wprowadzony, to w oknie statusu pojawi się ikonka:

Więcej szczegółów nt. kart stałego klienta – zobacz rozdział **Karty rabatowe i systemy lojalnościowe** na str. **79**.

Sprawdzanie ilości punktów klienta
Po naciśnięciu tego klawisza program poprosi o zeskanowanie karty stałego klienta. Jeśli klient znajduje się w bazie, to zostanie wyświetlona ilość uzbieranych przez niego punktów:

Więcej szczegółów nt. kart stałego klienta – zobacz rozdział **Karty rabatowe i systemy lojalnościowe** na str. **79**.

Podglądnięcie wartości poprzedniego paragonu.

Natychmiast po zakończeniu paragonu ekran jest czyszczony i rozpoczyna się edycja następnego. Użyj tego klawisza, jeśli po

zakończeniu paragonu chcesz zerknąć na poprzedni. Po naciśnięciu pojawi się okno:

Ostatni wydrukowany paragon

Nr systemowy 10320

Rozbicie VAT				Rozliczenie			
Netto	VAT	Brutto		Waluta	Forma pł.	Ilość	Wartość
22	26.76	5.89	32.65	PLN	Gotówka	48.36	48.36
7	14.68	1.03	15.71				
Razem: 48.36				Reszta: 0.00			

Pozycje paragonu

Towar	Ilość	VAT	Wartość	Rabat
Alpejka śnieżka	1.00	7	12.52	0%
Alnera	1.00	22	12.00	0%
Almondo luz cuk	1.00	22	19.00	0%
AL grape 2L	1.00	22	1.65	0%
Ananas w Puszce 565g	1.00	7	3.19	0%

Zamknij

Luźna płatność kartą

Pozwala na ściągnięcie z karty środków płatniczych. **Nie należy używać tego klawisza do zapłaty za standardowe paragony!**

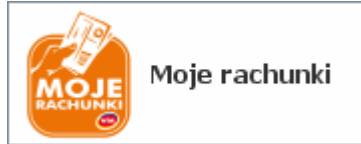
Te są obsługiwane w oknie płatności za paragon. Zobacz rozdział **Luźne transakcje kartą** na str. **156**. W przypadku zwykłych transakcji paragonowych, do realizacji płatności kartą należy używać okna zapłaty (zobacz rozdział **Zakładka „funkcje specjalne”** na str. **15**.

Okno zapłaty za paragon).

Zwrot środków na kartę płatniczą

Służy do zwrotu środków na kartę płatniczą (np. przy zwrocie towaru). Po jego naciśnięciu pojawi się okienko, w którym musisz wprowadzić zwracaną kwotę oraz numer oryginalnego paragonu, którego zwrot dotyczy. Później operacja autoryzacji odbywa się jak podczas zapłaty kartą płatniczą. Zobacz rozdział **Luźne transakcje kartą** na str. **156**.

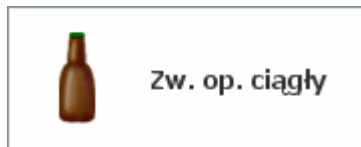
„Moje rachunki” i „Moje doładowania”

Służą do wprowadzania i edycji rachunków np. za prąd, telefon płaconych przy kasie. Szczegóły zostały opisane w rozdziale „**Moje rachunki**” i „**Moje doładowania**” na str. **69**.

Zwrot opakowania – tryb jednorazowy

Po naciśnięciu tego klawisza każde wprowadzone opakowanie zostanie nabite jako zwrot (a nie jako sprzedaż). Po nabiciu opakowania tryb zwrotu wyłącza się. Tryb zwrotu opakowania jest sygnalizowany ikonką na pasku statusu:

Zwrot opakowania – tryb ciągły

Działa jak powyżej (włącza tryb zwrotu opakowań) z tą różnicą, że po nabiciu opakowania tryb zwrotu pozostaje ciągle aktywny. Przydatny, gdy chcesz wprowadzać zwrot wielu opakowań jeden po drugim. Nie ma wówczas konieczności włączania trybu zwrotu

przed każdym opakowaniem. Tryb zwrotu opakowań wyłączy się dopiero po zakończeniu paragonu, anulowaniu paragonu lub po ponownym naciśnięciu tego klawisza (lub ikonki na pasku statusu).

*Drukarka fiskalna może nie pozwolić na wykonanie pewnych operacji związanych z opakowaniami. **W zależności od modelu drukarki fiskalnej**, pewne operacje mogą być zablokowane. Np.*

- sprzedaż opakowania w pierwszej linii paragonu
- zwrot opakowanie w pierwszej linii paragonu
- sprzedaż opakowania jako jedynej pozycji paragonu (np. po nabiciu towaru, opakowania i usunięciu towaru)
- sprzedaż opakowania w ilości niecałkowitej (np. 1.5 szt. butelki)

Odczyt masy towaru z wagi „przykasowej”.

Jeśli do komputera jest podłączona waga elektroniczna, to naciśnięcie tego klawisza spowoduje automatyczny odczyt masy towaru położonego na wadze. Masy towaru nie trzeba wówczas wprowadzać ręcznie. Zobacz rozdział [Waga przykasowa](#) na str. [60](#).

Drukowanie etykietek z kodami na towary

Służy do wydruku etykiet na specjalizowanej drukarce etykiet. Na liście towarów zaznacz jakiś towar i naciśnij ten klawisz. Pojawi się okienko, w którym należy wpisać ilość etykiet do wydrukowania. Po zaakceptowaniu okienka drukarka wydrukuje żądaną ilość etykiet. Więcej szczegółów – zobacz w rozdziale [Drukarka etykiet](#) na str. [66](#).

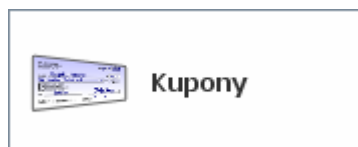
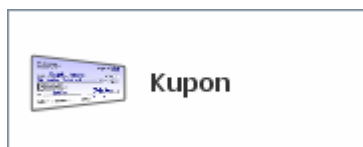
Inwentaryzacja

Służy do wprowadzania inwentaryzacji (remanentu) na stanowiskach kasowych. Policzone tutaj zostaną przesłane ze stanowisk kasowych do programu magazynowego PC-Market 7. Szczegóły zostały opisane w rozdziale **Inwentaryzacja** na str. **86**.

Import inwentaryzacji na paragon

Służy do automatycznego wprowadzenia pozycji paragonu na podstawie danych z pliku tekstowego. Może to być wcześniej przygotowana inwentaryzacja. Może to być również plik przygotowany przez inny, zewnętrzny program. Szczegóły zostały opisane w rozdziale **Inwentaryzacja** na str. **86**.

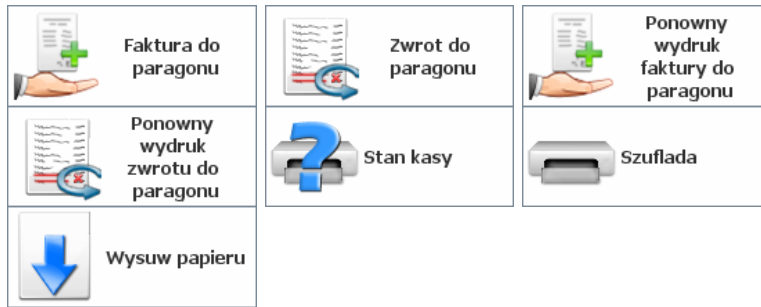
Wprowadzenie kodów kuponów lojalnościowych

Klawisze służą do wprowadzania kodów kuponów lojalnościowych otrzymanych od klienta. Klawisz **Kupon** pozwala na szybkie wprowadzenie jednego kuponu. Klawisz **Kupony** otwiera okno, w którym można wygodnie przeglądać i usuwać wcześniej wprowadzone kupony lub wprowadzać nowe. Fakt wprowadzenia kuponów jest sygnalizowany na pasku statusu odpowiednią ikonką:

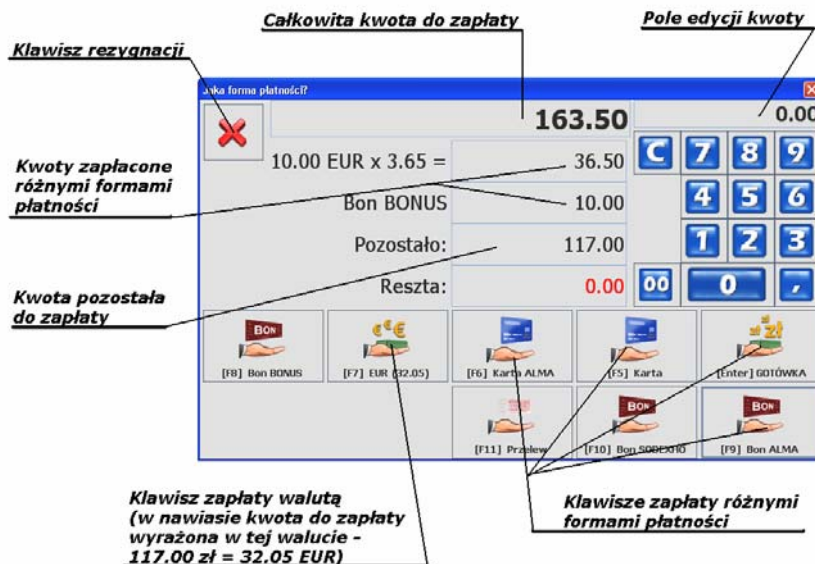

Obsługa kuponów została dokładnie opisana w rozdziale **Karty rabatowe i systemy lojalnościowe**.

Powyższe klawisze mają swoje odpowiedniki w puli klawiszy specjalnych. Ich działanie zostało opisane wcześniej, w rozdziale **Zakładka „funkcje specjalne”** na str. 15.

Okno zapłaty za paragon

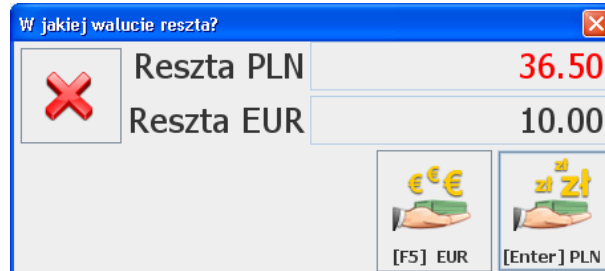

Okno zapłaty pojawia się po naciśnięciu klawisza „Suma” w głównym oknie paragonu. Służy do wprowadzenia wartości zapłaty za paragon. Płatności wprowadza się w następujący sposób:

Przez wprowadzenie kwoty od klienta:

1. Przy pomocy klawiatury numerycznej wprowadź wartość podaną przez klienta
2. Naciśnij klawisz odpowiadający formie płatności. Jeśli np. klient podał gotówkę – wciśnij klawisz „Gotówka”.

Paragon zostanie zakończony dopiero, gdy zostanie pokryta cała wartość paragonu. Jeśli klient wpłacił więcej, niż wynosi wartość do zapłaty, to pojawi się okienko z resztą do wydania.

Z niektórych form płatności nie wolno wydawać reszty (np. z kart płatniczych lub z bonów).
Jeśli chcesz rozpocząć wprowadzanie płatności od nowa, to naciśnij klawisz rezygnacji ( ).

„Jednym klawiszem”

1. Naciśnij jeden z klawiszy płatności (Gotówka, Karta, Karta ALMA, itp.). Paragon zostanie od razu zamknięty i zapłacony w całości tą formą płatności, którą wybrałaś. Bez reszty.

Tryb pracy drukarki: on-line i off-line

Program PC-POS może drukować paragony na drukarce na dwa sposoby. Sposób wydruku jest zwykle ustawiany podczas instalacji systemu i w zasadzie wszystkie kasy w całym sklepie pracują w jednym trybie. W Twoim sklepie obowiązuje albo tryb on-line, albo tryb off-line. W większości sklepów wydruk odbywa się w trybie on-line. Rzadziej zostaje ustawiony tryb off-line.

Jeśli w sklepie obowiązuje tryb on-line, to czasem zdarza się, że program automatycznie przestawi tryb pracy na off-line. Taka sytuacja zdarzy się, gdy wystąpi na drukarce błąd, który spowodował anulowanie paragonu (np. błąd stawki VAT i blokada towaru). Taki paragon jest wówczas automatycznie anulowany przez drukarkę z informacją, że towaru nie można sprzedać. Paragon pozostaje na ekranie w trybie off-line. Można dodawać nowe pozycje, lecz nie drukują się one od razu. Dopiero po zakończeniu takiego paragonu zostanie on w całości wydrukowany na drukarce w trybie off-line. Po poprawnym wydruku program powróci do trybu on-line.

On-line

Zwany inaczej „wydrukiem linia po linii”. W tym trybie drukarka fiskalna drukuje pozycje paragonów natychmiast po zeskanowaniu każdego towaru. Dzięki temu paragon jest gotowy do oderwania natychmiast po zakończeniu transakcji i nie musisz czekać z klientem na zakończenie wydruku. Usprawnia to sprzedaż. W tym trybie jednak należy się liczyć z kilkoma ograniczeniami:

1. Ilość towaru, rabat na pozycję, cena towaru musi być wprowadzona przed zeskanowaniem towaru. Po zeskanowaniu towaru zostanie on natychmiast wydrukowany na drukarce.
2. Karta stałego klienta musi być zeskanowana przed rozpoczęciem transakcji. Oczywiście dotyczy to tylko sytuacji, gdy karta powoduje sprzedaż towarów z rabatem. Wówczas każdy sprzedawany towar będzie miał udzielony właściwy rabat. Jeśli karta służy tylko do naliczania punktów, to można ją zeskanować na końcu transakcji, po wszystkich towarach.
3. Nie można zmieniać ilości, ceny, rabatu linii już wydrukowanych na drukarce. Należy to zrobić usuwając źle wprowadzoną linię (storno pozycji) i wprowadzając ją od nowa. Anulować można dowolną linię paragonu.
4. Jest pewien logiczny problem związany z płatnością kartą płatniczą z akceptacją przez podpis, gdy pokwitowanie zapłaty karta jest drukowane na tej samej drukarce, co paragon. Wówczas, aby wydrukować takie pokwitowanie,

program musi zakończyć paragon na drukarce. A co, gdy podpis klienta na pokwitowaniu nie będzie zgodny? paragon został już wydrukowany i nie można go wycofać... Szczegóły zostały opisane w rozdziale **System kart płatniczych UPOS EuroKARTA EFT -> Zapłata za paragon**. na str. 154.

5. W innej kolejności przebiega drukowanie pokwitowań „Moje rachunki” i „Moje doładowania”. W trybie on-line zawsze najpierw jest kończony paragon, a następnie drukowane pokwitowanie.
6. Nie można otworzyć i wprowadzać równocześnie kilku paragonów.
7. Paragon należy zakończyć w określonym czasie. Drukarka fiskalna po pewnym czasie nieaktywności automatycznie anuluje paragon. Zwykle jest to czas 20 min. (np. Posnet Thermal). Niektóre typy drukarek anulują paragon po 10 min. (np. Emar DuoPro). Jeśli pozycje paragonu są wprowadzane powoli (np. klient w butikiu wybiera, przegląda), to z tego powodu nie zalecamy pracy on-line.

Off-line

W tym trybie paragon jest drukowany w całości po zakończeniu paragonu. Jeśli w Twoim sklepie przypada więcej towarów na paragon (np. średnio 30) oraz jest zainstalowana wolna drukarka fiskalna, to ten tryb pracy może być niewygodny ze względu na krótki przestój w oczekiwaniu na wydruk po zakończeniu transakcji. Natomiast tryb off-line doskonale sprawdza się w miejscach, gdzie sprzedaje się niewiele (np. 2) pozycji na paragon, lub, gdy istnieje konieczność otwarcia równocześnie kilku paragonów. w trybie off-line:

1. Ilość, cenę oraz rabat można wprowadzać po zeskanowaniu towaru.
2. Karta stałego klienta może być zeskanowana w dowolnym momencie. jeśli jakieś pozycje towarów były wcześniej wystawione, to ich rabat i cena po rabacie zostaną zaktualizowane.

3. Ilość, cenę oraz rabat dowolnego wcześniej wprowadzonego towaru można edytować w dowolnym momencie. Można się cofnąć do pozycji wystawionej na początku paragonu i poprawić mu np. cenę.
4. Podczas zapłaty kartą płatniczą najpierw zostanie wydrukowane pokwitowanie płatności kartą. Jeśli nie zgadza się podpis klienta, to można powrócić do edycji paragonu i zmienić płatność na gotówkową i zakończyć lub anulować transakcję. Po zakończeniu transakcji, na paragonie będzie wydrukowana płatność „GOTÓWKA”.
5. „Moje rachunki” i „Moje doładowania” są drukowane na drukarce we właściwej kolejności: najpierw pokwitowanie, później paragon.
6. Można wprowadzać i edytować równocześnie kilka paragonów. Paragonu mogą być wprowadzane przez różnych kasjerów.
7. Można trzymać otwarty paragon przez dowolnie długi czas.

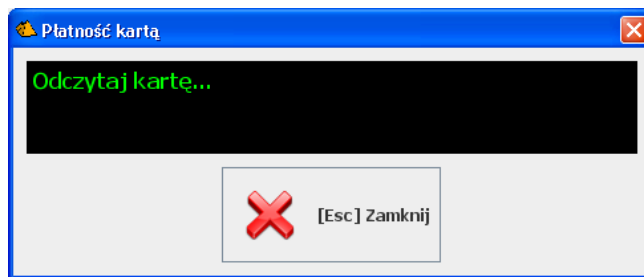
Podstawowe operacje

Rejestracja zapłaty kartą płatniczą

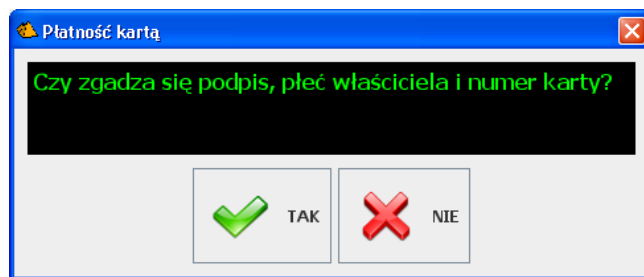
1. W oknie płatności naciśnij jeden z dostępnych klawiszy kart płatniczych:

2. Pojawi się okienko z prośbą o zeskanowanie karty. Zeskanuj kartę i poczekaj na autoryzację. Jeśli nie udała się autoryzacja, możesz ponowić próbę przez ponowne zeskanowanie karty.

3. Jeśli autoryzacja przy pomocy kodu PIN, to pojawi się komunikat „wprowadź PIN”. Jeśli autoryzacja przez weryfikację podpisu – pojawi się okienko, w którym musisz potwierdzić, czy podpis jest zgodny:

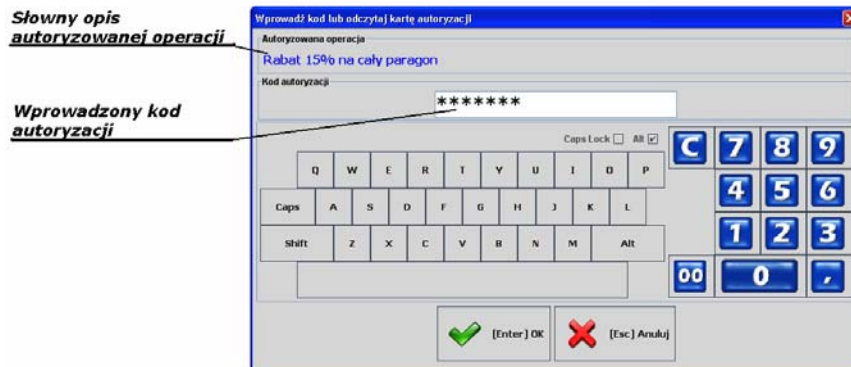
Pamiętaj, że w momencie sprawdzania podpisu, paragon jest już wydrukowany i zarejestrowany! Jeśli naciśniesz NIE, to klient będzie musiał zapłacić gotówką lub zgłoś ten fakt swojemu przełożonemu, aby wartość paragonu nie obciążyla Twojego stanu kasy.

Czasem możesz zostać poproszona o zatrzymanie karty i telefon do Centrum Kart i Czeków. Wówczas postępuj zgodnie z informacją na ekranie i zaleceniami pracownika Centrum:

Autoryzacja niektórych operacji

Niektóre operacje, które będziesz chciała wykonać na kasie muszą uzyskać autoryzację Twojego przełożonego, lub kogoś z uprawnieniami wyższymi od Twoich. Taka autoryzacja jest konieczna, gdy będziesz chciała np. udzielić rabatu dowolnego. Pojawi się okienko:

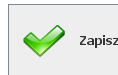
Jeśli pojawi się takie okno, to **zawołaj osobę uprawnioną**. Będzie ona musiała wprowadzić z klawiatury swój kod autoryzacji lub odczytać swoją kartę.

Logowanie do programu

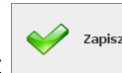
1. Dotknij ekranu – pojawi się okienko logowania:

2. Wprowadź swój numer, naciśnij klawisz

3. Wprowadź hasło, naciśnij klawisz

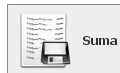

Wprowadzanie paragonu

1. Zeskanuj czytnikiem kodów kreskowych pozycje paragonu.
2. Jeśli chcesz wprowadzić kod towaru ręcznie: przełącz się na

zakładkę z klawiaturą numeryczną () , wprowadź kod z klawiatury i zatwierdź klawiszem

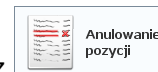
3. Naciśnij klawisz

4. W oknie płatności wprowadź zapłatę od klienta - zobacz rozdział „Okno zapłaty za paragon”.

Anulowanie pozycji paragonu

Jeśli chcesz usunąć ostatnią pozycję – naciśnij klawisz

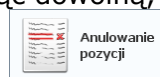

na zakładce

Jeśli chcesz usunąć dowolną, wcześniej nabitą pozycję – zaznacz ją

palcem i naciśnij

Wprowadzanie ilości towaru

Przy pomocy klawiatury numerycznej ( ) wprowadź ilość i

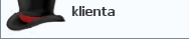

zatwierdź klawiszem

Wprowadzona ilość pojawi się na pasku statusu ( ). Jeśli chcesz usunąć wprowadzoną ilość - naciśnij tę ikonę na pasku statusu.

Wprowadzanie karty klienta

Naciśnij klawisz na zakładce . W okienku wprowadź lub zeskanuj kartę klienta. Jeśli poprawnie

wprowadzono kartę, to na pasku statusu pojawi się ikonka . Jeśli chcesz usunąć kartę – naciśnij tę ikonę

Więcej szczegółów nt. kart stałego klienta – zobacz rozdział [Karty rabatowe i systemy lojalnościowe](#).

Raporty

Program PC-POS pozwala na wykonanie na szybko kilku prostych raportów. Są to raporty analityczne ze sprzedaży lub stanów towarów. Raportów analitycznych w programie PC-POS 7 nie można drukować. Można je jedynie przeglądać na ekranie.

Oprócz nich program drukuje dwa raporty związane ze sprzedażą: **Fiskalny dobowy** i **Zamknięcia zmiany kasjera**, lecz te zostały opisane w innych rozdziałach ([Raport dobowy fiskalny](#) – str. **54**, [Raport kasjera](#) – str. **100**).

Zasadniczo zakłada się, że program PC-POS 7 jest programem przeznaczonym przede wszystkim do prowadzenia sprzedaży i z

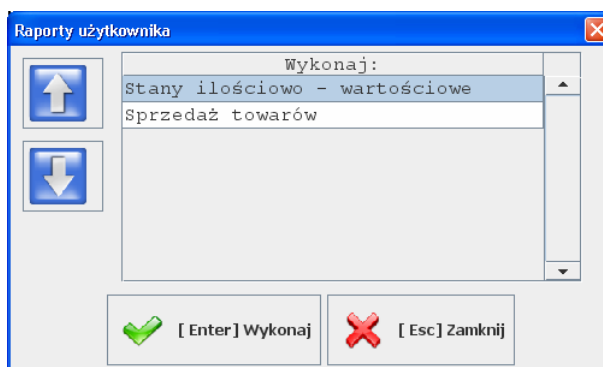
tego powodu nie zawiera skomplikowanych analiz dostępnych w systemach nadrzędnych. Rozbudowane raporty i dokładne analizy ze sprzedaży można zrobić w programie magazynowym (domyślnie PC-Market 7).

Raporty można wykonać w dwóch miejscach w programie:

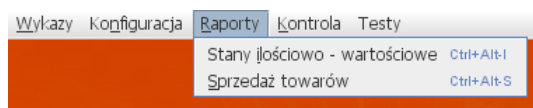
1. W trybie sprzedaży, po naciśnięciu klawisza

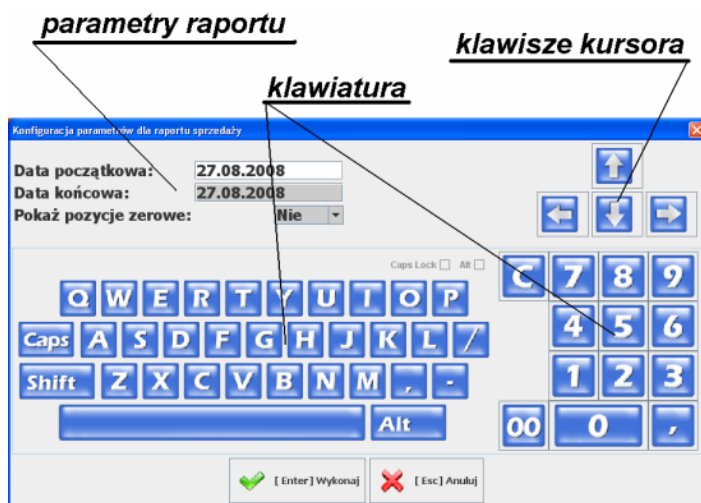
pojawi się okno, w którym możesz wybrać raport do wykonania:

2. W trybie konfiguracji, w menu Raporty:

Przed wykonaniem każdego z raportów pojawi się okno, w którym należy wprowadzić **parametry raportu**. Np. w przypadku Raportu sprzedaży – należy wskazać okres, za jaki ten raport ma być wykonany. Standardowe okno danych początkowych składa się z klawiatur, klawiszy kursora oraz właściwej listy parametrów do wypełnienia:

Przy pomocy **klawiszy kursora** góra-dół możesz zdecydować o tym, który parametr teraz będzie edytowany. Klawisze kursora lewo-prawo służą do zmiany wartości w polach typu „combo” (takich, jak „Pokaż pozycje zerowe” na przykładzie powyżej). **Klawiatura** służy do wypełniania takich pól, jak data, nazwa, ilość.

Stany ilościowo – wartościowe

Raport pokazuje stany magazynowe towarów w bazie. Parametrem początkowym tego raportu jest

Pokaż pozycje zerowe: Nie ▾

Pokaż zerowe pozycje. Ustawiony na NIE wyświetli tylko te towary, których stan jest różny od zera (ujemny lub dodatni). Ustawiony na TAK wyświetli wszystkie towary.

Po naciśnięciu „Wykonaj” zobaczysz raport:

Nazwa	Asortyment	Ilość	Wartość
Babka Piaskowa	PIECZYWO...	-6.00	-52.50
Cwibak	PIECZYWO...	-2.00	-18.76
Babka Włoska	PIECZYWO...	-3.00	-28.08
Babka Serowo Owocowa	PIECZYWO...	-1.27	-13.19
Piernik Szwedzki	PIECZYWO...	-1.00	-7.76
Metrowiec	PIECZYWO...	-1.00	-12.35
Tartoleтка	PIECZYWO...	-2.00	-19.00
Seromak	PIECZYWO...	-3.00	-33.39
Makowiec	PIECZYWO...	-1.00	-8.76
Tort Orzechowy	PIECZYWO...	-1.00	-11.19
Baton Bakaliowy	PIECZYWO...	80.00	0.00
Pawie Oczko	PIECZYWO...	-1.00	-8.55
Baton Rokosowy	PIECZYWO...	-2.00	-26.00
Babka Piaskowa	PIECZYWO...	20.26	272.85

Sprzedż towarów

Raport wyświetla ilość sprzedaży jednego lub wielu towarów w zadanym okresie czasu. Parametrami początkowymi są:

Data początkowa:	<input type="text" value="27.08.2008"/>
Data końcowa:	<input type="text" value="27.08.2008"/>
Pokaż pozycje zerowe:	<input type="text" value="Nie"/>

Data początkowa i data końcowa. Jest to okres, za jaki będzie wykazana sprzedaż. Daty te są traktowane włącznie, czyli raport od dnia 1-3 lipca wykaże sprzedaż za dzień 1, 2, i 3 lipca.

Pokaż pozycje zerowe. Ustawiony na NIE wyświetli tylko te towary, które były sprzedawane w podanym okresie. Ustawiony na TAK wyświetli wszystkie towary.

Po naciśnięciu „Wykonaj” zobaczysz raport:

Wykaz sprzedanych towarów za okres

Data początkowa: 15.08.2008 Data końcowa: 27.08.2008 Pokaż pozycje zerowe: Nie

Nazwa	Asortyment	Ilość	Wartość
Ananasy na szt. (...)	ALKOHOL	1.00	7.50
Ananas w Puszcze 565g	ART SPOŻ...	3.00	9.57
Alnera	ART SPOŻ...	9.00	108.01
Almondo luz cuk	CUKIERNICZE	37.15	688.04
Aqua 2L	NAPOJE SOKI	1.00	2.76
Al pomar 1.5l	NAPOJE SOKI	5.00	8.25
Al grape 2L	NAPOJE SOKI	28.16	46.38
Alpejka śnieżka	PIECZYWO...	11.00	135.08
Ambasador	PIECZYWO...	9.50	90.25

[Up]
[Down]
[Right]
[Left]
[Esc] Anuluj

Wystawienie Faktury lub Zwrotu do paragonu

Faktura VAT

Aby wystawić fakturę VAT do paragonu – naciśnij klawisz **Faktura do paragonu** lub **Wydruk faktury**.

Pojawi się okno, w którym musisz wskazać paragon, do którego ma być wystawiona faktura, oraz wybrać odbiorcę:

Faktura do paragonu

Faktura do paragonu:

Odbiorca:

Termin płatności: 0 Do dnia: 27.08.2008

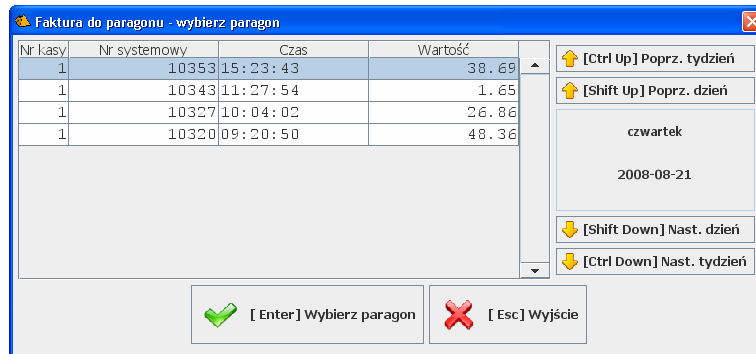
Forma płatności: Gotówka

[Page Up] Wybierz paragon
[Space] Wybierz odbiorcę
[End] Ilość dni

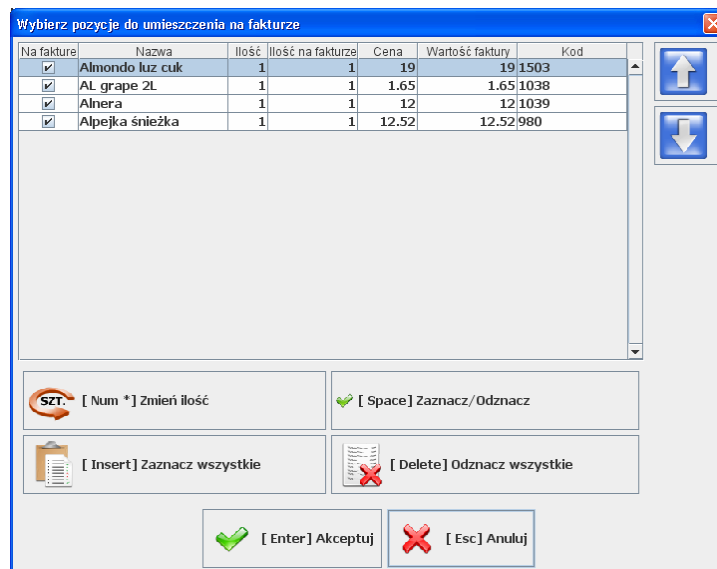
[Enter] Zapisz [Esc] Wyjście

Po naciśnięciu klawisza **Wybierz paragon**, pojawi się lista ostatnio wystawionych paragonów w kolejności od najmłodszego do najstarszego. Każdy paragon, ma na wydruku, zwykle na dole

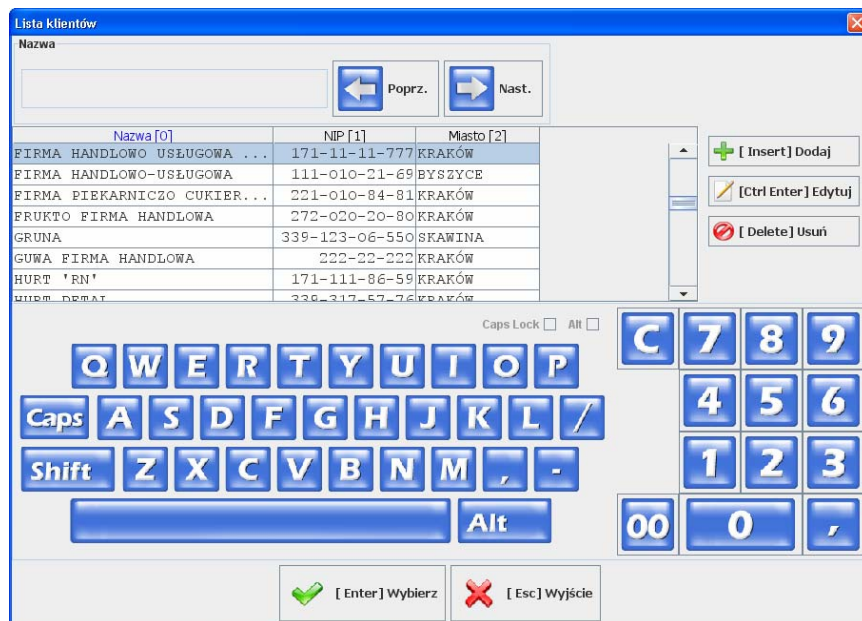
pośrodku umieszczony Numer systemowy. Najwygodniej będzie wyszukiwać paragony na liście po tym właśnie numerze systemowym:

Gdy wskażesz paragon, pojawi się lista pozycji tego paragonu. Możesz na niej odznaczyć jakiś towar, którego nie chcesz umieszczać na fakturze (np. opakowanie). Możesz również zmniejszyć ilość jakiegoś towaru:

Gdy wybierzesz paragon wskaż odbiorcę. Naciśnij klawisz Wybierz odbiorcę. Pojawi się okno z wykazem odbiorców:

Domyślną kolumną jest **Nazwa**¹. Jest ona zaznaczona na niebiesko. Jeśli teraz zaczniesz wprowadzać tekst, to zostaną wyszukani ci klienci, którzy zaczynają się od tej nazwy. W razie potrzeby możesz zmienić kolumnę, po której chcesz przeszukiwać wykaz na inną (np. NIP). Aby zmienić kolumnę wyszukiwania – naciśnij klawisz **Poprz.** lub **Nast.** Aby zatwierdzić wybór kontrahenta – naciśnij klawisz **Wybierz**.

Może się zdarzyć, że odbiorcy nie ma jeszcze na liście i należy go wprowadzić do systemu. W takim wypadku naciśnij klawisz **Dodaj**. Otworzy się okno, w którym możesz wprowadzić dane nowego klienta:

¹ Można to zmienić w konfiguracji programu np. na NIP. Można również zmienić listę wyświetlanych kolumn wykazu.

Klient:

Nazwa:

Ulica:

Kod pocztowy: Miejscowość:

NIP: Telefon:

Bank:

Rachunek:

Poziom rabat:

Caps Lock Alt

Q W E R T Y U I O P

Caps A S D F G H J K L /

Shift Z X C V B N M , -

Alt

00 0 ,

[Enter] Zapisz [Esc] Anuluj

Do prawidłowego wystawienia faktury musisz wypełnić tylko 5 pól od samej góry: **Nazwa, Ulica, Kod pocztowy, Miejscowość i NIP.**

Gdy masz już wskazany paragon i odbiorcę – wybierz formę płatności oraz termin płatności:

Faktura do paragonu

Faktura do paragonu: DF/MAR/080827/2867/1

Odbiorca: ART SPOZYWCZO PRZEMYSLOWE

Termin płatności: 3 Do dnia: 30.08.2008

Forma płatności: Gotówka

[Page Up] Wybierz paragon

[Space] Wybierz odbiorcę

[End] Ilość dni

[Enter] Zapisz [Esc] Wyjście

Po naciśnięciu **Zapisz** faktura zostanie wydrukowana na drukarce w oryginale lub kopii:

KLONOWSKI Spółdzielnia Mieszkaniowa
Białostocka 1, 21-100 Białystok
NIP: 171-146-67-83

Faktura VAT nr: FVKL088
Natura księgi: f
ORYGINAL

Data wystawienia: 27.06.2008
Data sprzedaży: 27.06.2008

KLONOWSKI Spółdzielnia Mieszkaniowa
Białostocka 1, 21-100 Białystok
NIP: 171-146-67-83

nr	nazwa	tytuł	AN	kwota netto	stawka	kwota brutto	podatek
1	Artenberg	1	1	10,00	23%	12,30	2,30
2	Artenberg	1	1	10,00	23%	12,30	2,30
3	Artenberg	1	1	10,00	23%	12,30	2,30
4	Artenberg	1	1	10,00	23%	12,30	2,30
Razem:				40,00		49,20	9,20

Do zapłaty: 45,17 zł
Szanowny Panie!
Płatność w terminie: 3 dni, do dnia 30.06.2008
Forma płatności: Gotówka
Zagrożenie: 0,00 zł

KLONOWSKI Spółdzielnia Mieszkaniowa
Białostocka 1, 21-100 Białystok
NIP: 171-146-67-83

Faktura VAT nr: FVKL088
Natura księgi: f
KOPRA

Data wystawienia: 27.06.2008
Data sprzedaży: 27.06.2008

KLONOWSKI Spółdzielnia Mieszkaniowa
Białostocka 1, 21-100 Białystok
NIP: 171-146-67-83

nr	nazwa	tytuł	AN	kwota netto	stawka	kwota brutto	podatek
1	Artenberg	1	1	10,00	23%	12,30	2,30
2	Artenberg	1	1	10,00	23%	12,30	2,30
3	Artenberg	1	1	10,00	23%	12,30	2,30
4	Artenberg	1	1	10,00	23%	12,30	2,30
Razem:				40,00		49,20	9,20

Do zapłaty: 45,17 zł
Szanowny Panie!
Płatność w terminie: 3 dni, do dnia 30.06.2008
Forma płatności: Gotówka
Zagrożenie: 0,00 zł

Faktura może być drukowana na drukarce systemowej (kartki A4). Program PC-POS nie drukuje faktur na drukarkach fiskalnych nawet, jeśli producent drukarki deklaruje taką możliwość (np. UPOS FP-T260FV). Obecnie nie jest również możliwy wydruk na drukarkach нефiskalnych, choć takie rozwiązanie jest planowane do zaimplementowania w programie PC-POS².

W razie potrzeby istnieje możliwość przeprojektowania szablonu wydruku i dopasowania go do potrzeb klienta. Sposób przeprojektowania wydruku został opisany w części serwisowej tej instrukcji, na stronie 168.

Jeśli w sklepie jest wystawianych stosunkowo dużo faktur do paragonów, to program może – po przestawieniu odpowiedniego parametru konfiguracji (zobacz str. 129) – zapytać o wystawienie faktury po zakończeniu każdego paragonu:

² Wiąże się to z wykonaniem odpowiedniego szablonu wydruku – dla wąskiego papieru.

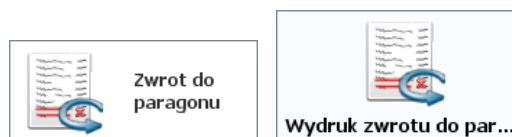
Zwrot do paragonu

Dokument **Zwrot do paragonu** zwany inaczej **Korektą do paragonu** służy do rejestrowania zwrotów towarów dokonanych przez klienta. Takich zwrotów nie można wykonywać na drukarce fiskalnej – sprzedaż została już zafiskalizowana. Nie można również dokonywać zwrotów do towarów, które nie były wcześniej sprzedane na paragon. Dokument podpisany przez klienta oddać do księgowości, która odpowiednio skoryguje wartość sprzedaży.

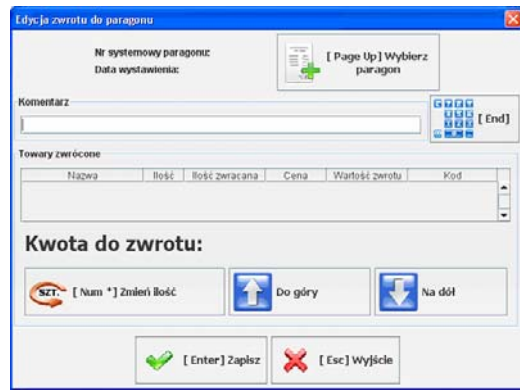

*W razie potrzeby istnieje możliwość przeprojektowania szablonu wydruku i dopasowania go do potrzeb klienta. Na przykład w taki sposób, aby były drukowane dwa egzemplarze: **ORYGINAŁ** i **KOPIA**. Sposób przeprojektowania wydruku został opisany w części serwisowej tej instrukcji, na stronie **168**.*

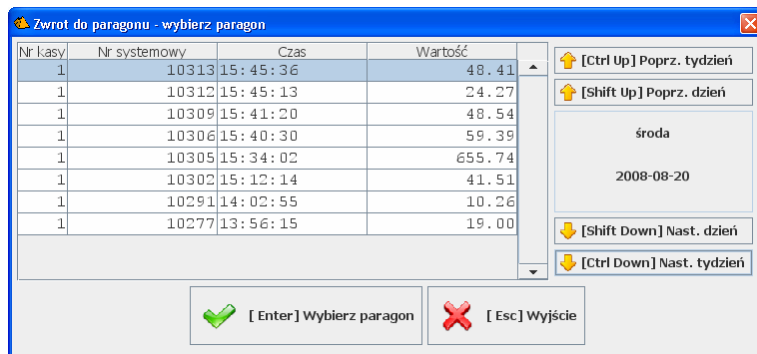
Aby wystawić dokument Zwrot do paragonu – naciśnij klawisz **Zwrot do paragonu** lub **Wydruk zwrotu do paragonu**:

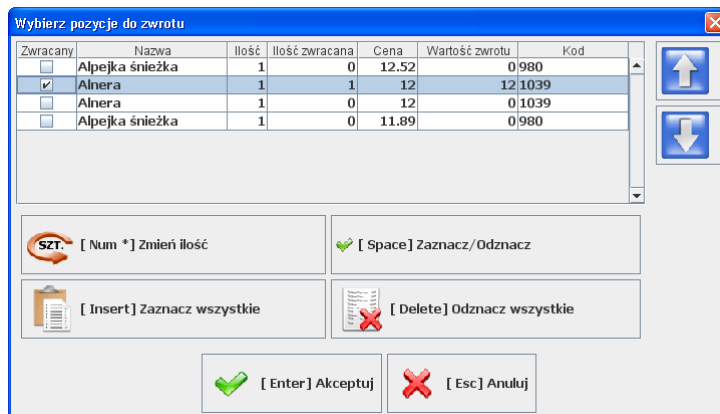
Pojawi się okno, w którym musisz wskazać paragon, do którego chcesz wystawić korektę, ewentualnie możesz dopisać komentarz:

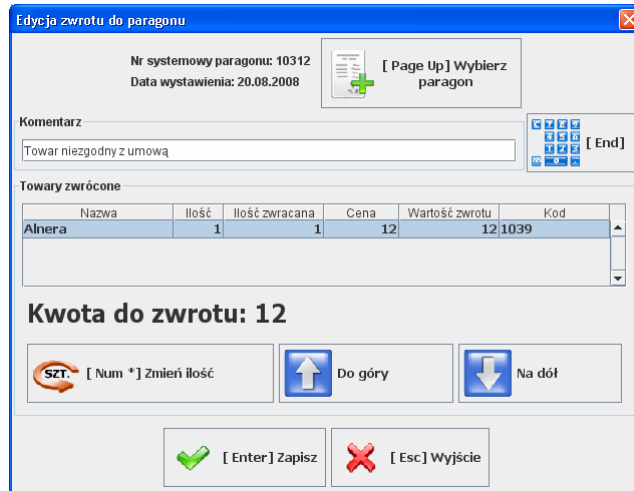
Aby wskazać paragon – naciśnij klawisz **Wybierz paragon**. Pojawi się okno, w którym musisz wybrać paragon, do którego musi być wystawiona korekta:

Gdy wybierzesz paragon i zatwierdzisz wybór pojawi się okno z listą towarów na tym paragonie. Zaznacz w nim towary, które chcesz zwrócić i zatwierdź klawiszem **Akceptuj**:

Towar pojawi się w głównym oknie edycji zwrotu do paragonu. Po zatwierdzeniu tego okna klawiszem **Zapisz**, program wydrukuje dokument **Zwrot do paragonu**.

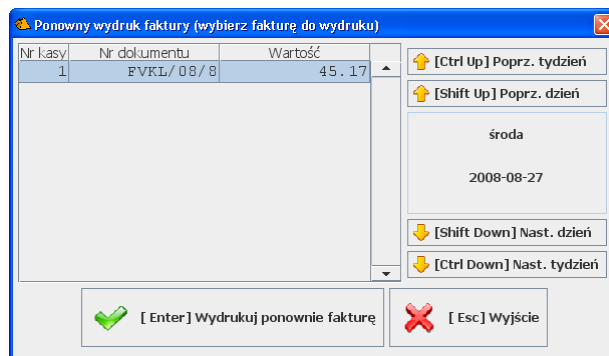

Ponowny wydruk dokumentów

Jeśli chcesz ponowić wydruk już wystawionego dokumentu Faktura VAT lub Zwrot do paragonu, to użyj odpowiedniego klawisza:

Pojawi się okienko, w którym zobaczysz listę wystawionych dokumentów. Zaznacz jeden z nich, a następnie zatwierdza klawiszem **Wydrukuj ponownie...**

Urządzenia podpięte do kasy

Drukarka fiskalna

Drukarka fiskalna jest najważniejszym urządzeniem na stoisku sprzedaży. Jej obsługa wymaga wykonywania czynności, które są narzucone przez prawo i obowiązkowe. Za ich niedopełnienie, w przypadku kontroli może grozić grzywna.

W szczególności jako kasjerka musisz:

1. **Rejestrować każdą sprzedaż** na drukarce fiskalnej. Musisz też kontrolować, czy paragony są prawidłowo drukowane na drukarce fiskalnej. Zarówno na oryginale, jak i na kopii³. Wprawdzie w większości przypadków program automatycznie wykryje takie sytuacje, jak brak papieru, zacięcie drukarki, wyłączona drukarka itp. Jednak czasem (bardzo rzadko) zdarzają się sytuacje, w których w wyniku niefortunnego zakleszczenia papieru drukarka sama nie wykryje, że paragon nie jest poprawnie drukowany. W wyniku tego nie przekazuje takiej informacji do programu, a ten uzna, że wszystko jest w porządku.
2. **Oddać klientowi oryginał** paragonu.

---

³ W najbliższym czasie rząd planuje wprowadzić możliwość przechowywania kopii paragonów w formie elektronicznej. Wówczas na drukarce fiskalnej będzie się drukował tylko oryginał paragonu. Do tego czasu drukarka musi drukować również kopię, a ta musi być przechowywana przez okres 5 lat.

3. **Oddać rolki kontrolne do archiwum.** Po skończeniu papieru na rolce kopii – zakleić ją, napisać na niej aktualną datę i czas. Później przekazać rolki do archiwizacji.
4. **Raz dziennie wykonać raport dobowy fiskalny.** O ile była w tym dniu jakakolwiek sprzedaż na tej drukarce.

Ze względu na prawidłową współpracę z programem PC-POS zalecamy:

1. **Nie dopuszczaj do skończenia papieru** w trakcie wydruku paragonu. Problem został szczegółowo opisany poniżej, w rozdziale **Brak papieru**.
2. **Sprawdzaj, czy drukarka pracuje na zasilaniu z gniazdka.** Wszystkie drukarki są wyposażone w akumulator, który zapewni im pracę przez kilka godzin bez zewnętrznego zasilania. Może się zdarzyć, że np. trącony przewód zasilający drukarkę spowoduje wypięcie zewnętrznego zasilania i przejście drukarki w tryb pracy akumulatorowej. Drukarka nadal będzie pracowała poprawnie, ale... Po kilku godzinach takiej pracy, drukarka odmówi posłuszeństwa. Zdarzały się przypadki, w których taka drukarka blokowała się na kilka godzin do czasu, aż akumulator naładował się do odpowiedniego poziomu. Drukarki informują o pracy akumulatorowej zwykle odpowiednim napisem na wyświetlaczu kasjera. Niektóre drukarki, co jakiś czas wydają dźwięk.

Raport dobowy fiskalny

Jest to jedyny raport, którego wykonanie jest obowiązkowe i wymagane przepisami prawa.

Do wydruku raportu dobowego używaj klawisza Raport dobowy, który znajduje się na zakładce z klawiszami specjalnymi:

Raport dobowy może być również wykonywany zdalnie z zaplecza sklepu.

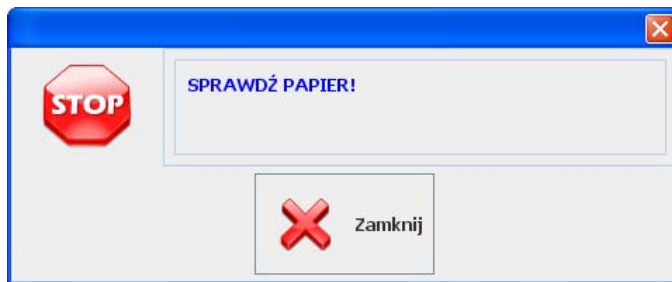

Nie wykonuj raportu dobowego bezpośrednio z klawiatury drukarki. Na każdej drukarce istnieje możliwość wykonania raportu dobowego awaryjnie posługując się przyciskami na obudowie. Jednak przed wykonaniem raportu dobowego, program PC-POS dodatkowo odczytuje z drukarki wartość raportu dobowego. Jeśli raport zostanie wykonany bezpośrednio na drukarce – program nie odczyta tych wartości z drukarki i nie zapisze ich w swojej bazie.

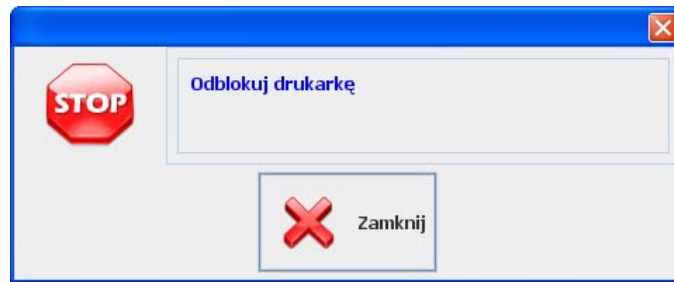
Brak papieru

Brak papieru w drukarce, to często bardzo stresująca sytuacja dla programu PC-POS. Z tego powodu zalecamy, aby wymieniać papier na czas, gdy rolka kończy się bez oczekiwania do samego końca. Koniec papieru jest sygnalizowany w ten sposób, że na papierze pojawia się kolorowy pasek. Zwykle jest on czerwony lub jasnozielony.

Jeśli papier skończy się, to program PC-POS poinformuje o tym wyświetlając okno:

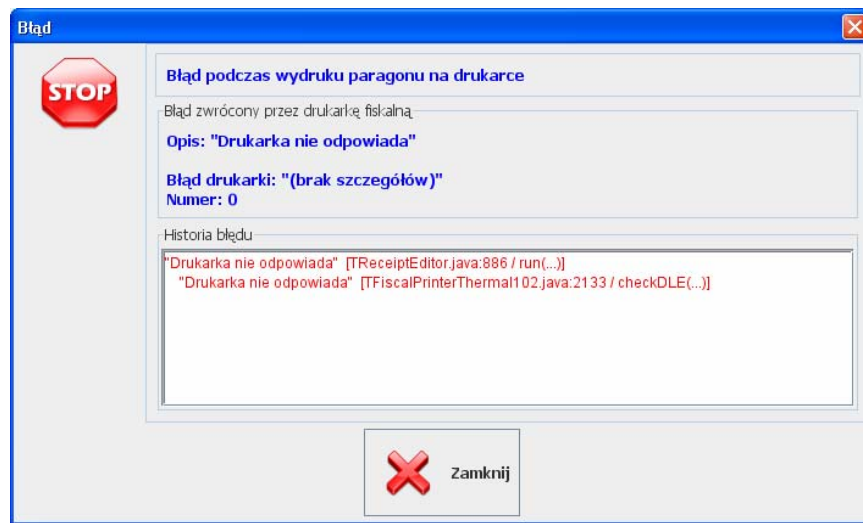

Należy sprawdzić papier w drukarce i nacisnąć klawisz Zamknij. Na niektórych drukarkach fiskalnych, po wymianie papieru należy nacisnąć odpowiedni przycisk na obudowie (np. w Posnet Thermal przycisk **NIE**, na Elzab Omega – **Enter**). Jeśli tego nie zrobisz – pojawi się komunikat:

Inne awarie podczas pracy drukarki

Program PC- POS posiada szereg zabezpieczeń, które służą temu, żeby w przypadku sytuacji awaryjnej prawidłowo zapisać paragon w bazie jako wydrukowany lub nie wydrukowany z powodu błędu drukarki. O takim błędzie zwykle informuje okno podobne do poniższego:

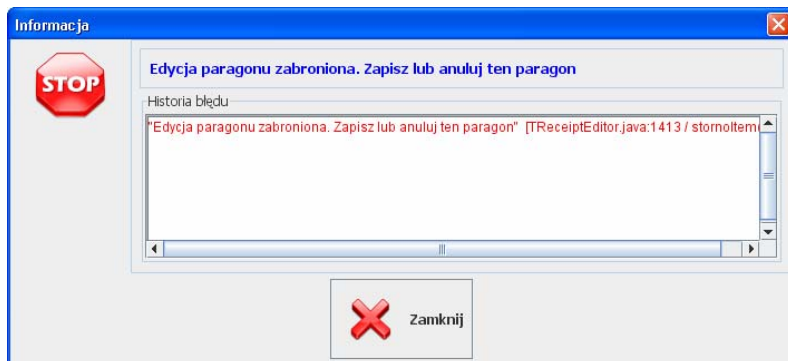

Jeśli błąd pojawił się podczas drukowania pozycji paragonu, to program przechodzi w tryb off-line. Taki paragon można nadal edytować. Przy próbie zapisu program spróbuje go wydrukować w trybie off-line.

Szczególnie krytycznym momentem jest zakończenie paragonu. Program musi się wtedy koniecznie dowiedzieć, czy wydruk paragonu zakończył się prawidłowo. Jeśli w tym czasie komunikacja z drukarką urwie się, to program przestawia paragon w szczególny tryb off-line: taki, w którym paragon **można**

jedynie zapisać lub anulować. W tym trybie nie można wprowadzać nowych pozycji, ani poprawiać czy usuwać już istniejących. Przy próbie zeskanowania kolejnego towaru pojawi się taki komunikat:

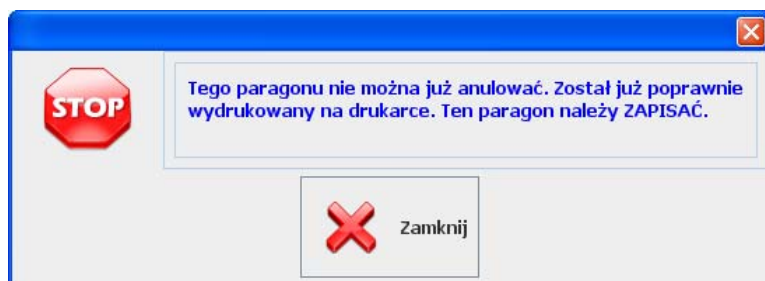

W takiej sytuacji spróbuj najpierw ponownie zapisać paragon.

Podczas zapisu program spróbuje nawiązać połączenie z drukarką i sprawdzi, czy ten paragon został wcześniej wydrukowany. Jeśli tak, to paragon zapisze się, lecz nie wydrukuje na drukarce. Jeśli uda się nawiązać połączenie z drukarką i ta poinformuje, że paragon nie został wcześniej wydrukowany, to paragon zapisze się i wydrukuje.

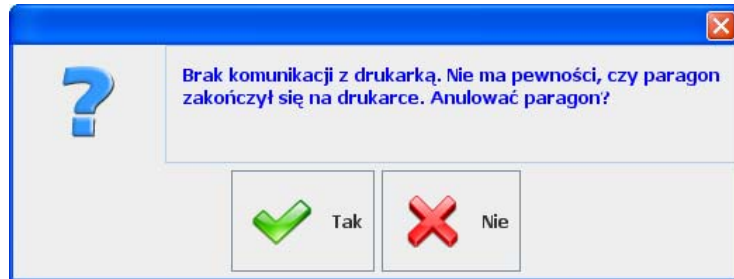
Jeśli, mimo prób nie udaje się ponownie zapisać paragonu, to spróbuj anulować paragon.

Podczas próby anulacji program spróbuje ponownie połączyć się z drukarką. Jeśli uda się połączenie i okaże się, że paragon został wcześniej poprawnie wydrukowany, to zostanie wyświetlony komunikat:

W takiej sytuacji oznacza to, że drukarka pracuje już poprawnie i musisz spróbować ten paragon zapisać. W takim wypadku nie powinno już być z tym problemu.

Jeśli jednak nadal, permanentnie program nie może się połączyć z drukarką, to przy próbie anulacji w geście rozpaczy wyświetli komunikat:

W takiej sytuacji sprawdź, czy paragon został zakończony na drukarce. Jeśli nie jest zakończony (pod paragonem powinno być wydrukowane logo fiskalne), to możesz potwierdzić klawiszem **TAK** (anuluj paragon), wyłączyć stanowisko i wezwać serwis. Jeśli paragon jest zakończony, to naciśnij **NIE**, zostaw stanowisko włączone tak, jak jest (z otwartym paragonem) i wezwij serwis.

Oczywiście w obu przypadkach stanowisko kasowe niestety będzie nieczynne do czasu, gdy serwis rozwiąże problem z komunikacją z drukarką.

Czytnik kodów kreskowych

Program PC-POS może obsłużyć równolegle 2 czytniki kodów. Oprócz skanowania kodów kreskowych, czytnik jest wykorzystywany również jako urządzenie wydające dźwięk alarmu.

Niektóre modele czytników mają możliwość zablokowania wiązki światła (lasera) na czas, gdy PC-POS przetwarza zeskanowany kod kreskowy - szuka pozycję w bazie i drukuje na drukarce. Dzięki temu kasjer widzi, kiedy może zeskanować następny towar, oraz widzi, kiedy są jakieś problemy ze sprzedażą zeskanowanego towaru. Jeżeli czytnik ma możliwość blokowania, to zalecamy jej użycie.

Jeśli czytnik nie jest blokowany, to PC-POS kolejkuje zeskanowane kody kreskowe i przetwarza je kolejno tak, jak były skanowane. Jednak wtedy może się zdarzyć sytuacja, że kasjer zeskanował już np. 20 towarów, a PC-POS jest na etapie przetwarzania dopiero towaru nr 16. Taka sytuacja zdarza się zwłaszcza przy korzystaniu z wolnych drukarek fiskalnych. Mimo, że teoretycznie może to przyspieszyć sprzedaż, to nie jest zbyt korzystne, ponieważ może się okazać, że drukarka zablokowała sprzedaż towaru nr 16 i towary 17, 18, 19, 20 trzeba zeskanować ponownie⁴.

Czytnik kart magnetycznych

czytnik kart magnetycznych

Zwany inaczej czytnikiem MSR (ang.: magnetic stripe reader). Jest używany głównie do odczytania karty płatniczej. Rzadziej używany do logowania kasjera na stanowisku kasowym lub do odczytania kodu karty stałego klienta.

---

⁴ Wzbudzając entuzjazm klienta, który musi znaleźć w siatkach i oddać z powrotem kilka ostatnich towarów.

Pinpad

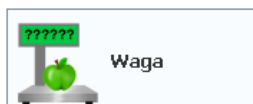
Jest używany do wprowadzania kodu PIN przez klienta płacącego kartą płatniczą. Z technicznego punktu widzenia, mimo, że jest podłączony do stanowiska kasowego oraz współpracuje z programem PC-POS, to nie jest sterowany bezpośrednio przez PC-POS. Steruje nim system autoryzujący transakcję kartą znajdujący się na zapleczu sklepu (np. UPOS EuroKARTA), lub inny program pracujący na stanowisku kasowym (np. Novitus Celto S1).

Waga przykasowa

Waga przykasowa jest zainstalowana zwykle w boksie kasowym. Często razem z czytnikiem kodów kreskowych tworzy jedno urządzenie (wagoskaner).

Gdyby program nie komunikował się z wagą przykasową, to masę zważoną na wadze należałoby ręcznie wprowadzić do programu PC-POS. Współpraca pomiędzy PC-POS a wagą polega na tym, że po naciśnięciu klawisza **Waga**:

Masa zważonego towaru zostanie automatycznie odczytana z wagi i przepisana na ekran programu PC-POS. Będzie to sygnalizowane

ikonką na pasku statusu, w którym będzie wpisana zważona masa⁵:

jeśli teraz wybierzesz jakiś towar, to zostanie on sprzedany w tej właśnie wadze (ilości).

W przypadku niektórych wag nie ma konieczności naciskania klawisza Waga. Masa towaru zostanie przeniesiona na ekran automatycznie natychmiast po ustabilizowaniu się wagi. Zwykle jest to sygnalizowane krótkim piskiem wydawanym przez wagę. Obecnie jedyną obsługiwaną w ten sposób waga jest Medesa CAT-17.

Towary ważone na wadze przykasowej muszą mieć ustawioną jednostkę miary pozwalającą na sprzedaż z dokładnością do 3-ch miejsc po przecinku („kg.”). Domyślną jednostką w programie jest „szt.”, które można sprzedawać tylko w ilościach całkowitych (1, 2, 3 kg). Dlatego programując towar w programie PC-POS należy pamiętać o przydzieleniu towarom ważonym właściwej jednostki miary.

W przypadku zważenia dokładnie 1.000kg. towaru na wadze przykasowej, ikonka z ilością na pasku statusu nie pokaże się. Jest to związane z tym, że ilość 1.000, to domyślna ilość każdego sprzedawanego towaru. Ikonka pojawia się tylko wtedy (i zawsze wtedy), gdy wprowadzona ilość następnego towaru jest różna od 1.000. Można to uznać za błąd w programie, który jednak jest znany i nigdy nie będzie poprawiony. Czyli taka ikonka, jako poniżej nigdy w programie się nie pojawi:

---

⁵ Z punktu widzenia PC-POS nie ma znaczenia, czy dana ilość towaru jest wagą, czy ilością. Dlatego na ikonke jest „szt.” zamiast „kg.”.

Wyświetlacz klienta

Wyświetlacz służy do prezentowania przebiegu transakcji klientowi. Wprawdzie każda drukarka fiskalna jest wyposażona w wyświetlacz dla klienta, ale...:

1. W trybie off-line drukarka fiskalna nie wyświetla żadnych informacji w trakcie wprowadzania pozycji. Na wyświetlaczu klient te informacje pojawiają się zawsze od razu po wprowadzeniu.
2. Niektóre drukarki fiskalne (zwłaszcza starsze modele) nie wyświetlają informacji o sprzedanych/zwróconych opakowaniach. W takich wypadkach suma na wyświetlaczu drukarki nie zawiera opakowań.
3. Niektóre drukarki fiskalne wyświetlają informację o kwocie do zapłaty wtedy, gdy jest już po fakcie: klient zapłacił, kasjera wydała resztę i właśnie drukuje się zakończenie paragonu.
4. Na wyświetlaczu klienta można prezentować dowolne informacje. Np. ilość punktów klienta po zeskanowaniu karty klienta i po zakończeniu transakcji, wartość do zapłaty w EUR, którą kasjerka może wskazać obcojęzycznemu turyście.

Wyświetlacz klienta ma 2 linie po 20 znaków. W zależności od ustawienia konfiguracji (zobacz str. **125**), po każdej wprowadzonej pozycji, na wyświetlaczu klienta może się pojawiać nazwa, cena, wartość paragonu:

Chleb krakowsk 12.30
Suma: 25.85

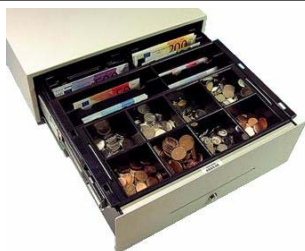
lub nazwa, ilość, cena towaru:

Chleb krakowski
3 szt. x 4.10 zł

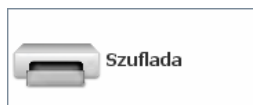

Można wprawdzie ustawić monitor kasjera tak, żeby klient mógł zaglądać kasjerowi „przez ramię”. Ale nie zawsze jest wskazane, żeby komunikaty dla kasjera były widziane przez klienta. W szczególności jest to komunikat „Zatrzymaj kartę płatniczą”, gdy Centrum Autoryzacji Kart prosi o dyskretne wykonanie telefonu (taki komunikat zobaczysz w rozdziale **Rejestracja zapłaty kartą płatniczą**). Również po zeskanowaniu karty stałego klienta mogą pojawiać się komunikaty, które nie są dla klienta przeznaczone.

Szuflada

Jest otwierana automatycznie podczas: zamykania paragonu, wpłaty, wypłaty. Może być również otwarta klawiszem **Szuflada**:

Otwarcie szuflady klawiszem **Szuflada** jest możliwe tylko, gdy kasjer ma odpowiednie uprawnienia. Ponadto takie zdarzenie jest rejestrowane w bazie programu.

Drukarka nefiskalna

Drukarka nefiskalna drukuje na takim samym papierze, jak fiskalna. Jednak drukarki fiskalne nie mogą drukować dowolnych dokumentów. Są wyposażone w szablony (każda drukarka fiskalna inne), które rzadko odpowiadają potrzebom programu⁶. Przykładem są np. wydruki pokwitowań zapłaty karta płatniczą lub zakupu doładowania GSM. Większość drukarek fiskalnych nie potrafi drukować takich pokwitowań lub drukowane przez nie pokwitowania nie są zgodne z wymaganiami akceptanta (czyli np. centrum akceptacji kart płatniczych).

---

⁶ Co z reguły nie jest winą producenta programu, lecz komórki wydającej homologację w Ministerstwie Finansów. Po prostu na niektóre wydruki producent drukarki fiskalnej nie otrzyma zgody.

NIP 111-11-11-111
2008-08-08 P1A 000438
niefiskalny #
KARTA KREDYTOWA

Data i czas: 2008-08-01 12:50
Nazwa karty: VISA ELECTRON
Numer karty: 123456890125544 (M)
Transakcja karty: Transakcja karty
Numer autoryzacji: 12345565
Identyfikator autoryzacji: 56546456

Lp.	Nazwa	Jn.	Ilość
1	Nazwa pozycji	szk.	124.000

Kwota: 125.50

Podpis

Posiadacz: Lukasz Stela
Dane ident.: Dane identyf.1
Dane ident.: Dane identyf.2
Przebieg: Przebieg
Kod kierowcy: Kod Kierowcy
Numer rejestr.: Nr rej. pojazdu

niefiskalny

Wydruk z jednej z drukarek fiskalnych nie spełniający wymagań akceptanta

POTWIERDZENIE TRANSAKCJI
KLONSklep Spożywczo Monopolowy
Stokrotki 7
31-701, Kraków

DATA TRANSAKCJI: 2008-04-10 15:15
TID: 32005555
MID: 5000000005
KASJER: 1
KASA: 1
DO PARAGONU: 8601
POKWITOWANIE NR: 923
PACZKA: 11

Karta: VISA (A)
400000000000**** Ważna do: 11/06

SPRZEDAŻ: 12.52 zł

PROSZĘ OBCIĄŻYĆ MOJE KONTO

.....
podpis posiadacza karty

Kod aut.: 1258 (4) (Z) STAN:

Dziękujemy za odwiedzinę
Proszę zachować rachunek

Wydruk z drukarki niefiskalnej

Z tego powodu program PC-POS może opcjonalnie, niektóre wydruki drukować na drukarce niefiskalnej. Takie wydruki są zwykle dużo bardziej czytelne, przejrzyste i bardziej dopasowane do potrzeb klienta.

Na drukarkach niefiskalnych program PC-POS obecnie drukuje:

- pokwitowania kart płatniczych
- pokwitowania „moich doładowań”
- pokwitowania „moich rachunków”

W przyszłości program będzie drukował również:

- raporty kasjera
- faktury VAT
- zwroty do paragonów

Drukarka etykiet

W programie PC-POS służą do wydruku etykiet (metek) na towary. W chwili obecnej obsługiwane są drukarki zgodne z Clever TTP/TDP. Wydruki odbywają się na etykietach o rozmiarze 50x35mm.

Aby wydrukować etykietę – wskaż towar na liście towarów, następnie naciśnij klawisz

Następnie wpisz ilość etykiet do wydrukowania.

Klawiatura

Monitor z ekranem dotykowym

PC-POS przewiduje możliwość pracy na trzy sposoby: bez klawiatury – z monitorem dotykowym, ze zwykłą klawiaturą od komputera PC lub z klawiaturą programowalną.

Klawiatury PC

Na zwykłej klawiaturze PC nie ma możliwości nałożenia etykiet na klawisze. Zasada działania programu PC-POS przewiduje, że każdy klawisz widoczny na ekranie ma swój odpowiednik na klawiaturze. Np. **F7 – zwrot opakowania, Alt+F11 – podgląd stanu kasy**. Aby było wiadomo, jaki klawisz na ekranie ma przyporządkowany przycisk na klawiaturze, po włączeniu odpowiedniego parametru konfiguracji, w opisie klawisza ekranowego, w nawiasie kwadratowym pojawi się jego odpowiednik z klawiatury PC:

Aby włączyć tryb zwrotów opakowań należy nacisnąć przycisk F7, aby podglądnać stan kasy należy użyć kombinacji Alt+F11.

Klawiatura programowalna

Duże klawiatury od komputerów PC często nie są wygodnym rozwiązaniem w ciasnym boksie kasowym. W takim przypadku dobrym rozwiązaniem są klawiatury programowalne. Są mniejsze, mają mniejszą ilość przycisków i można je dopasować do własnych potrzeb.

Klawiatury programowalne stosuje się często na stanowiskach, gdzie nie ma monitora z ekranem dotykowym. Każdy przycisk na klawiaturze programowalnej ma specjalną naklejkę, na której znajduje się taka sama ikonka, jak na ekranie monitora. Gotowe zestawy takich naklejek

Systemy telewizji mają możliwość archiwizowania danych o wprowadzonych towarach. Jeśli jest jakiś problem z towarem, to można w takim systemie szybko przeglądać wszystkie fragmenty nagrań, na których ten towar się pojawił. Dzięki temu można łatwo wykryć, że np. kasjerki często mylą jakiś towar z innym (np. cukinię z bakłazanem).

Niektóre systemy telewizji podłączają się pomiędzy komputer i drukarkę. Jednak takie rozwiązanie nie sprawdzi się w trybie off-line, w którym wszystkie pozycje są wysyłane na drukarkę dopiero w momencie zakończenia transakcji, nie są wysyłane linie storno itd. Dlatego PC-POS pozwala na skonfigurowanie osobnego portu RS-232, na który będzie wysyłał informację tekstową przeznaczoną specjalnie do systemu wizyjnego.

„Moje rachunki” i „Moje doładowania”

„Moje rachunki” to możliwość zapłaty przy kasie za rachunki np. za energię elektryczną, telefon. W ten sposób można również wpłacić pieniądze dla wybranej fundacji.

„Moje doładowania” to możliwość zakupu doładowania pre-paid do telefonu komórkowego lub innej podobnej usługi (np. Skype, Telerabat, Gadu-Gadu).

„Moje Rachunki” i „Moje doładowania” są obsługiwane w programie PC-POS we współpracy z serwerem BillBird S.A. (<http://billbird.pl>). Aby można było

korzystać z tej opcji należy z firmą BillBird S.A. podpisać odpowiednią umowę.⁷

Sposób konfiguracji systemu został opisany w sekcji serwisanta, w rozdziale „**Moje rachunki**” i „**Moje doładowania**” – **BillBird**.

„Moje rachunki”

Co to są „Moje rachunki”

Program PC-POS 7 pozwala na realizację zapłaty za niektóre rachunki przy kasie. Zwykle takie rachunki są opatrzone logiem „Moje rachunki”:

Na rachunku znajduje się kod kreskowy, w którym są zawarte informacje dotyczące wystawcy rachunku, kwoty do zapłaty, numeru rachunku i płatnika. Np.:

Do zapłaty: 32,99 zł	
Słownie: TRZYDZIEŚCI DWA ZŁOTE 99/100	
Płatne: GOTÓWKA	
Termin płatności: 29.11.2003	
Faktury wystawiał: Operator Regionu Półn. Kontaktów z Klientem	
Nazwa odbiorcy TELEKOMUNIKACJA POLSKA S.A. PKZK REGION RELACJI Z KLIENT	Nazwa odbiorcy TELEKOMUNIKACJA POLSKA S.A. PKZK REGION RELACJI Z KLIENTAMI KORFANTEGO 4, 43-200 PSZCZYNA
Nr rachunku odbiorcy 11401603-1225 880505158454	Nr rachunku odbiorcy 11401603 1225-880505158454
Kwota: ***32,99***	W PLN: ***32,99***
Nr urzędnicza (12) 657 92 83	System: 8805 0515845428 030111 08 000003299 0
Nr faktury FKR05158454011/03 880505158454 03 0111 9	FKR05158454011/03 880505158454 03 0111 9
06	

⁷ W sprawach organizacyjnych z tym związanych prosimy o kontakt w naszej firmie z p. Pawłem Ziębą tel. (012) 415-23-72.

W systemie „Moje rachunki” można również zrealizować przelew/wpłatę dla wybranej firmy lub fundacji bez skanowania konkretnego rachunku. W tym celu należy wprowadzić kilkucyfrowy kod firmy/fundacji i kwotę przelewu.

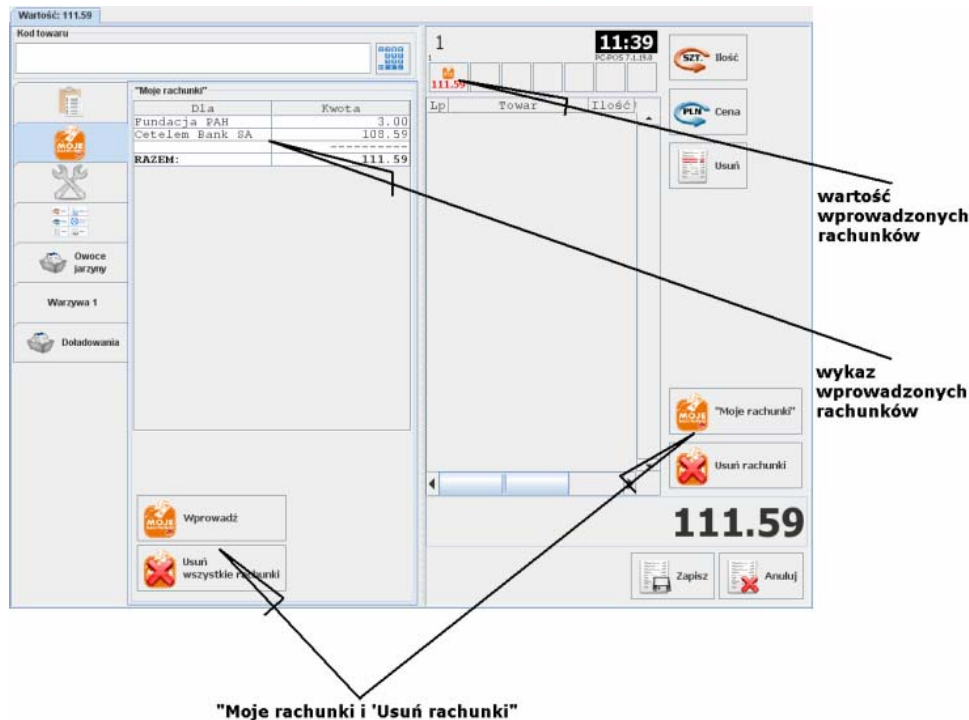
W praktyce klient może położyć na taśmie rachunki razem z towarami. W jednej transakcji można zrealizować zapłatę za kilka rachunków, oraz zapłacić za rachunki i zakupione towary jedną, łączną kwotą.

Do kwoty rachunku jest dodawana opłata za realizację oraz mogą zostać naliczone odsetki za zwłokę. Należność za rachunki **nie jest rejestrowana na drukarce fiskalnej**.

Po zakończeniu transakcji zostanie wydrukowane potwierdzenie dla klienta oraz kopia dla sklepu. Drukowane potwierdzenia różnią się między sobą w zależności od typu użytej drukarki.

Elementy ekranu służące do edycji „Moich rachunków”

Jeśli opcja „Moje Rachunki” jest aktywna, to na ekranie programu PC-POS pojawiają się nowe elementy:

Klawisz służy do wprowadzania nowych rachunków.

Klawisz służy do usunięcia wszystkich dotychczas wprowadzonych rachunków znajdujących się na wykazie.

Dwa powyższe klawisze są zawsze umieszczone na zakładce „Moje rachunki”, natomiast widoczne w prawym dolnym rogu powyższego przykładowego ekranu klawisze można umieścić – w zależności od potrzeb w innym miejscu lub całkiem usunąć.

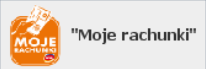

Pojawiająca się ikonka informuje o tym, że zostały wprowadzone rachunki oczekujące na akceptację paragonu. Zakładka z wykazem rachunków może być niewidoczna i wówczas będzie to jedyne miejsce informujące o tym, że zostały wprowadzone rachunki.

"Moje rachunki"	
Dla	Kwota
Fundacja PAH	3.00
Cetelem Bank SA	108.59

RAZEM:	111.59

Na zakładce są umieszczone informacje o wprowadzonych rachunkach. **Prezentowane kwoty są wartościami „do zapłaty”,** już zawierającymi: kwotę rachunku, opłatę za rachunek oraz odsetki.

Jak wprowadzać rachunki?

Po naciśnięciu klawisza "Moje rachunki" lub Wprowadź otworzy się okienko, w którym będziesz mogła wprowadzać kolejne rachunki. Na początku, w okienku wyświetli się komunikat z prośbą o wprowadzenie kodu z rachunku. Kod możesz wprowadzić przy pomocy czytnika kodów kreskowych lub ręcznie - przy pomocy klawiatury:

Po wprowadzeniu kodu rachunku program połączy się z centrum autoryzacji, a następnie zostanie wyświetlona prośba o akceptację kwoty łącznie z opłatą i odsetkami:

SPLATA RATY dla LUKAS
Do zapłaty: 196.32 + 1.99 (opłata) = 198.31 zł.
Czy akceptujesz podaną kwotę zapłaty?

Jeśli jest to datek dla jakiejś fundacji lub rachunek pozwala na wprowadzenie innej kwoty, wówczas zostaniesz poproszona o wprowadzenie kwoty rachunku:

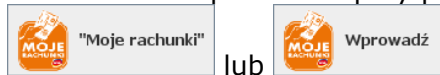
Akcja Pajacyk dla Fundacja PAH
Wprowadź kwotę zapłaty lub naciśnij "Anuluj".

Po wprowadzeniu rachunku pojawi się informacja o ilości wprowadzonych rachunków oraz podsumowanie. W tym momencie możesz wprowadzić kod następnego rachunku lub zrezygnować z dalszego wprowadzania:

Razem rachunków: 1
Razem do zapłaty: 198.31 zł.
Wprowadź następny rachunek, lub naciśnij "Anuluj".

Mimo, że program proponuje naciśnięcie klawisza „Anuluj”, to możesz zrezygnować naciskając „OK”, gdy nie wprowadziłaś żadnego kodu. Jest to o wiele wygodniejsze.

Gdy przez pomyłkę przerwiesz wprowadzanie rachunków i zamkniesz okienko, to zawsze możesz wrócić z powrotem przy pomocy klawisza

Gdy zakończysz wprowadzanie rachunków, program powróci do edycji paragonu. Możesz wówczas zakończyć całą transakcję tym samym

klawiszem, którym akceptujesz paragon ( ) lub zrezygnować tym

klawiszem, którym anulujesz paragon ( ). Możesz również usunąć

wszystkie pozycje rachunków przy pomocy klawisza .
Wówczas rachunki zostaną usunięte, ale wprowadzone towary pozostaną na paragonie nieruszone.

Ostateczna akceptacja płatności za rachunek odbywa się po zakończeniu płatności w okienku zapłaty. Do tego czasu zawsze można się wycofać.

Nie ma możliwości usuwania pojedynczych pozycji rachunków. Jeśli chcesz usunąć jakiś rachunek – musisz usunąć wszystkie pozycje, a następnie ponownie wprowadzić te, które powinny być policzone.

W obrębie paragonu nie można mieszać doładowań „Moje doładowania” z rachunkami „Moje rachunki”. Na jednym paragonie można wprowadzić maksymalnie:

- wiele towarów i wiele rachunków
- wiele towarów i jedno doładowanie.

*W programie PC-POS można zablokować możliwość zapłaty za rachunki inną formą płatności, niż gotówka, np. kartą płatniczą. Jeśli np. klient płaci za towary 10zł i rachunki 20zł, to kartą płatniczą będzie mógł zapłacić jedynie 10zł, a 20 zł będzie musiał zapłacić gotówką. **Standardowo jest to odblokowane** i za rachunki można płacić dowolną formą płatności.*

Zalecamy rejestrowanie rachunków jako ostatnich pozycji transakcji - po wprowadzeniu wszystkich towarów. Ze względu na komunikację z centrum. Chodzi o to, żeby maksymalnie skrócić czas trwania otwartej transakcji w centrum „Moich rachunków”: od nabicia pierwszego rachunku do zakończenia całej transakcji.

„Moje doładowania”

Co to są „Moje doładowania”?

„**Moje doładowania**” to możliwość zakupu w kasie, doładowania do telefonu komórkowego lub innej podobnej usługi (np. Skype, Telerabat, Gadu-Gadu).

Program potrafi realizować dwa rodzaje doładowań:

eVoucher – podczas zakupu, klient dostaje wydruk z kilkunastocyfrowym kodem (tzw. TELEKOD) oraz instrukcję doładowania telefonu. Telekod jest poufny (nie jest drukowany na kopii dla sklepu). Może być jednorazowo użyty na dowolnym telefonie w sieci. Użytkownik, posługując się instrukcją umieszczoną na wydruku i jednorazowym Telekodem doładowuje swój telefon samodzielnie.

top-up – podczas zakupu, w okienku realizacji należy wpisać numer telefonu oraz kwotę doładowania, jaką klient chce zasilić ten telefon. Po zakończeniu transakcji, podany telefon zostanie zasilony automatycznie przez operatora telefonii. Klient nie musi już wykonywać żadnej operacji. Na koniec transakcji klient dostaje pokwitowanie jako dowód zrealizowanej transakcji.

Jak sprzedać doładowanie?

Doładowanie sprzedaje się poprzez zeskanowanie kodu kreskowego, wprowadzenie tego kodu przy pomocy klawiatury lub wybranie towaru przy pomocy klawisza szybkiej sprzedaży. Po zeskanowaniu, program PC-POS 7 automatycznie rozpozna, że dany towar jest doładowaniem⁸.

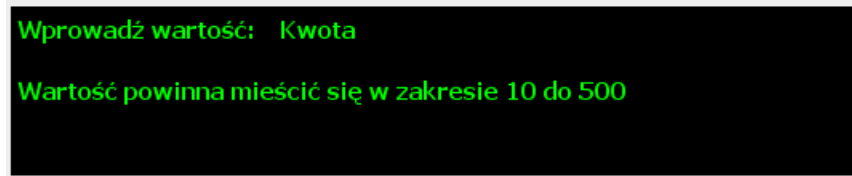
Jeśli sprzedawane jest doładowanie, to pojawi się okienko, w którym program wyświetli przebieg transakcji lub poprosi o wprowadzenie dodatkowych informacji. Lista informacji do wprowadzenia w tym okienku jest różna i zależy od rodzaju kupowanego doładowania. Program może poprosić o wprowadzenie np. numeru telefonu, kwoty doładowania lub poprosi o wybranie jakiejś wartości z listy poprzez naciśnięcie odpowiedniego klawisza.

Aby uniknąć błędów program poprosi o dwukrotne wprowadzenie numeru telefonu:

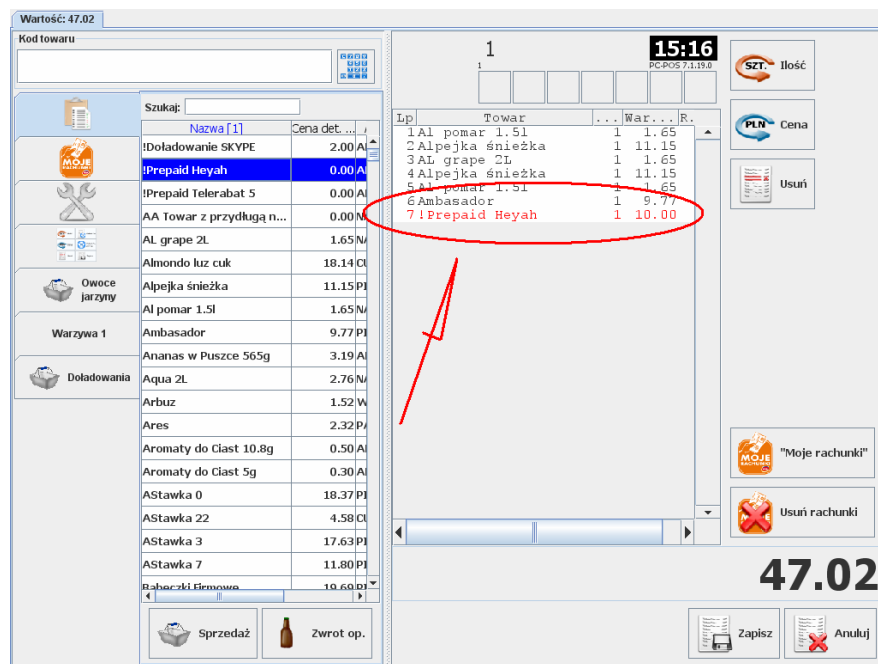

⁸ Na karcie towaru, pole „Status towaru” musi być ustawione na „prepaid”.

W przypadku kwoty doładowania program dodatkowo poinformuje, w jakim zakresie musi się mieścić wprowadzona wartość. W poniższym przykładzie należy wprowadzić kwotę z zakresu 10 – 500 zł:

Wprowadzone dane zostaną zweryfikowane i jeśli są poprawne, doładowanie zostanie dodane do innych pozycji paragonu. Na liście towarów, zakupione doładowanie będzie zaznaczone na czerwono:

Na jednym paragonie może się znajdować **tylko jedno doładowanie**. Aby sprzedać kilka doładowań, należy wystawić kilka paragonów.

Sprzedane doładowanie zostanie zarejestrowane na drukarce fiskalnej tak, jak każdy inny towar.

Ostateczna akceptacja zakupu doładowania odbywa się po zakończeniu płatności w okienku zapłaty. Do tego czasu zawsze można się wycofać.

Nie można mieszać w obrębie jednego paragonu doładowań „Moje doładowania” z rachunkami „Moje rachunki”. Na jednym paragonie można wprowadzić maksymalnie:

- wiele towarów i wiele rachunków
- wiele towarów i jedno doładowanie

W programie PC-POS można zablokować możliwość zapłaty za doładowania inną formą płatności, niż gotówka. Np. kartą płatniczą. Jeśli np. klient płaci za towary 10zł i doładowania 20zł, to kartą płatniczą będzie mógł zapłacić jedynie 10zł, a 20 zł będzie musiał zapłacić gotówką. **Standardowo jest to odblokowane** i za rachunki można płacić dowolną formą płatności.

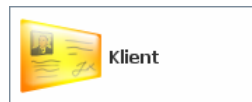

Zalecamy rejestrowanie doładowań jako ostatnich pozycji transakcji - po wprowadzeniu wszystkich towarów. Ze względu na komunikację z centrum. Chodzi o to, żeby maksymalnie skrócić czas trwania otwartej transakcji w centrum „Moich doładowań”: od wprowadzenia doładowania do zakończenia całej transakcji.

Karty rabatowe i systemy lojalnościowe

Rejestrowanie transakcji

Karty rabatowe są zwane inaczej **kartami stałego klienta** lub **kartami lojalnościowymi**. Przed rozpoczęciem transakcji, musisz poprosić klienta o jego kartę. aby wprowadzić kartę, naciśnij klawisz:

Pojawi się okno, w którym możesz zeskanować kartę czytnikiem kodów kreskowych, lub odczytać czytnikiem kart magnetycznych. Kod karty możesz również wpisać ręcznie, o ile taką możliwość odblokowano w konfiguracji programu.

Jeśli drukarka pracuje w trybie on-line, to rabat zostanie udzielony tylko na te pozycje, które zostały wprowadzone po zeskanowaniu karty. Dlatego **ważne jest, aby kartę zeskanować na początku transakcji**. Kartę można bezpiecznie skanować na końcu transakcji tylko, gdy spełnione są łącznie dwa poniższe warunki:

1. Karty stałego klienta są obsługiwane w systemie domyślnym (zobacz rozdział poniżej: **System domyślny – karta stałego klienta**),
2. Gdy na kartę nie przysługuje rabat procentowy.

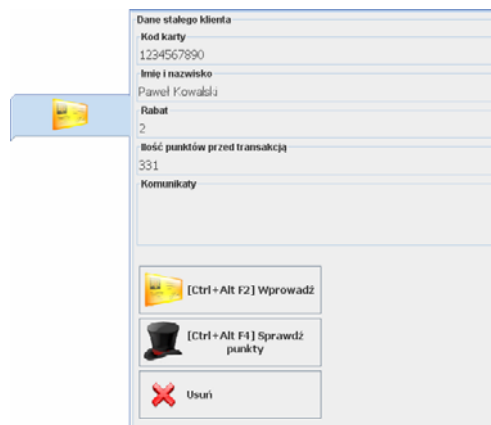
Po zeskanowaniu karty, na pasku statusu pojawi się żółta ikonka, która informuje o tym, że klient został zarejestrowany.

Jeśli klientowi przysługuje rabat procentowy, to oprócz żółtej ikonki pojawi się również niebieska sygnalizująca, że jest włączony rabat na paragon:

Jeśli naciśniesz klawisz z żółtą ikonką, to program przełączy się na zakładkę z informacją o stałym kliencie, na której możesz zobaczyć informacje o kliencie. Na zakładce tej możesz również usunąć kartę klienta, lub sprawdzić ilość punktów innego klienta:

Jeśli klient ma przydzielony rabat, to podczas wprowadzania towarów będą się one sprzedawały z rabatem. Wyjątkiem są te towary, które mają zablokowaną cenę. Te będą się sprzedawały w cenie zaprogramowanej:

Lp	Towar	Ilość	Wartość	Rabat
1	Almondo luz cuk	1	18.62	2.0 %
2	Alnera	1	12.00	
3	Alpejka śnieżka	1	12.27	2.0 %
4	Al pomar 1.5l	1	1.65	
5	Ananas w Puszce 565g	1	3.19	
6	Aromaty do Ciast 1...	1	0.50	
7	Aromaty do Ciast 5g	1	0.30	

System domyślny – karta stałego klienta

System lojalnościowy służy do zbierania informacji o transakcjach klientów. Dzięki niemu klienci nie są anonimowi: wiadomo, kto u nas kupował, kiedy, co miał w koszyku. Jakie są jego preferencje i jak możemy poprawić ofertę tak, żeby był bardziej zadowolony (np. zwiększyć rabat za duże zakupy). Klienci, którzy posiadają kartę stałego klienta są wynagradzani za lojalność albo rabatem procentowym od każdej transakcji, albo upominkami wymienianymi za zebrane punkty.

Rabat procentowy jest udzielany przez program PC-POS 7 bezpośrednio w momencie sprzedaży. Natomiast punkty lojalnościowe są obliczane przez program PC-Market co jakiś czas – zwykle raz dziennie, według prostych reguł. Na przykład „1 punkt za każdy 1 zł”, lub „do 10zł zero punktów, a powyżej 10 punktów za 1zł, po przekroczeniu 300zł 15 punktów za 1 zł”.

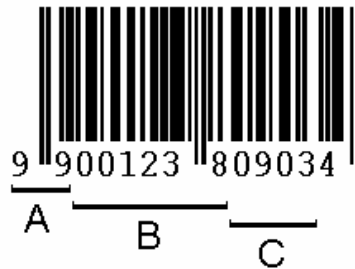
Program PC-POS posiada możliwość wprowadzenia kodu karty i podstawowych informacji o kontrahencie. Jednak rejestrowanie kart stałego klienta w systemie powinno się odbywać na zapleczu – w programie PC-Market.

Szczegóły obsługi kart stałego klienta przez program PC-Market: raportowanie obrotów, naliczanie punktów, wydawanie prezentów zostały opisane w instrukcji obsługi PC-Market 7.

Na karcie stałego klienta jest wydrukowany kod kreskowy (rzadziej jest on zapisany na pasku magnetycznym). Najczęściej jest to 13-znakowy kod EAN-13, choć może to być kod o dowolnej długości, np. 10 lub 16 znaków.

W 13–znakowym kodzie mogą być zapisane są takie informacje, jak: numer klienta, data ważności karty, poziom rabatu. Poniżej przykładowy kod karty:

W powyższym przykładzie w kodzie znajduje się:

A – prefiks karty rabatowej (zawsze 99)

B – numer klienta

C – data ważności karty (MMRR)

Ostatnia, cyfra (tutaj 4) jest cyfra kontrolną całego kodu.

Format karty należy zdefiniować w trybie konfiguracji, w menu **Wykazy-> Karty rabatowe-> Wykaz formatów kart**. Dla powyższego formatu karty będzie to:

Format karty klienta

Przedrostek: 99

Data ważności: mmyy

*W poniższe pola: "Kod klienta", "Rabat", "Inna wartość" należy wprowadzić znaki 'D' lub 'C':
D - cyfra (np. DDDD)
C - litera lub cyfra (np. CCCC)*

Kod klienta: DDDDDD

Rabat:

Inna wartość:

Cyfra kontrolna: 1

Pozycja: Kod klienta Data Brak Brak

Format: 99DDDDDDMMYYK

[F2] Zapisz [Esc] Anuluj

W poszczególnych polach formatu karty mogą znajdować się pola o następującym znaczeniu:

Przedrostek.

Zwykle dwucyfrowy. Zwykle identyfikuje, że zeskanowany kod jest kartą rabatową. Zapewnia to unikalność w zakresie wszystkich kodów EAN (żeby np. karta klienta nie została uznana za jakiś towar).

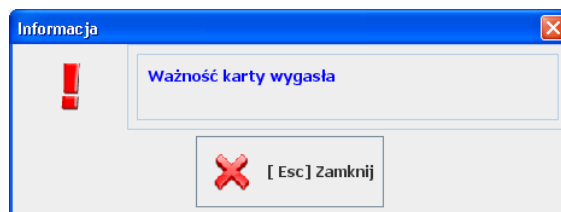
Kod klienta.

Jest to zwykle 4-6 cyfrowy numer klienta, po którym ten klient jest znajdujący w bazie programu. Ten właśnie kod klienta bez zer wiodących powinien być wpisany w polu Kod karty w karcie klienta:

Kod karty	Kod klienta	Data ważności	Poziom rabatu	Nieaktywna
1238	1238	21.08.2008		☐

Data.

Jest to data ważności karty klienta. Zwykle są to 3 lub 4 znaki. Format daty ważności ustawia się w polu **Data ważności** (np. mmyy oznacza, że data znajduje się w czterech cyfrach kodu karty w formacie: 2 cyfry miesiąca i 2 cyfry roku). Jeśli klient posiada przeterminowaną kartę klienta, to po zeskanowaniu karty pojawi się ostrzeżenie i karta nie zostanie zarejestrowana:

Rabat.

Jest to poziomy rabat, jaki ma być udzielony na tę kartę. Jest to zawsze 1 cyfra. Nie jest to rabat procentowy, który zostanie udzielony, lecz jest to pozycja w tabeli rabatów, która jest dostępna w menu **Wykazy-> Karty rabatowe-> Tabela rabatów**.

Numer [0]	Wartość [1]
0	0
1	2.25
2	2.5
3	2.75
4	3
5	3.25
6	3.5
7	3.75
8	4

Na przykład, jeśli w kodzie karty, w polu rabat znajduje się cyfra **3**, to zostanie udzielony rabat w wysokości **2.75%**. Jeśli jest cyfra 0, to żaden rabat nie zostanie udzielony. Tabelę rabatów można dowolnie edytować. Dzięki temu można bez wymiany kart stałego klienta podnieść rabat którejś grupie klientów.

Inna.

Są to cyfry kodu, które nie będą przez program interpretowane. Np., jeśli część klientów posiada karty, które mają nieaktualne daty ważności, a nadal chcesz, żeby te karty były akceptowane przez system, to zastąp pole **Data** polem **Inna** w konfiguracji formatu karty.

System lojalnościowy Comarch Loyalty Management

System lojalnościowy **Comarch Loyalty Management** pozwala na rozszerzenie standardowych możliwości systemu lojalnościowego PC-POS - PC-Market. Cała obsługa systemu lojalnościowego jest realizowana przez zewnętrzną, specjalizowaną aplikację. Transakcje są rejestrowane on-line, na serwerach o zasięgu globalnym. Punkty lojalnościowe są naliczane on-line w momencie akceptacji paragonu.

Pracując w tym systemie, każda kasa, na podstawie reguł rabatowych decyduje o poziomie rabatu dla każdego towaru oddzielnie. Możliwe są rabaty na kombinacje towarów. Np. „5% za zakup 3-ch tabliczek czekolady” lub „kup 5 litrów soku, a szósty za 50% ceny”. Rabaty mogą być zwiększane w miarę powiększania wartości koszyka, np.: „5% rabatu do 100zł, 6% po przekroczeniu 100zł itd.”.

Ponieważ punkty lojalnościowe są przesyłane on-line do centralnego serwera sieci sklepów w momencie kończenia paragonu – klient dostaje

natychmiast na paragonie informację o ilości otrzymanych w tej transakcji punktów oraz ich sumie. Tę samą informację może otrzymać prawie natychmiast dokonując zakupów w innym sklepie sieci.

Kupony lojalnościowe

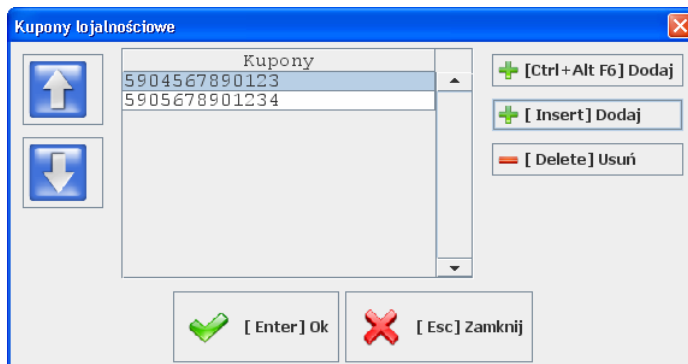
Gdy PC-POS 7 współpracuje z systemem CLM, można wprowadzać kupony lojalnościowe (max. 18). Zeskanowane kupony mają wpływ na naliczanie punktów lojalnościowych za transakcję, natomiast nie mają wpływu na wyliczanie rabatów na paragonie.

Obsługa kuponów jest integralną częścią systemu CLM. Informacja o wprowadzonych kuponach jest przesyłana do systemu CLM i nie jest w żaden sposób interpretowana przez program PC-POS.

Do wprowadzania kuponów służą dwa klawisze:

Klawisz **Kupon** jest wygodny, gdy chcesz wprowadzić jeden kupon. Klawisza **Kupony** używaj, gdy chcesz wprowadzić więcej kuponów. Pojawi się okno, w którym będzie można wygodnie edytować całą listę wprowadzonych kuponów:

Inwentaryzacja

Inwentaryzacja (remanent), to taki czas, w którym każda pomoc jest potrzebna. Czasy, gdy na drzwiach sklepu wieszano się kartkę z napisem...

**Z powodu REMANENTU,
w poniedziałek, wtorek i środę sklep będzie
NIECZYNNY.**

... dawno minęły⁹.

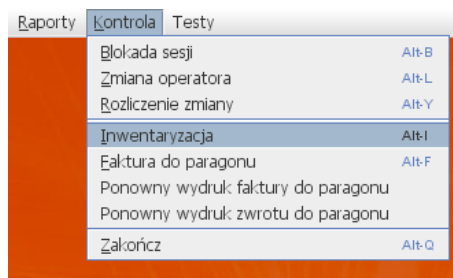
Aby sprawnie wykonać inwentaryzację można wykorzystać stanowiska PC-POS do liczenia towarów. Jest to rozwiązanie podobne do zastosowania przenośnych kolektorów danych. Liczone towary nie są wprowadzane na jednym stanowisku PC-Market, lecz na kilku, co może znacznie przyspieszyć całą operację. Tak przygotowane pliki z policzonymi towarami mogą być przez program PC-Market wciągnięte na dokument **Remanent**.

Przebieg inwentaryzacji na stanowisku PC-POS

Inwentaryzację możesz uruchomić naciskając klawisz **Inwentaryzacja**:

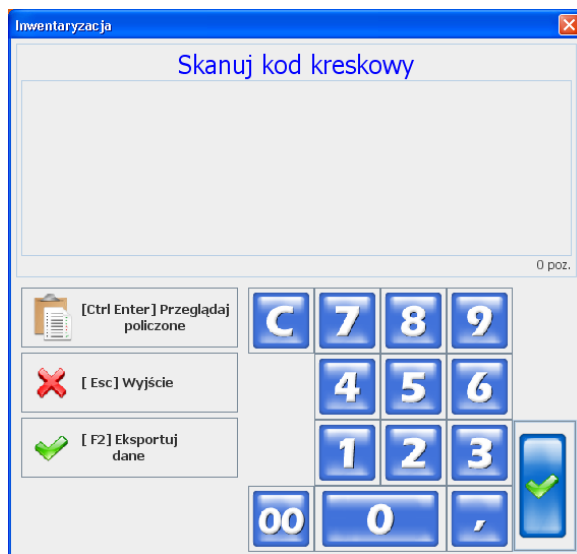

Opcję można również uruchomić po zalogowaniu do trybu konfiguracji:

⁹ Pamiętam, często bywało, że taki remanent był w środę przedłużany jeszcze do czwartku z powodu ogromu całego przedsięwzięcia... (zwłaszcza, gdy ilość towarów w sklepie przekraczała kilkaset pozycji!).

Po uruchomieniu otworzy się okno, w którym można wprowadzać kolejne pozycje towarów:

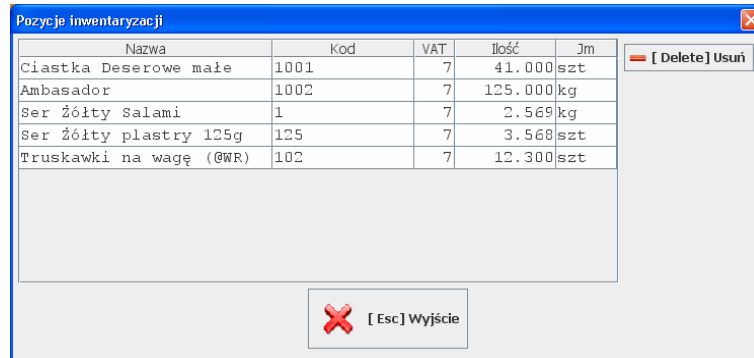

Po zeskanowaniu towaru pojawi się jego nazwa, dodatkowe informacje oraz wcześniej zliczona ilość (tutaj 15 szt.):

W zależności od ustawienia konfiguracji, nowo wprowadzona ilość zostanie dodana do już istniejącej pozycji, lub dodana jako osobna pozycja inwentaryzacji.

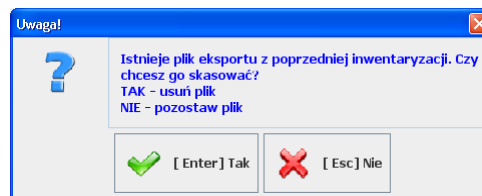
Po zatwierdzeniu możesz przeglądać wprowadzone towary. Naciśnij klawisz **Przełóżaj policzone**. Pojawi się wówczas okienko, w którym możesz przeglądać oraz usuwać wprowadzone pozycje:

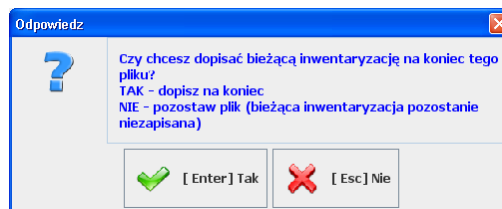
Nazwa	Kod	VAT	Ilość	Jm
Ciastka Deserowe małe	1001	7	41.000	szt
Ambasador	1002	7	125.000	kg
Ser żółty salami	1	7	2.569	kg
Ser żółty plastry 125g	125	7	3.568	szt
Truskawki na wagę (@WR)	102	7	12.300	szt

Po zakończeniu inwentaryzacji naciśnij klawisz Eksportuj dane. Program zapisze zgromadzone dane na dysku, w pliku **inwent.inw**. Plik ten może być odczytany przez program PC-Market 7 lub zaimportowany przez program PC-POS 7 na paragon.

Jeżeli na dysku istnieje jakiś plik z poprzedniej inwentaryzacji, to program zapyta, czy można go zastąpić:

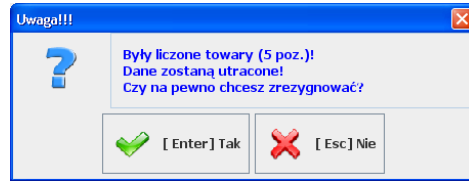

Jeśli wybierzesz **TAK – usuń plik**, to nowa inwentaryzacja zastąpi stary plik. Jeśli odpowiesz **NIE – pozostaw plik**, to program zaproponuje dopisanie danych na jego koniec

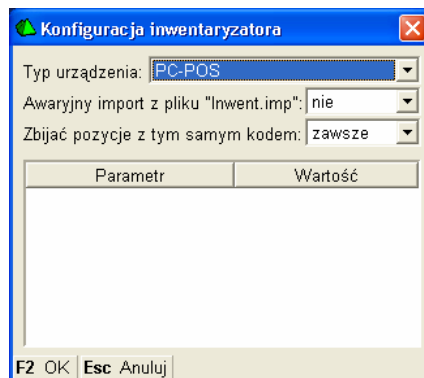

Jeśli spróbujesz zakończyć inwentaryzację nie eksportując wcześniej danych, to program ostrzeże, że inwentaryzacja nie została zapisana. Jeśli zignorujesz ostrzeżenie, to wszystkie policzone towary zostaną utracone:

Import inwentaryzacji do programu PC-Market

W programie PC-Market można zaimportować plik **inwent.inw** na dokument Remanent. W tym celu, w konfiguracji programu, w menu **Konfiguracja-> Sprzęt-> Inwentaryzator** należy najpierw ustawić typ inwentaryzatora na **PC-POS**:

Następnie zaimportować plik **inwent.inw** na dokument Remanent przy pomocy kombinacji klawiszy **Ctrl-I**.

Import inwentaryzacji na paragon

W programie PC-POS istnieje możliwość zaimportowania pozycji paragonu z pliku tekstowego. Jest to ten sam plik **inwent.inw**, który został wygenerowany w opcji **Inwentaryzacja**. Ta możliwość może być wykorzystana nie tylko do wystawiania paragonu z policzonych podczas inwentaryzacji pozycji, lecz **może służyć do importu pozycji paragonu wygenerowanych w innym programie**. Może to być zewnętrzny kolektor danych lub lista towarów dostarczona na dyskietce przez klienta.

Aby zaimportować pozycje na paragon wciśnij klawisz **Import inwentaryzacji**:

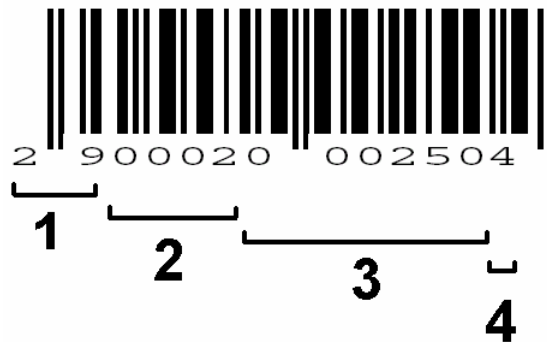

Pozycje dodadzą się automatycznie do bieżącego paragonu.

Kody „ważone”

Zwane inaczej „**kodami wagowymi**” lub „**kodami o zmiennej ilości**”. W takim kodzie, oprócz informacji „**który to towar**” jest również zapisana informacja „**ile go jest**” lub „**jaka jest wartość**”. Zwykle kodami ważonymi są ometkowane towary, które zostały zważone na stoisku mięsnym lub warzywnym. Często też np. produkty na tackach są ometkowane kodami ważonymi. Po zeskanowaniu takiego kodu nie trzeba już wpisywać ilości, ponieważ program odczytuje ją z kodu.

Wydrukowane kody ważne są zawsze kodami EAN13 (13 cyfr) zaczynające się od cyfr 21-29. Oto przykładowy kod ważony:

Poszczególne sekcje tego kodu to:

1. Przedrostek (zawsze 21-29)
2. Numer towaru
3. Waga towaru (tutaj 250g.), lub wartość zważonego towaru (2 zł 50gr) – część zmienna zależna od masy towaru.
4. Cyfra kontrolna

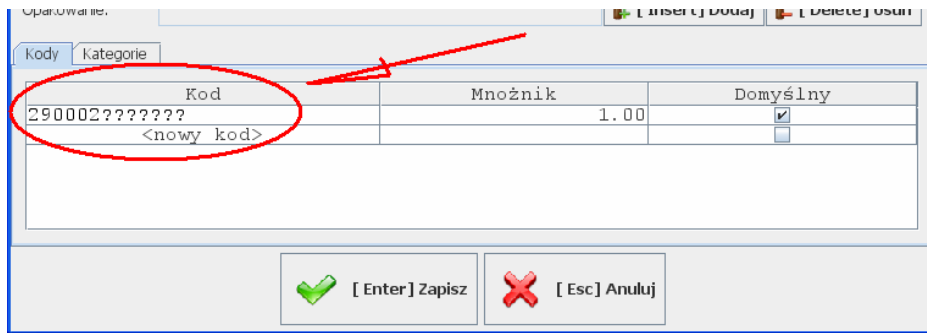
Kod ważony zaczyna swą wędrówkę zwykle na stoisku mięsnym lub warzywnym. Ekspedientka kładzie na wadze np. winogrona, nabija na wadze kod **2**, na którego podstawie waga wie, jaka jest nazwa i cena za

kilogram tego towaru. Waga drukuje metkę, na której umieszcza nazwę, cenę za kilogram, wagę, cenę za tę wagę, oraz – co najważniejsze: kod kreskowy, który w sekcji 3 zawiera wagę w gramach (250g.). Gdy klient dojdzie do kasy fiskalnej kod ważony zostaje zeskanowany i na jego podstawie kasa od razu wie, że należy sprzedać 250g winogron o kodzie 290002???????

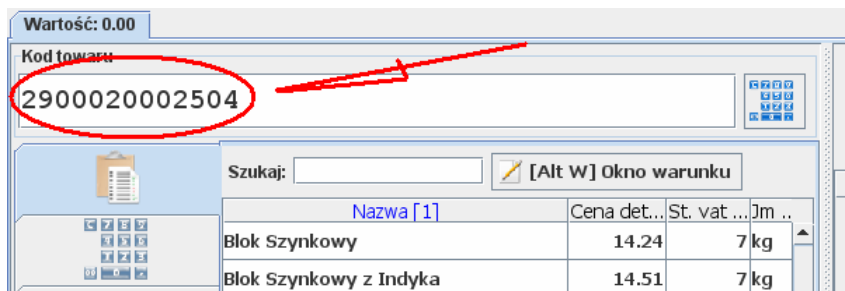
Często zdarza się, że sklep operuje towarami o kodach ważonych zaczynających się od jednego przedrostka (np. 28), lecz dostawca z zewnątrz sprzedaje towary już zważone i ometkowane (często są to wędliny na tackach) kodami ważonymi zaczynającymi się od innego przedrostka (np. 27). Program PC-POS może obsługiwać równocześnie kilka różnych formatów kodów ważonych.

Format obsługiwanych kodów ważonych ustawia się w trybie konfiguracji, w menu **Wykazy-> Wykaz formatów kodów**.

W trybie konfiguracji, w karcie towaru należy taki towar wprowadzić ze znakami zapytania w części zmienne (sekcje 3 i 4):

Podczas sprzedaży zeskanuj towar, lub – jeśli kodu nie daje się zeskanować – wprowadź pełne 13 cyfr wydrukowanego kodu:

Tak wprowadzony towar sprzedaje się w ilości 250g.

Kody ważne obsługiwane jako kody krótkie

W odróżnieniu od powyższej metody istnieje jeszcze inna, alternatywna metoda obsługi kodów ważonych w programie PC-POS: przez kody krótkie.

Program można przestawić na tę metodę poprzez zmianę parametru w trybie konfiguracji, w menu **Konfiguracja-> Parametry programu-> Inne parametry-> Konwertuj kod ważony na krótki**.

W tym trybie, kody sprzedawane jako kody ważne należy zaprogramować w bazie jako kody krótkie. Inaczej mówiąc tylko sekcja nr kodu towaru, pozbawiona zer na początku. W powyższym przypadku będzie to kod 2 (29000**2**0002504):

Kod	Mnożnik	Domyślny
2	1.00	☒
<nowy kod>		☐

Podczas sprzedaży towaru możesz zeskanować towar, lub wpisać go jako kod długi:

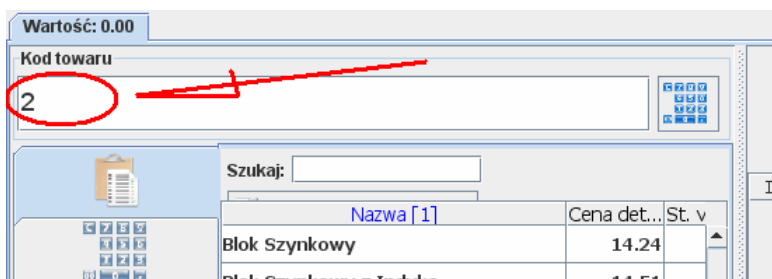
Wartość: 0.00

Kod towaru: 2900020002504

Szukaj: [ ] [Alt W] Okno warunku

Nazwa [1]	Cena det...	St. vat...	Jm ...
Blok Szynkowy	14.24	7 kg	
Blok Szynkowy z Indyka	14.51	7 kg	

Możesz również wpisać kod krótki (2), ale wtedy będziesz musiała ręcznie wprowadzić ilość towaru:

W obu przypadkach program sprzeda towar o kodzie **2**.

Do obsługi wszystkich kodów ważonych może być stosowana tylko jedna metoda. Albo wszystkie kody pracują jako kody długie, albo wszystkie jako kody krótkie

Obsługa zmian kasjerów

Kasjer, który dokonuje transakcji w programie PC-POS musi być pod koniec dnia pracy rozliczony z posiadanej gotówki. Wszelkie operacje, które wykonuje kasjer na kasie PC-POS są zwykle grupowane w tzw. **zmianę kasjera**.

W zwykłym trybie pracy, kasjer w ciągu zmiany wykonuje kolejno następujące operacje:

1. Loguje się w programie PC-POS, program rejestruje otwarcie zmiany.
2. Wprowadza stan gotówki, jaki ma w swojej szufladzie na początku zmiany (tzw. „pogotowie kasowe”).
3. Sprzedaje na kasie
4. Wylogowuje się z programu kończąc zmianę. Podlicza stan gotówki w swojej szufladzie na koniec zmiany i wpisuje go w oknie zakończenie zmiany kasjera.
5. Drukuje się raport kasowy na drukarce fiskalnej

W zależności od sposobu organizacji w sklepie procedura ta może ulegać zmianie. I tak wyżej wymienione punkty mogą wyglądać tak:

1. Operację otwarcia zmiany kasjera można przeprowadzić na zapleczu sklepu, w programie PC-Market. Kasjer, któremu nie otwarto zmiany, nie ma możliwości zalogowania się na kasie PC-POS.
2. Wprowadzanie stanu gotówki kasjera może się odbywać na zapleczu, w programie PC-Market. Standardowo PC-POS, podczas

- logowania kasjera otwiera okno z pytaniem o stan „pogotowia kasowego”, lecz na parametr można to okno wyłączyć.
3. Kasjer może w ciągu dnia przesiadać się ze swoją szufladą ze stanowiska na stanowisko.
  4. Aby nie liczyć pieniędzy przy klientach, zakończenie zmiany i podliczenie gotówki może się odbywać na zapleczu. Zmianę można zakończyć, w obecności przełożonego w programie PC-Market.
  5. Jeśli rozliczenie zmiany kasjera jest przeprowadzane na zapleczu, to raport kasowy zostanie wydrukowany przez program PC-Market.

Ponadto:

Kasjer może dokonywać rozliczeń częściowych. Np. kilka razy dziennie ma obowiązek pójść na zaplecze z szufladą i przekazać część zebranej gotówki.

Kasjer może być zalogowany równocześnie na kilku kasach, lub tylko na jednej. Jest to zależne od parametru konfiguracji.

Na jednej kasie może być zalogowany tylko jeden lub kilku kasjerów. Jest to zależne od parametru konfiguracji.

W zależności od ustawienia parametrów konfiguracji, możliwości rozliczania kasjerów jest bardzo wiele, lecz w zasadzie można je podzielić na dwie główne grupy: **rozliczane w programie PC-POS** lub **rozliczane centralnie w programie PC-Market**. Oba zostały opisane w rozdziałach poniżej.

Szczegółowe parametry konfiguracji związane z rozliczaniem kasjerów zostały opisane w rozdziale

Pozwala zmienić nazwy wszystkich czterech poziomów cen. Nazwy tych cen są widoczne w karcie towaru oraz na wykazach towarów. Standardowo ceny mają nazwy: detaliczna, hurtowa, nocna dodatkowa. Lecz w razie potrzeby można je zmienić np. na: detaliczna, stały klient, pracownicy, VIP. Otwarcie/zamknięcie zmiany *na stronie* **130**.

Za transakcje związane ze zmianą kasjera odpowiadają poniższe klawisze:

Zmiana operatora. Służy do przelogowania się na innego kasjera. Sesja aktywnego kasjera zostanie zamrożona. Tę operację można przeprowadzić jedynie, gdy zamknięte są wszystkie paragony.

Blokada sesji (lub inaczej: Przerwa). Służy do tymczasowego zablokowania stanowiska sprzedaży. Np, gdy kasjer chce się oddalić od kasy. Na czas takiej blokady zmiana kasjera nie jest zamykana.

Wpłata i wypłata. Jeśli rozliczanie kasjera odbywa się w programie PC-POS, to wypłata może być używana do częściowego rozliczania kasjera. Np. po kilku godzinach pracy, kasjer może oddać część zebranej gotówki wystawiając pokwitowanie wypłaty. Wpłata w kontekście rozliczenia zmiany kasjera jest raczej rzadko używana.

Raport kasjera. Zamyka zmianę kasjera na kasie. W zależności od sposobu rozliczenia zmiany (w PC-POS lub w PC-Market) jego znaczenie nieznacznie się zmienia. Szczegóły działania tego klawisza zostały opisane w poniższym rozdziale.

Rozliczanie kasjerów w programie PC-POS

Wszystkie operacje związane z rozliczaniem kasjerów odbywają się na stanowiskach sprzedaży. Nie jest wykorzystywany **moduł rozliczania kasjerów PC-Market**. Raport kasjera jest obliczany i drukowany na stanowiskach PC-POS w momencie zamknięcia zmiany kasjera na kasie.

W tym trybie klawisz **Raport kasjera** zamyka jego zmianę i drukuje na drukarce raport rozliczenia zmiany kasjera. Raport ten jest opisany dokładnie w rozdziale **Raport kasjera** na str. **100**.

W zależności od konfiguracji programu (parametr **Czy pytać o stan kasy podczas zamykania zmiany kasjera**), kasjer może zostać poproszony o wpisanie stanu gotówki w szufladzie:

Tak wprowadzona gotówka jest w raporcie kasjera uwzględniana jako wpłata.

Gdy program PC-POS pracuje samodzielnie, bez systemu kasowego.

W tym trybie kasy nie są połączone w jeden system kasowy. Transakcje zapisują się niezależnie do osobnych baz każdej kasy.

W tym trybie **nie ma możliwości przemieszczania kasjerów pomiędzy kasami**. Na kasie można zalogować więcej, niż jednego kasjera w tym samym czasie. Tak zalogowani kasjerzy będą rozliczani niezależnie.

Klawisz Raport kasjera rozlicza zmianę tego kasjera, który w danej chwili jest zalogowany na kasie. Zmiana tego kasjera zostanie zamknięta, i wydrukowany Raport kasjera (opisany na str. 100). Po zakończeniu zmiany kasjera, program wychodzi z trybu sprzedaży i przechodzi do trybu logowania.

Takie rozliczenie kasjera jest zalecane w sklepach, gdzie jest tylko jedna kasa PC-POS, lub, gdy nie ma potrzeby ani możliwości połączenia ich w system kasowy.

Gdy program pracuje w systemie kasowym.

W tym trybie wszystkie transakcje zapisują się na jednej, wspólnej bazie. Dzięki temu **kasjerzy mogą dowolnie przemieszczać się między kasami**. Na jednej kasie może być zalogowany więcej, niż jeden kasjer w tym samym czasie. Ten sam kasjer może też być zalogowany w tym samym czasie na więcej, niż jednej kasie.

W zależności od tego, jak są ustawione parametry konfiguracji, można zablokować możliwość:

- zalogowania kasjera na więcej, niż jednej kasie w tym samym czasie
- zalogowania na jednej kasie więcej, niż jednego kasjera

Klawisz Raport kasjera rozlicza zmianę tego kasjera, który w danej chwili jest zalogowany. Zmiana tego kasjera zostanie zamknięta, i wydrukowany Raport kasjera (opisany na str. 100). Po zakończeniu zmiany, program wychodzi z trybu sprzedaży i przechodzi do trybu logowania. Na Raporcie kasjera zostanie uwzględniony cały obrót, jaki ten kasjer uzyskał pracując na różnych kasach.

Rozliczanie kasjerów w programie PC-Market

W tym trybie, kasjerzy są rozliczani na zapleczu, w programie PC-Market 7. Program PC-Market musi być wyposażony w **moduł rozliczania kasjerów**.

Klawisz Raport kasjera na kasie służy tylko do tego, aby zamknąć zmianę (wylogować kasjera z kasy). Po wylogowaniu, zmiana nie jest jeszcze rozliczana na kasie, ani nie jest drukowany Raport kasjera. Te operacje zostaną wykonane później, na zapleczu, w programie PC-Market. Z tego powodu zalecamy, aby na takiej instalacji zmienić nazwę klawisza na właściwszą – „Zamknięcie zmiany” lub „Wylogowanie”:

lub

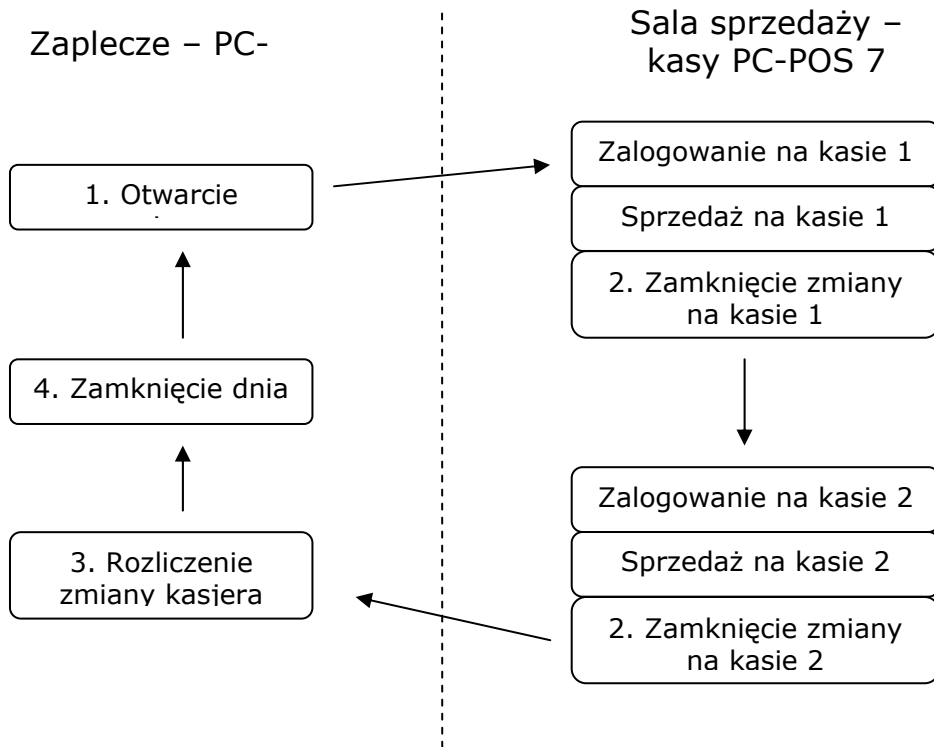

Rozliczanie kasjerów kasjera w tym trybie przebiega w następującej kolejności:

1. **Otwarcie zmiany.** Jest to operacja wykonywana z samego rana, na zapleczu w programie PC-Market, gdy kasjer przygotowuje się do wyjścia na salę. Podczas otwierania zmiany wpisuje się stan

szuflady, którą kasjer zabiera ze sobą na sklep („pogotowie kasowe”). Od tego momentu kasjer może zalogować się na dowolnej kasie i rozpocząć sprzedaż.

2. **Zamknięcie zmiany (wylogowanie).** Jest to operacja wykonywana na kasie przez kasjera, który kończy pracę. Zmianę zamyka się naciskając klawisz **Zamknięcie zmiany** na kasie. Jest to tylko sygnał dla systemu PC-Market, że kasjer zakończył zmianę. Zmiana nie jest jeszcze rozliczona. Na parametr konfiguracji, można ustawić, czy kasjer po zamknięciu zmiany może się zalogować ponownie na dowolnej kasie.
3. **Rozliczenie zmiany kasjera.** To operacja rozliczenia kasjera na zapleczu. Rozliczyć zmianę kasjera można tylko, gdy ten wcześniej wykonał **Zamknięcie zmiany** na wszystkich kasach, na których pracował w ciągu dnia. Na zapleczu kasjer liczy gotówkę w szufladzie. Policzona gotówka jest wpisywana w programie PC-Market. Program następnie oblicza utarg kasjera z całego dnia i drukuje Raport kasjera. W zasadzie kasjer jest już rozliczony, jednak jeszcze nie może się zalogować na kasie, ponieważ nie zostało wykonane **Zamknięcie dnia i Otwarcie zmiany**.
4. **Zamknięcie dnia.** Pod wieczór, gdy już wszyscy kasjerzy zostali rozliczeni, należy wykonać tę operację. Kończy ona całkowicie dzień pracy sklepu. Po tej operacji kasjerzy nie mogą się jeszcze zalogować na kasach. Będą to mogli zrobić jutro, po wykonaniu operacji **Otwarcia zmiany**.

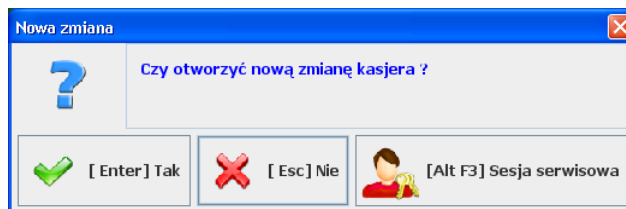
Kolejność operacji przy rozliczaniu zmiany kasjera w programie PC-Market 7

Sesja serwisowa

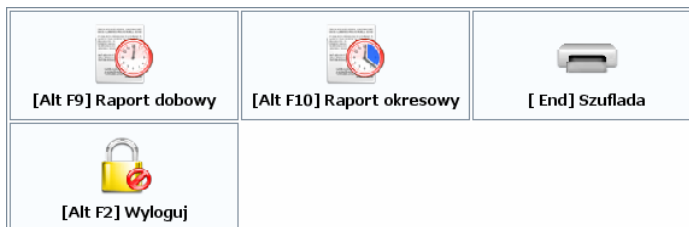
Sesja serwisowa jest dostępna, gdy włączony jest parametr konfiguracji **Czy pytać o otwarcie zmiany kasjera** (zobacz str. 131).

Sesję serwisową uruchamia się **po zalogowaniu kasjera, gdy zmiana na kasie nie jest otwarta**. W trybie rozliczania kasjerów przez PC-Market można ją uruchomić tylko po zamknięciu dnia.

Po zalogowaniu kasjera, zamiast uruchamiać tryb sprzedaży pojawia się okno, w którym można uruchomić sesję serwisową:

Po naciśnięciu klawisza **Sesja serwisowa** uruchomi się tryb, w którym kasjer może wykonać tylko niektóre operacje:

Sesja serwisowa jest trybem pracy programu, w którym kasjer nie jest logowany do trybu sprzedaży. Nie jest automatycznie otwierana zmiana kasjera. W sesji serwisowej można wykonać np. raport dobowy fiskalny lub otworzyć szufladę bez konieczności otwierania zmiany kasjera.

Raport kasjera drukowany przez PC-POS 7

W trybie pracy, gdy zmiana kasjera jest rozliczana przez program PC-POS jest drukowany Raport kasjera.

Raport może być również drukowany w każdym innym trybie rozliczania, zawsze, gdy kasjer zamyka zmianę (wylogowuje się). Jednak wtedy dane na raporcie kasjera nie będą zerowane.

Zasadniczo zawiera on informacje o obrotach gotówką i innymi formami płatności wykonane przez kasjera w ciągu dnia. Zawiera informację o spodziewanym stanie gotówki i innych form płatności w szufladzie. Często drukuje się na nim data rozpoczęcia i zakończenia zmiany, ilość paragonów anulowanych, stornowanych pozycji itp.

Wydruk odbywa się na drukarce fiskalnej, na takim szablonie, na jaki pozwala drukarka. Nie wszystkie drukarki mają możliwość wydrukowania wszystkich informacji, które zebrał PC-POS. Często drukarki posiadają szablony wydruku, które nie zawsze dobrze prezentują obliczenia wykonane przez PC-POS.

Przykładowy raport kasjera na drukarkach Posnet Thermal, Novitus, Printo, Innova

NIP: 123-456-78-90	
03-06-2008	
W003482	
## NIEFISKALNY ##	
RAPORT ZMIANOWY	
Zmiana:	KASJERA
Kasjer:	1
Kasa Nr:	1
PRZYCHODY	119.45
Sprzedaż got.:	14.45
Wpłaty:	100.00
Karta:	2.00
Inna przelew:	3.00
Inna 4EURx3.92:	15.68
Opak. zwr. *	0.45
	0.45
ROZCHODY	20.00
Wpłaty:	20.00
Opak. zwr. -	0.00
Stan kasy:	78.77
Ilość paragonów fis.:	1
Ilość anul. paragonów:	0
Ilość pozycji stor.:	0
Początek:	08-06-03 16:03
Koniec:	08-06-03 16:03
## NIEFISKALNY ##	
#1 1	16:03

NIP: 123-456-78-90	
03-06-2008	
W003483	
## NIEFISKALNY ##	
SPRZEDAŻ ZAREJ. W KASIE	
SPRZEDAŻ ŁĄCZNIE	19.45
## NIEFISKALNY ##	
#1 1	16:03

PRZYCHODY - łączny przychód we wszystkich formach płatności i walutach (przeliczonych na PLN) w trakcie zmiany. (**Nie jest to suma pól z sekcji poniżej pola PRZYCHODY**).

= gotówka przyjęta za sprzedaż - wydane reszty + przyjęte płatności kartą + bony + inne formy płatności + wpłaty + kwoty wypłacone za zwrócone opakowania.

W tym wzorze kwoty zwrócone za opakowania są doliczane do przychodów, ponieważ pozycja "gotówka przyjęta za sprzedaż" uwzględnia już sprzedane i zwrócone opakowania, gdyż wchodzi to w wartość paragonów.

Przykład:

Na paragonie były towary za 95 zł, sprzedane opakowania za 3 zł i zwrócone opakowania za 10 zł. Wartość paragonu wynosi więc 88 zł. Klient płaci 60 zł bonem i daje 2 banknoty po 20 zł. Dostaje 12 zł reszty. Poszczególne składniki wzoru wyglądają następująco:

- gotówka przyjęta za sprzedaż = 40
  - wydane reszty = 12
  - bony = 60
  - kwoty wypłacone za zwrócone opakowania = 10
- Przychód = $40 - 12 + 60 + 10 = 98$ zł.

Jeżeli wydawano resztę w PLN z obcych walut, to do pola PRZYCHODY zostanie uwzględniony przychód netto w PLN z tej transakcji. Czyli, jeśli było do zapłaty 19 zł, zapłacono 5EUR x 3.92zł = 19.60, z czego wydano 0.60zł reszty, to do przychodów zostanie zaliczone 19zł.

Sprzedaż gotówkowa - Wartość gotówki w PLN oraz walut obcych przeliczonych na PLN, jaką uzyskano na kasie ze sprzedaży towarów, opakowań i zwrotów opakowań.

Uwaga 1:

W polu Sprzedaż gotówkowa uwzględniono również wartość utargu netto (z uwzględnieniem reszty) w walutach obcych (np. EUR) przeliczoną na walutę domyślną (PLN), aby uniknąć nieprawidłowej wartości przy wydawaniu reszty w złotych z obcych walut. Przeliczenie odbywa się po kursie z chwili wykonywania raportu. Tak więc, jeśli pomiędzy sprzedażą, a raportem zmieniono kurs waluty, to podana tutaj wartość będzie nieprawidłowa. Powodem dodania do tej wartości utargu innymi walut w przeliczeniu na złotówki jest ułatwienie porównania tego raportu z raportem fiskalnym w przypadku drukarek, które nie potrafią drukować sekcji SPRZEDAŻ ŁĄCZNIE.

Uwaga2:

Wartość może być ujemna, jeśli wydano więcej reszty z innych form płatności lub walut, lub zwrócono więcej opakowań, niż utargowano ze sprzedaży. Niektóre drukarki fiskalne nie pozwalają na wydruk ujemnej wartości (np. Emar Printo 57T) - wówczas drukowana jest wartość 0.00.

Uwaga 3:

Wartość będzie nieprawidłowa, jeśli wydawano reszty z innych form płatności. Ścisłe mówiąc wartość ta będzie mniejsza o wartość wydanych reszt z innych form płatności i nie będzie reprezentowała stricte sprzedaży gotówkowej.

Wpłaty do kasy - Wpłaty gotówki w walucie domyślnej do kasy (łącznie z otwarciem zmiany)

Karta płatnicza - Zapłaty dokonane kartą

Czek - Zapłaty dokonane czekami

Bon - Zapłaty dokonane bonami

Inna 4.00EURx3.92 - Stan kasy w podanej walucie.

Po prawej stronie jest wartość tej waluty w przeliczeniu na PLN (**15.68**). Za EUR - tutaj **3.92** jest kurs tej waluty w chwili wykonywania raportu. Na lewo od EUR - tutaj **4.00** jest stan kasy w tej walucie. Z waluty mogły być wydawane reszty w PLN. Zostały one uwzględnione w sekcji PRZYCHODY.

Przyjęcia opakowań - opakowania sprzedane

Opakowanie zwr. - nieużywane (drukarka nie pozwala usunąć tej linii)

ROZCHODY - wypłaty + przyjęcia opakowań

Wypłaty z kasy - wypłaty gotówki z kasy w walucie domyślnej (również wypłata na koniec zmiany kasjera)

Zwroty opakowań - kaucje przyjęte

Opakowanie zwr. - nieużywane (drukarka nie pozwala usunąć tej linii)

STAN KASY - stan gotówki PLN w kasie po zakończeniu zmiany (**nie jest to wartość PRZYCHODY - ROZCHODY**).

Uwaga1:

Wartość może być ujemna. Niektóre drukarki fiskalne nie pozwalają na wydruk ujemnej wartości (np. Emar Printo 57T) - wówczas drukowana jest wartość 0.00.

Powyższy przykładowy raport reprezentuje następujące operacje wykonane w ciągu zmiany:

- 1). Wpłata 100 zł na rozpoczęcie zmiany
- 2). Wypłata 20zł w trakcie zmiany
- 3). Paragon:

Towar	19.00zł
opakowanie	0.45zł

Razem:	19.45zł
Zapłacono:	
gotówka	1.00zł
karta	2.00zł
4 EUR x 3.92	15.68zł
przelew	3.00zł

Razem:	21.68zł
Reszta:	2.23zł

Porównanie z raportem dobowym fiskalnym

Powyższy raport reprezentuje raport kasjera na koniec zmiany i może być porównywany z raportem fiskalnym dobowym tylko w ściśle określonych warunkach.

Patrz również zastrzeżenia pod opisem pola **Sprzedaż gotówkowa** na str. **101**.

RAPORT FISKALNY = Sprzedaż gotówkowa + Karty + Czeki + Bony + Inna - "Przyjęcia opakowań" + "Zwroty opakowań"

Aby umożliwić porównanie raportu kasjera z raportem dobowym dodano wydruk poniższej sekcji.

Wydruk jest możliwy tylko na drukarkach Posnet Thermal, Emar Printo 57T, Novitus Quarto:

```
-----  
# NIEFISKALNY #  
  
SPRZEDAŻ ZAREJ. W KASIE  
SPRZEDAŻ ŁĄCZNIE      38.00  
# NIEFISKALNY #  
-----
```

Sprzedaż łącznie - wartość sprzedaży łącznie z opakowaniami sprzedanymi i zwróconymi. Aby uzyskać wartość porównywalną z raportem fiskalnym dobowym należy od tej kwoty odjąć wartość opakowań sprzedanych i dodać wartość opakowań zwróconych. Drukarki pozwalają w tym miejscu na wydruk ujemnej wartości. Tak więc nie będzie sytuacji, w których ta kwota zostanie zamieniona na 0.00, jak w przypadku powyższego Raportu Kasjera.

RAPORT FISKALNY = SPRZEDAŻ ŁĄCZNIE - "Przyjęcia opakowań" + "Zwroty opakowań"

Przykładowy raport kasjera na drukarce Elzab MERA

ELZAB S.A.	
41-813 Z A B R Z E	
KRUCZKOWSKIEGO 39	
WWW.ELZAB.COM.PL	
NIP 648-000-02-55	
dn.08-03.18	wydr.0268
#NIEFISKALNY#	
RAPORT KASOWY	
ZMIANOWY	
ZMIANA: 08-03-18 OTWARTO: 11:08	
ZAMKNIĘTO ZMIANA: 08-03-18 11:14	
KASA: 1 KASJER: 1	

PRZYCHODY:	
ZE SPRZEDAŻY PLN:	10.00
WPLATY PLN:	15.00
INNE SPRZEDAŻ OPAK.	1.20
INNE "Moje rachun.":	0.00

RAZEM PLN:	25.00
ROZCHODY:	
WYPŁATY PLN:	22.27
ZWROTY OPAKOWAŃ PLN:	0.40
INNE WYD.RESZTY PLN	2.73

RAZEM PLN:	25.00
ROZLICZENIE KASY:	
PŁATNOŚĆ: GOTÓWKA PLN	
ZLICZONO:	0.00
PŁATNOŚĆ: CZEKI PLN	
ZLICZONO:	0.00
PŁATNOŚĆ: BONY PLN	
ZLICZONO:	0.00
PŁATNOŚĆ: KARTY PŁATNICZE PLN	
ZLICZONO:	1.00
PŁATNOŚĆ: KARTY KREDYTOWE PLN	
ZLICZONO:	0.00
PŁATNOŚĆ: PRZELEHY PLN	
ZLICZONO:	0.00
PŁATNOŚĆ: INNE PLN	
ZLICZONO:	0.00
PŁATNOŚĆ: GOTÓWKA EUR	
ZLICZONO:	2.00
PŁATNOŚĆ: GOTÓWKA KCS	
ZLICZONO:	3.00
PŁATNOŚĆ: GOTÓWKA n	
ZLICZONO:	0.00
IŁOŚĆ PARAGONÓW:	1
IŁOŚĆ ANULOWANYCH PARAGONÓW:	0
IŁOŚĆ ANULOWANYCH POZYCJI:	0
#NIEFISKALNY#	
#01 1	11:18
00000000	

PRZYCHODY:

(przychody gotówki PLN w trakcie zmiany)

ZE SPRZEDAŻY PLN: - RAZEM PLN minus WPLATY PLN

WPLATY PLN - wpłaty gotówki do kasy (łącznie z otwarciem zmiany)

INNE SPRZEDAŻ OPAKOWAŃ - kaucje sprzedane (nie wliczają się do PRZYCHODÓW, ponieważ nie wszystkie były płacone gotówką)

INNE "Moje rachunki" - wartość zapłaconych rachunków w systemie "Moje rachunki". Jest to sumaryczna wartość rachunków bez względu na to, jakimi formami płatności były płacone (nie wliczają się do RAZEM PLN)

PRZYCHODY - RAZEM PLN - przychody gotówki w walucie domyślnej ze sprzedaży, wpłat i zapłat za rachunki. Zawiera pełne kwoty wpłacone przez klientów (bez reszty). Czyli jeśli klient miał do zapłaty 9zł, wpłacił 10zł i otrzymał 1 zł reszty, to w PRZYCHODACH będzie 10 zł, a reszta (1zł) będzie w ROZCHODACH.

ROZCHODY:

(rozchody gotówki PLN w trakcie zmiany)

WYPŁATY PLN - wypłaty gotówki z kasy (również wypłata na koniec zmiany kasjera)

ZWROTY OPAKOWAŃ PLN - kaucje przyjęte (nie wliczają się do ROZCHODÓW, ponieważ nie wszystkie były płacone gotówką).

INNE WYD. RESZTY PLN - reszty wydane w gotówce PLN.

ROZCHODY - RAZEM PLN - rozchody gotówki

(wydane reszty, wypłaty, wypłata na koniec zmiany kasjera)

ROZLICZENIE KASY:

PŁATNOŚĆ xxx, ZLICZONO - stan danych środków płatności na koniec zmiany (tylko GOTÓWKA PLN wlicza się do PRZYCHODÓW).

PŁATNOŚĆ GOTÓWKA PLN - jest stanem kasy po zakończeniu zmiany kasjera. Kwota otwarcia zmiany została uwzględniona w sekcji WPLĄTY PLN. Kwota wprowadzona na zakończenie zmiany została ujęta jako WYPŁATY PLN. Zachowany jest rachunek: **PŁATNOŚĆ GOTÓWKA PLN = PRZYCHODY - ROZCHODY**

Aby uniknąć ujemnych **PRZYCHODÓW**, to, gdy wartość transakcji jest ujemna (zwroty opakowań), to dodaje się ona do wartości **ROZCHODÓW**. Jeśli jest dodatnia, to dodaje się do **PRZYCHODÓW**.

Tak więc, jeśli:

- 1). Opakowanie zwrotne zostanie nabite jako jedna z pozycji paragonu, wówczas zostanie ono uwzględnione w pozycjach **PRZYCHODY** i **Sprzedaż gotówkowa**.
- 2). Jeśli to samo opakowanie, zamiast na paragonie zostanie wprowadzone w osobnej transakcji, to zostanie uwzględnione **ROZCHODACH**.

Instalacja i konfiguracja programu

Java

Program PC-POS 7 został zaprojektowany do pracy w środowisku **Java**. Jego główna część wykonywalna znajduje się w archiwach ***.jar**, w postaci plików, które mogą być interpretowane tylko przez tzw. system uruchomieniowy Javy (JRE – Java Runtime Environment), potocznie nazywany **maszyną wirtualną Javy**.

Wykorzystanie platformy Javy pozwala na uruchomienie **tego samego** programu pod różnymi systemami operacyjnymi, np. Windows, Linux, lub Mac OS.

Pliki ***.jar** są w rzeczywistości skompresowanymi katalogami. Zawierają zestaw plików *.class, które są właściwymi elementami (klasami) programu. Nie zawierają one kodu maszynowego mikroprocesora, jak to jest w przypadku plików *.exe, lecz kod, który jest interpretowany i wykonywany przez maszynę wirtualną Javy.

W dużym uproszczeniu, **w systemie Windows**, maszyna wirtualna, to program **java.exe**, który interpretuje i wykonuje kod zawarty w pakietach *.jar. Program PC-POS można uruchomić w tym systemie na dwa sposoby:

1. Przy pomocy pliku wsadowego **StartPcPos7.bat**, który jest zainstalowany razem z programem. Uruchamia on program java.exe, podając jako parametry wywołania listę użytych jar-ów, główną klasę programu (PcPosMainEntry), oraz parametry dodatkowe (ścieżkę do pliku konfiguracyjnego **pcpos7.conf**).
2. Przy pomocy programu **PcPos7.exe**, który robi to samo, co powyższy plik wsadowy. Różnica polega na tym, że w czasie startu programu widoczny jest estetyczny tzw. „splash-screen” (obraz), oraz nie pojawia się czarne okienko konsoli.

Główne pakiety programu PC-POS 7 dostarczany przez Insoft, to **pcpos7.jar**. Pozostałe pakiety, to biblioteki zewnętrznych producentów, które są niezmiennie i nie będą podlegały podmianie w trakcie rozwoju programu.

Ponieważ plik JAR jest w rzeczywistości archiwum ZIP. Możesz go w łatwy sposób rozpakować np. poprzez zmianę rozszerzenia na *.zip i podglądnięć np. w programie Total Commander.

Baza danych i praca w systemie kasowym

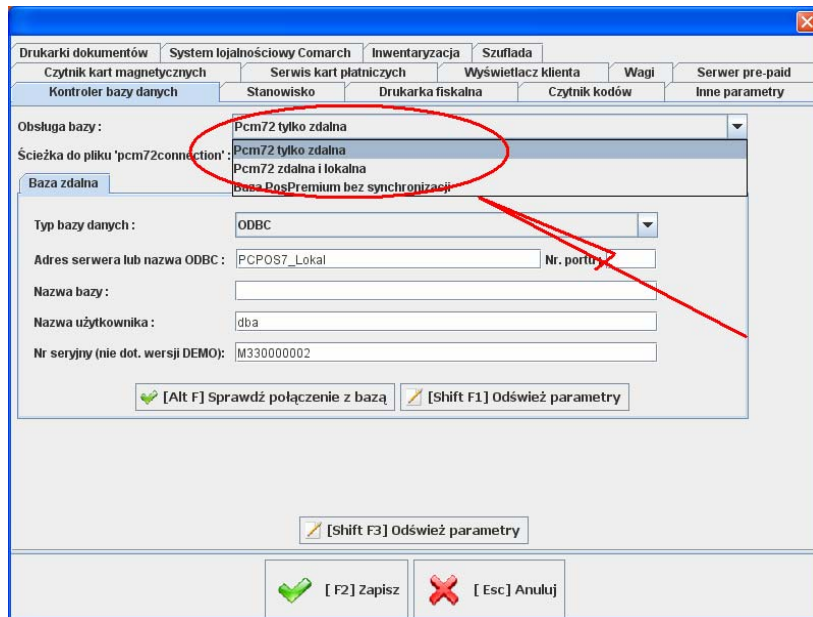
Tryby pracy

Program PC-POS może pracować w dwóch trybach:

1. **Jednostanowiskowy.** Program pracuje na lokalnej bazie danych SQL. Nie ma możliwości komunikacji z systemem magazynowym zainstalowanym na zapleczu. Do bazy programu PC-POS można się zalogować się przy pomocy programu PC-Market zainstalowanego **na tym samym** stanowisku komputerowym.
2. **Sieciowy on-line (system kasowy).** Program pracuje na dwóch bazach. Standardowo transakcje rejestruje w bazie SQL na zapleczu. W przypadku awarii, gdy baza sieciowa jest niedostępna, program PC-POS przełącza się w tryb off-line i zaczyna rejestrować transakcje w bazie lokalnej. Gdy połączenie z bazą sieciową zostanie odzyskane, program uzupełnia bazę sieciową o zaległe transakcje i przywraca normalną pracę on-line na bazie sieciowej. Awaryjna praca lokalna (off-line) jest niezauważalna dla kasjerki i nie stwarza żadnych problemów. Program jednak informuje o pracy off-line

wyświetlając ikonę na pasku statusu. Więcej o ikonach pasku statusu czytaj na stronie [13](#).

Tryb pracy (jednostanowiskowa/sieciowa) wybiera się poprzez zmianę parametru konfiguracji w menu **Konfiguracja-> Lokalne parametry programu**:

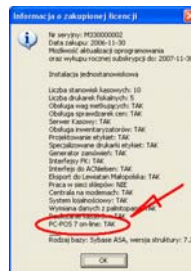

Baza SQL

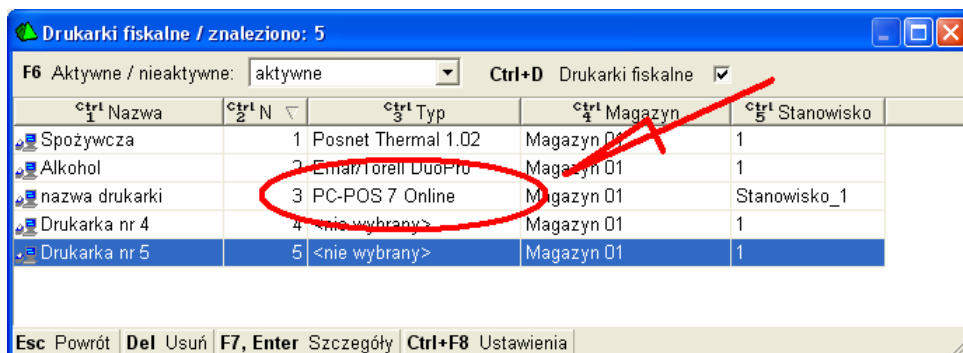
Program PC-POS pracuje na bazie SQL programu PC-Market 7. Program emuluje (udaje) stanowisko drukarki fiskalnej systemu PC-Market 7. Dzięki temu można podłączyć się do bazy przy pomocy programu PC-Market, podglądać wystawione paragony, sprawdzić stan zalogowanych kasjerów, pracę stanowisk kasowych, wykonać raporty.

Aby praca programu na bazie PC-Market 7 była możliwa, muszą być spełnione następujące warunki:

1. Baza programu PC-Market musi być zarejestrowana (serializowana) z włączoną opcją PC-POS 7 on-line. Można to sprawdzić w menu programu PC-Market - **Kontrola-> Informacja o programie**:

2. Na liście drukarek fiskalnych programu PC-Market, kasa PC-POS 7 musi być skonfigurowana jako stanowisko drukarki typu „**PC-POS 7 Online**”:

Linux

Dzięki wykorzystaniu technologii Java, dostarczony program można bez problemu uruchomić pod systemem Linux.

Aby program PC-POS pracował poprawnie w systemie Linux, musisz pamiętać o kilku zmianach:

1. Domyślny sterownik portu szeregowego dla Windows, to **TNativeSerialPort.dll**. Należy użyć odpowiednika dla Linux: **TNativeSerialPort.so**. W tym celu należy zmienić parametr konfiguracji programu (w pliku pcpos7.conf): **LocalResources/SerialPortDllPath**.
2. Domyślny sterownik bazy danych dla Windows, to Pcm72Connection.dll. Należy użyć odpowiednika dla Linux: **Pcm72Connection.so**. W tym celu należy zmienić parametr konfiguracji programu: **Database/DllPath** oraz **LocalDatabase/DllPath**.
3. Pamiętaj o odpowiedniej modyfikacji wszelkich ścieżek do plików i katalogów, zapisanych w głównym pliku konfiguracyjnym pcpos7.conf. Np. Application/EventLogFile, Application/UserConfigPath, FiscalPrinter/DebugFile itp...

W systemie Linux, w chwili obecnej nie są zaimplementowane: płatności w systemie EuroKARTA EFT, czytnik kart magnetycznych MSR, oraz szuflada IBM SurePOS.

Instalacja programu

Program domyślnie instaluje się w katalogu **\Program Files\Insoft\PcPos7**.

Najważniejsze pliki to:

- **pcpos7.conf** – główny plik konfiguracyjny programu
- **pcpos7.jar** – właściwy program PC-POS
- **startpcpos7.bat** – plik wsadowy uruchamiający program PC-POS

Poszczególne podkatalogi zawierają:

- **Baza** – pliki bazy danych programu
- **java** – pakiet instalacyjny maszyny JRE Javy (maszyny wirtualnej)
- **log** – logi pracy programu
- **Sybase8** – serwer bazy danych ASA8

Proces instalacji jest intuicyjny i nie wymaga opisu. Instalator w trakcie instalacji sprawdza, czy na komputerze jest zainstalowana maszyna wirtualna Javy w odpowiedniej wersji. Jeśli nie, to zainstaluje ją.

Konfiguracja programu PC-POS

Gdzie jest przechowywana konfiguracja?

Głównym plikiem konfiguracyjnym jest plik **pcpos7.conf**. Domyślnie w tym pliku znajduje się całość konfiguracji programu PC-POS. Poszczególne parametry są w tym pliku podzielone na sekcje, w których są umieszczone właściwe parametry np.:

```
Section: FiscalPrinter
    PrimaryPrinter: Thermal102
    SecondaryPrinter: SpoofFiscalPrinter
    DebugFile: $D:\Program
Files\Insoft\Pcpos7\Log\df.dbg
EndSection: FiscalPrinter
```

W poszczególnych sekcjach znajdują się parametry odpowiedzialne za:

- **Database** – połączenie z bazą zdalną (nie wykorzystywane w trybie jednostanowiskowym)
- **LocalDatabase** –połączenie z bazą lokalną
- **LocalResources** – różne parametry związane tylko z tym (bieżącym) stanowiskiem kasowym
- **Application** – różne parametry całego programu
- **Product** –karta towaru (np. nazwy poszczególnych cen sprzedaży)
- **UiNonFood** – ustawienia interfejsu użytkownika – ekranu sprzedaży
- **FiscalPrinter** – parametry ogólne wszystkich (obu) drukarek fiskalnych
- **PrimaryFiscalPrinterParams** –pierwsza drukarka fiskalna
- **SecondaryFiscalPrinterParams** – druga drukarka fiskalna (obecnie nieużywane)
- **ElectronicScales** – waga elektroniczna
- **CustomerDisplay** – wyświetlacz klienta
- **LabelPrinter** – drukarka etykiet
- **DocumentPrinter, DocumentPrinter2** – drukarki dokumentów
- **Printers** – konfiguracja strumieni wydruków
- **Privileges** – uprawnienia użytkowników
- **UiNonFoodProdShcut** – klawisze szybkiej sprzedaży
- **ResourcesServer** – serwer automatycznej aktualizacji programu PC-POS 7
- **KeyboardRemapper** – przyporządkowanie klawiszy rzeczywistej klawiatury do klawiszy wirtualnych widocznych na ekranie monitora.
- **DefaultLoyaltyService** – konfiguracja wbudowanego systemu obsługi kart rabatowych
- **ComarchLoyaltyService** – konfiguracja systemu Comarch Loyalty Management
- **PrepaidService** – serwis prepaid i zapłaty za rachunki („Moje doładowania” i „Moje rachunki”)
- **UposEft** – serwer kart płatniczych UPOS EuroKARTA
- **UiPosbc** – współpraca z systemem kas samoobsługowych IBM Self Checkout
- **ExchangeEngine** – wymiana danych z PC-Market przez sterowniki kasowe (dostępne dopiero od PC-POS Premium)
- **Inventory** - inwentaryzacja
- **ReceiptImporter** – import paragonów z pliku tekstowego

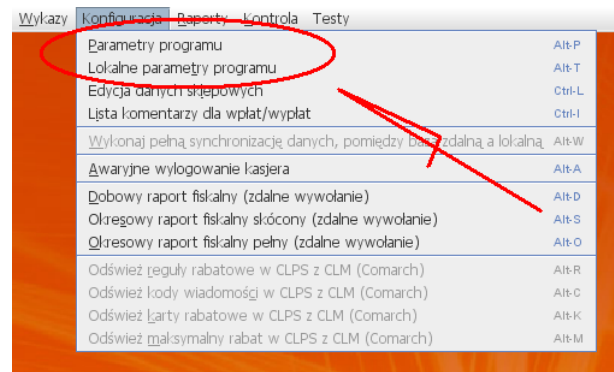
W zależności od parametru **Konfiguracja-> Lokalne parametry programu-> Inne parametry-> Konfigurację dla programu czytaj**, część parametrów konfiguracji może być przechowywana w bazie danych. Pozwala to na zdalną konfigurację wszystkich z jednego stanowiska.

- **tylko z pliku** – wszystkie parametry są czytane z pliku pcp0s7.conf
- **z pliku i bazy** - wszystkie sekcje poza **Database**, **LocalDatabase** i **LocalResources** są zapisywane w bazie. Odczyt wymienionych sekcji z pliku jest konieczny tylko do tego, żeby program wystartował, skonfigurował połączenie z baza danych, dowiedział się, że parametry są przechowywane w bazie i stamtąd odczytał pozostałe parametry konfiguracji.

Przechowywanie parametrów w pliku jest korzystne, gdy istnieje potrzeba łatwej edycji parametrów ich kopiowania, wyszukiwania itp. Konfiguracja przechowywana w bazie przydaje się, gdy chcesz edytować parametry wszystkich kas zdalnie lub sprawnie kopiować parametry z jednego stanowiska na inne.

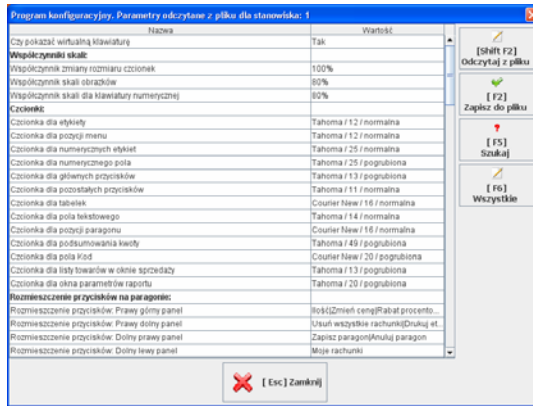
Edycja konfiguracji i opis wszystkich parametrów

Wszystkie parametry konfiguracji można edytować w dwóch oknach konfiguracji uruchamianych po zalogowaniu do trybu konfiguracji (użytkownikiem, który ma status MANAGER lub SERWIS).

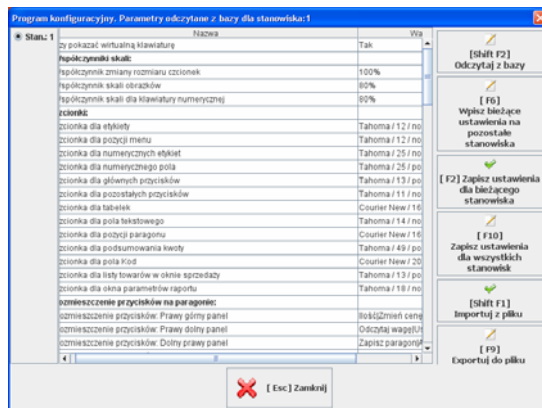

Okno „Parametry programu”

Parametry konfigurowane tutaj najczęściej dotyczą wszystkich stanowisk w całym sklepie. Np. wyglądu ekranu, sposobu edycji, uprawnień itd. Dlatego to okno - gdy konfiguracja jest zapisywana w bazie - pozwala na szybkie rozkopiowanie ustawień na wszystkie kasy w sieci.

Okno „Parametry programu”, gdy konfiguracja jest przechowywana w pliku

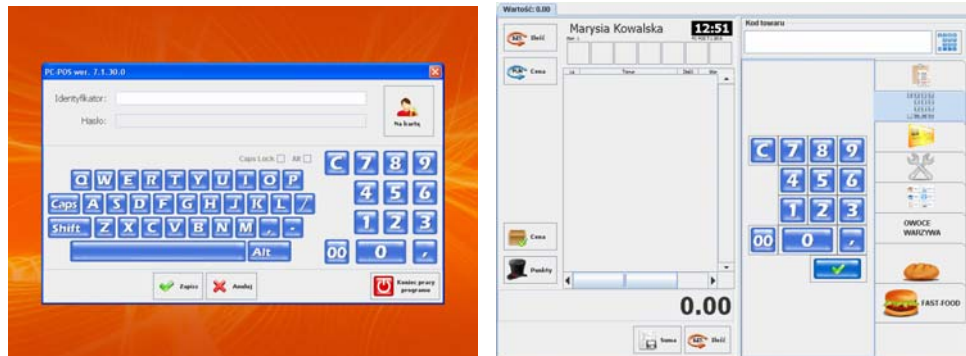
Okno „Parametry programu”, gdy konfiguracja jest przechowywana w bazie

Współczynniki skali

Współczynniki skali bardzo wpływają na estetyczny odbiór ekranu użytkownika. Pozwalają zmniejszyć lub zwiększyć czcionki oraz wszystkie ikonki wyświetlane w programie. Standardowe elementy graficzne zostały w PC-POS specjalnie zaprojektowane jako duże, aby wyglądały estetycznie na ekranach o wysokiej rozdzielczości. Ładniej wygląda pomniejszony za duży element, niż powiększony za mały. Program PC-POS został zaprojektowany tak, żeby mógł jeszcze pracować na ekranie o rozmiarze 800/600. Jednak przy standardowym rozmiarze elementów, nie zmieściłyby się one na tak małym obszarze. Na ekranie powstaje chaos:

Standardowe elementy graficzne nie mieszczą się na ekranie 800/600

Po zmianie współczynników skali i usunięciu skrótów klawiatury ekran pozwala na normalną pracę przy rozdzielczości 800/600.

Współczynnik zmiany rozmiaru czcionek

Określa, jak mają być przeskalowane rozmiary czcionek w stosunku do rozmiarów ustawionych poniżej, w sekcji Czcionki. Czyli np., jeśli w sekcji czcionki określono, że czcionka ma mieć rozmiar 7 punktów, a we współczynniku podano skalę 70%, to w rzeczywistości zostanie użyta czcionka o rozmiarze 4 punkty. Domyślny współczynnik wynosi 100%. Można go zwiększać (>100) lub zmniejszać (<100).

Współczynnik skali obrazków

Określa, jak mają być przeskalowane wszystkie ikonki wyświetlane w programie PC-POS. Standardowa ikonka ma rozmiar 64x64. Skala 100% oznacza, że zostanie ona wyświetlona w rozmiarze oryginalnym (64X64). Jednak podczas pracy programu nawet przy dużych rozdzielczościach (np. 1280/1024) jest to za dużo i **zalecamy współczynnik skali 80-90%** (ikony 51X51). Przy rozdzielczości 800/600 współczynnik 70% jest maksymalnym, który pozwala na w miarę naturalny wygląd ekranu.

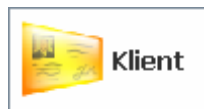
Współczynnik skali dla klawiatury numerycznej

Jest to taki sam współczynnik, jak dla ikon, lecz klawiatura alfanumeryczna (wszystkie niebieskie ikonki) ma swój własny, który może być różny od pozostałych ikon.

Wszystkie elementy ekranu automatycznie dopasowują się do wewnętrznej zawartości. Tak więc o rozmiarze klawisza decyduje to, co się w nim znajduje: jaki jest rozmiar ikony, jaka długość i czcionka tekstu, czy jest opis skrótu klawiaturowego (np. „[Ctrl+F7]”), oraz, czy tekst na klawiszu jest zawinięty:

Zmiana rozmiaru elementów polega na zmianie zawartości klawisza, a tym samym można sprawić, że wszystkie elementy zmieszczą się na ekranie. W poniższym przykładzie zmieniono opis na klawiszu, usunięto skrót klawiaturowy, zmniejszono współczynnik ikony do 70%:

Czcionki

Sekcja pozwala na edycję czcionek użytych w różnych miejscach programu. Pozwala na zmianę typu czcionki, jej rozmiaru i stylu (pogrubiony, pochylony itp.).

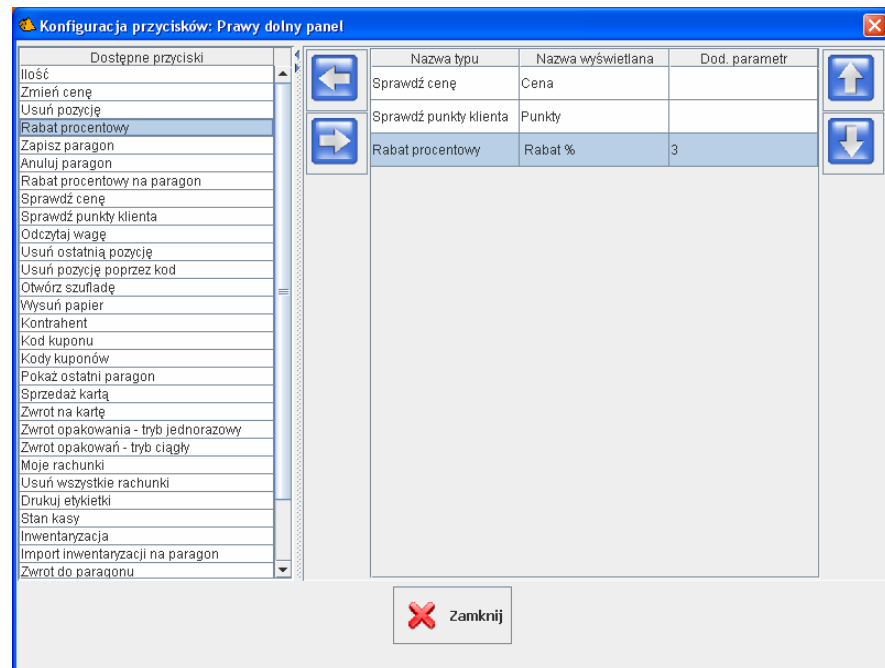
Podane tutaj rozmiary zostaną przeskalowane przez współczynnik rozmiaru czcionek. O współczynniku czytaj w rozdziale powyżej.

Rozmieszczenie przycisków na paragonie

Pozwala na skonfigurowanie rozmieszczenia przycisków na ekranie sprzedaży w zależności od potrzeb sklepu. O szczegółach rozmieszczenia klawiszy czytaj w rozdziałach **Paleta klawiszy paragonu** oraz **Zakładka „funkcje specjalne”** na stronach **15** i **20**. w tej sekcji znajduje się

parametr specjalny pozwalający na zamianę dwóch głównych połówek ekranu miejscami.

Po wybraniu właściwej zakładki można edytować listę klawisza, które będą się na niej znajdowały:

Po lewej stronie znajduje się cała pula klawiszy. Po prawej te, które zostały umieszczone na zakładce. Poszczególne kolumny oznaczają:

Nazwa typu

Niezmienna. Jest to rodzaj klawisza. Każdy typ klawisza wywołuje inną akcję.

Nazwa wyświetlana

Nazwa, która będzie wyświetlana na klawiszu. Można używać tag-ów HTML do formatowania tekstu na klawiszu.

Dod. parametr

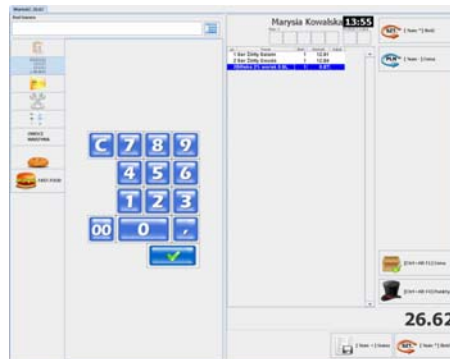
Używany w przypadku niektórych klawiszy. Np. w przypadku rabatów procentowych, jeśli pole jest puste, to kasjer może wpisać rabat z ręki. Jeśli jest tutaj jakaś wartość (tutaj 3), to po naciśnięciu klawisza zostanie udzielony rabat (tutaj 3%). Do zakładki można dodać kilka klawiszy – każdy z innym rabatem.

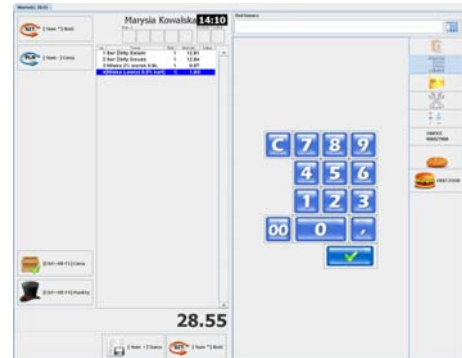
Zamienić panele miejscami

Parametr pozwala na zamianę połówek ekranu miejscami. Decyduje o leworęczności lub praworęczności interfejsu użytkownika

- **NIE** – układ „leworęczny”
- **TAK** – układ „praworęczny”

Układ „leworęczny”

Układ „praworęczny”

Ustawienie zakładek na paragonie

Parametry z tej grupy pozwalają na wybranie listy zakładek, które mają być włączone podczas pracy programu. Zwykle nie wszystkie zakładki są używane w sklepie. Dlatego istnieje możliwość wyłączenia tych nieużywanych, żeby nie komplikować ekranu sprzedaży. Żadna z zakładek nie jest konieczna do działania programu. No, może zakładka z klawiszami specjalnymi, na której jest klawisz „Zamknij program”.

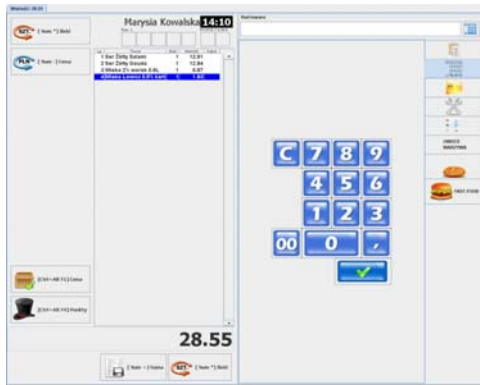
Domyślna zakładka

Parametr definiuje zakładkę, na którą program ma powracać automatycznie po wykonaniu każdej operacji. Np. jeśli domyślną zakładką jest zakładka z klawiaturą numeryczną (zakładka z kodem), to po wybraniu towaru z zakładki klawiszy szybkiej sprzedaży program powróci do zakładki z kodem.

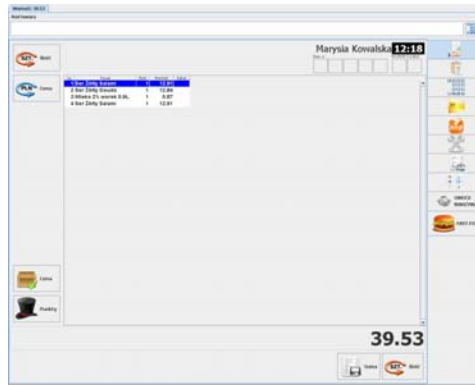
Paragon jako zakładka

Po ustawieniu na TAK – ekran edycji nie będzie podzielony na dwie połówki, lecz zawartość dotychczasowej połówki ekranu stanie się jedną z zakładek. Zaletą jest dodatkowa oszczędność miejsca na ekranie:

Układ „praworęczny”

Paragon jako zakładka

zakładka z klawiaturą – zakładka z niebieskimi klawiszami numerycznymi służącymi do wprowadzania kodu kreskowego towaru, ilości, cen towarów. Potrzebna tylko, jeśli obsługa korzysta z ekranu dotykowego.

zakładka z kontrahentem – służy do podglądnięcia danych związanych z kartą stałego klienta, np. nazwiska, ilości punktów, rabatu. Zakładka nie jest konieczna nawet, jeśli są obsługiwane karty rabatowe.

zakładka z listą produktów – służy do wyświetlenia listy towarów, wyszukiwania towarów po nazwie. Lista towarów może być wyświetlona na dwa sposoby:

- **zwykła lista towarów**
- **lista towarów z kategoriami** – okno jest podzielone na dwie części: w górnej znajdują się klawisze kategorii, w dolnej znajduje się właściwa lista towarów. Po wybraniu jakiejś kombinacji kategorii lista towarów zawęży się tylko do tych, które spełniają podane warunki.

zakładka z przyciskami zwykłymi – inaczej nazywane klawiszami paragonowymi. Jest to zakładka, na której, w dwóch kolumnach można rozmieścić klawisze paragonowe, które nie mieszczą się w innych miejscach ekranu. O klawiszach paragonowych czytaj na str. **20**.

zakładka przyciskami specjalnymi – znajdują się na niej tam klawisze zarządzające pracą programu: wyjście z programu, raport dobowy. Listę widocznych na niej klawiszy definiuje się w sekcji powyżej (rozmieszczenie...), w parametrze **Rozmieszczenie przycisków funkcyjnych na zakładce**. O klawiszach specjalnych czytaj na stronie **15**.

zakładka z klawiszami szybkiej sprzedaży – na zakładkach znajdują się klawisze, z których każdy ma przypisany towar. Zakładek z klawiszami szybkiej sprzedaży może być kilka. Parametr decyduje o tym, czy wszystkie te zakładki mają być włączone/wyłączone. Sposób definicji listy zakładek i znajdujących się na nich klawiszy opisaliśmy na str. **122**.

zakładka „Moje rachunki” – na zakładce znajdują się wprowadzone rachunki w systemie „Moje rachunki”. O szczegółach czytaj na str. **158**.

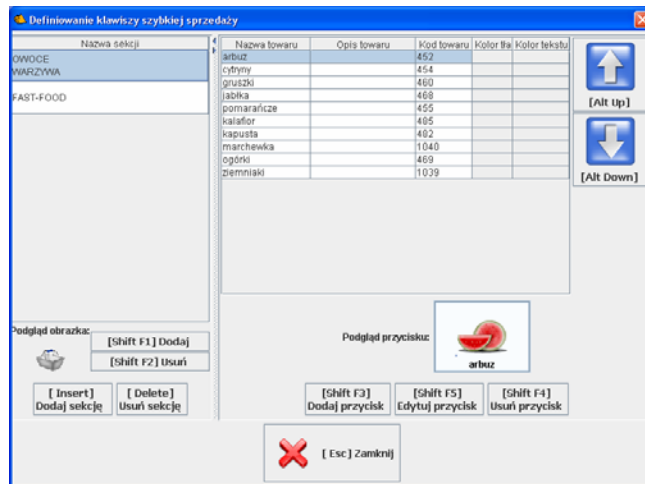
Klawisze szybkiej sprzedaży

W programie można zdefiniować dodatkowe zakładki, na których będą się znajdowały klawisze prezentujące produkty, które nie mają własnych kodów kreskowych:

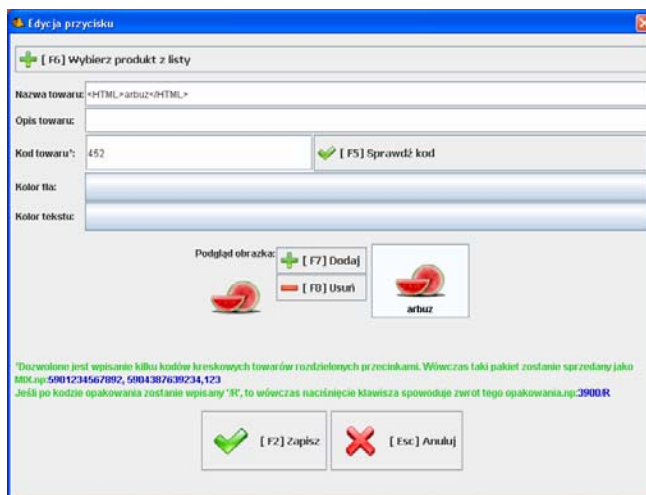

Każdej zakładce można zdefiniować własną ikonkę, napis.
Każdemu klawiszowi można zdefiniować: ikonkę, kolor tła, podpis, przydzielony kod kreskowy.

Edycja odbywa się w dwóch oknach. Pierwsze pozwala na edycję listy zakładek i listę klawiszy, które znajdują się na tych zakładkach:

Drugie pozwala na edycję jednego klawisza:

Zwrot opakowania

Jeżeli do klawisza jest przydzielone opakowanie, to można zdefiniować jego zwrot. W tym celu kod kreskowy towaru należy zakończyć sekwencją /R.
Np.: **1256/R**.

Multikody (mix-y)

W polu **kod towaru** można umieścić kilka kodów kreskowych rozdzielonych przecinkami. Po naciśnięciu klawisza zostaną sprzedane kolejno towary o tych kodach kreskowych.

Ustawienie kolumn wykazów

Wykaz kontrahentów

Pozycje na paragonie

Wykaz towarów podczas edycji paragonu

Wykaz towarów w trybie konfiguracji

Pozwalają na zdefiniowanie, które kolumny i w jakiej kolejności mają się pojawiać w wykazach oraz na liście pozycji paragonu. Listę kolumn i ich kolejność należy zdefiniować tutaj. Natomiast szerokość kolumn może być ustawiona przez przesuwanie tych kolumn już podczas oglądania właściwego wykazu.

Pola informacji o towarze

Są to pola, które pojawią się w oknie sprawdzania ceny towaru. O oknie sprawdzania ceny towaru czytaj na str. **26**.

Sekcja Application

Wydruk na drukarce w trybie on-line

Przełącza tryb wydruku pozycji paragonu na drukarce fiskalnej. Szczegóły działania tych trybów zostały opisane w rozdziale **Tryb pracy drukarki: on-line i off-line** na str. **34**.

Czy ładować towary do bufora w pamięci

- **wszystkie** – podczas startu programu towary będą wczytywane do pamięci. Spowalnia to start programu, ale później przyspiesza jego działanie. Pozwala też na przeglądanie list towarów (np. na zakładce z listą towarów).
- **żadne** – towary nie są wczytywane do pamięci. Listy towarów nie będą działały. Możliwe będzie tylko wyszukiwanie towaru po kodzie.
- **tylko opakowania** – na wykazie towarów będą widoczne tylko opakowania przy równoczesnym zachowaniu zalet ustawienia na żadne.

Czy można wykonać zdalny raport dobowy

Czy można wykonać zdalny raport okresowy

Parametry zezwalają na wykonanie zdalnego raportu z systemu PC-Market znajdującego się na zapleczu.

Zapisywać status kasy do bazy

Status kasy, to stan aktualnie zalogowanego kasjera. Zapis do bazy pozwala w programie PC-Market na przeglądanie stanu kas w oknie

Kontrola-> Obsługa kas...-> Aktualny stan gotówki na kasach:

Drukarka fiskalna nr 1 typu PC-POS 7 Online "1"			
Id: 4 / ost. aktualizacja: 2008-08-30 19:51:41			
Zmiana fiskalna:	ZAMKNIĘTA		
Kasjer:	nr 1, 1		
Poziom uprawnień:	KASJER		
Paragonów:	6		
Anulowanych paragonów:	8	łączna wartość:	206,50
Stomowanych pozycji:	1	łączna wartość:	0,90
Stan gotówki			128,14

Pierwszą pozycją na paragonie może być opakowanie

Parametr służy do zablokowania możliwości sprzedaży opakowania w pierwszej linii.

- TAK – pozwala na sprzedaż opakowania jako pierwszej lub jedynej pozycji paragonu. Taka operacja będzie możliwa tylko, jeśli obsługiwany model drukarki fiskalnej ma taką możliwość.
- NIE – sprzedaż opakowania w pierwszej linii będzie zablokowana

Włączona obsługa stanów magazynu

Po sprzedaży każdego towaru, sprzedana ilość będzie odejmowana ze stanu magazynowego.

Pozwól przenieść otwartą zmianę kasjera z jednej kasy na drugą

Kasjer, który sprzedawał na kasie, przeniósł się na inną i tam zakończył zmianę kasjera będzie rozliczony z pracy na obu kasach.

Uprawnienia do autoryzowania operacji w trybie sprzedaży

Sekcja pozwala na zdefiniowanie tego, kto jest upoważniony do wykonania danej operacji. Szczegóły zostały opisane w rozdziale [Edycja uprawnień](#) na str. **165**.

Inne parametry

Na wyświetlaczu klienta pokazuj

Definiuje, jakie informacje mają być pokazywane na wyświetlaczu klienta po każdej pozycji towaru. Przykłady możesz zobaczyć w rozdziale [Wyświetlacz klienta](#) na str. **62**.

Dodatkowo zwiększ wysokość wiersza pozycji na paragonie

Dodatkowo zwiększ wysokość wiersza na liście towarów

Zwiększenie wysokości wiersza na wykazie ułatwi wskazanie pozycji towaru palcem na ekranie dotykowym (np. w celu wybrania, lub usunięcia). Jednak przy dużej wysokości wiersza, mniej towarów zmieści się na ekranie:

Nazwa [1]	Cena det. [2]	Asort [3]	Jm
Al. grape 1.5L	1.65	NAPOJE SOKI	szt
Al. grape 2L	1.65	NAPOJE SOKI	szt
Almondo luz cuk	18.14	CIKIERNICZE	kg
Alpejka śnieżka	11.15	PIECZYWO CIASTA	kg
Al pomar 1.5l	1.65	NAPOJE SOKI	szt
Ambasador	9.77	PIECZYWO CIASTA	kg
Ananas w Puszcze 565g	3.19	ART SPOŻYWCZE	szt
Andrutry Kakao 280g Olza	4.58	CIKIERNICZE	szt
Aqua 2L	2.76	NAPOJE SOKI	szt
Arbuz	1.52	WARZYWA OWOCIE	kg
Ares	2.32	PAPIEROSY	szt
Aromaty do Ciast 10.8g	0.50	ART SPOŻYWCZE	szt
Aromaty do Ciast 5g	0.30	ART SPOŻYWCZE	szt
Babeczka Kokosowa	11.80	PIECZYWO CIASTA	kg
Babeczka Włoska	18.37	PIECZYWO CIASTA	kg

Parametr ustawiony na 0

Nazwa [1]	Cena det. [2]	Asort [3]	Jm [4]
Al. grape 1.5L	1.65	NAPOJE SOKI	szt
Al. grape 2L	1.65	NAPOJE SOKI	szt
Almondo luz cuk	18.14	CIKIERNICZE	kg
Alpejka śnieżka	11.15	PIECZYWO CIASTA	kg
Al pomar 1.5l	1.65	NAPOJE SOKI	szt
Ambasador	9.77	PIECZYWO CIASTA	kg

Parametr ustawiony na 30

Szerokość paska przewijania w oknie sprzedaży

Pozwala na zmianę szerokości paska przewijania (poziomego i pionowego). Dzięki temu łatwiej przewijać wykaz towarów na ekranie dotykowym:

Nazwa [1]	Cena det. [2]	Asort [3]	Jm [4]
Al. grape 1.5L	1.65	NAPOJE SOKI	szt
Al. grape 2L	1.65	NAPOJE SOKI	szt
Almondo luz cuk	18.14	CIKIERNICZE	kg
Alpejka śnieżka	11.15	PIECZYWO CIASTA	kg
Al pomar 1.5l	1.65	NAPOJE SOKI	szt
Ambasador	9.77	PIECZYWO CIASTA	kg
Ananas w Puszcze 565g	3.19	ART SPOŻYWCZE	szt
Andrutry Kakao 280g Olza	4.58	CIKIERNICZE	szt
Aqua 2L	2.76	NAPOJE SOKI	szt
Arbuz	1.52	WARZYWA OWOCIE	kg
Ares	2.32	PAPIEROSY	szt
Aromaty do Ciast 10.8g	0.50	ART SPOŻYWCZE	szt
Aromaty do Ciast 5g	0.30	ART SPOŻYWCZE	szt
Babeczka Kokosowa	11.80	PIECZYWO CIASTA	kg
Babeczka Włoska	18.37	PIECZYWO CIASTA	kg

Parametr ustawiony na 0

Nazwa [1]	Cena det. [2]	Asort [3]	Jm [4]
Al. grape 1.5L	1.65	NAPOJE SOKI	szt
Al. grape 2L	1.65	NAPOJE SOKI	szt
Almondo luz cuk	18.14	CIKIERNICZE	kg
Alpejka śnieżka	11.15	PIECZYWO CIASTA	kg
Al pomar 1.5l	1.65	NAPOJE SOKI	szt
Ambasador	9.77	PIECZYWO CIASTA	kg
Ananas w Puszcze 565g	3.19	ART SPOŻYWCZE	szt
Andrutry Kakao 280g Olza	4.58	CIKIERNICZE	szt
Aqua 2L	2.76	NAPOJE SOKI	szt
Arbuz	1.52	WARZYWA OWOCIE	kg
Ares	2.32	PAPIEROSY	szt
Aromaty do Ciast 10.8g	0.50	ART SPOŻYWCZE	szt
Aromaty do Ciast 5g	0.30	ART SPOŻYWCZE	szt
Babeczka Kokosowa	11.80	PIECZYWO CIASTA	kg
Babeczka Włoska	18.37	PIECZYWO CIASTA	kg

Parametr ustawiony na 30

Rozmiar przycisku szybkiej sprzedaży

Określa rozmiar w pikselach klawiszy na zakładkach szybkiej sprzedaży (zobacz str. 122). – szerokość/wysokość (łatwiej zapamiętać jako wymiar X i Y).

Rozmiar przycisku funkcyjnego

Określa rozmiar w pikselach klawiszy funkcyjnych (paragonowych) na dwukolumnowej zakładce klawiszy paragonu (zobacz str. 20).

Rozmiar przycisków na zakładce klawiszy specjalnych (szer./wys.).

Określa rozmiar w pikselach klawiszy na zakładce klawiszy specjalnych (zobacz str. 15).

W ilu kolumnach wyświetlać kategorie

Jeśli wykaz towarów jest w trybie wyświetlania kategorii, to parametr określa, w ilu kolumnach mają być wyświetlane klawisze kategorii.

Można otworzyć szufladę, gdy otwarty paragon

Parametr pozwala na zablokowanie otwarcia szuflady przy pomocy klawisza **Szuflada** (str. 18).

Klawiatura numeryczna na informacji o towarze

- **TAK** – w oknie sprawdzania ceny towaru (czytaj str. 26) klawiatura jest widoczna od razu.
- **NIE** – klawiatura nie jest widoczna, lecz można ją włączyć naciskając odpowiedni klawisz

Konwertuj kod ważony na krótki

włącza obsługę krótkich kodów ważonych. Szczegóły zostały opisane w rozdziale **Kody ważne obsługiwane jako kody krótkie** na str. 92.

Dozwolone wielokrotne sprawdzanie ceny towaru w oknie

- **TAK** – w oknie sprawdzania ceny towaru można wielokrotnie sprawdzać ceny towarów.
- **NIE** – można sprawdzić tylko raz, po czym program zgłosi błąd. Ten tryb służy, żeby kasjer przez pomyłkę nie skanował towarów w tym oknie, zamiast w oknie sprzedaży.

Dozwolony ujemny stan towaru na magazynie

Pozwala sprzedawać tylko towary, których stan jest dodatni. Jeśli towaru nie ma na magazynie, to nie będzie go można sprzedać.

Wymagana wartość formy płatności przy zamknięciu paragonu

- **TAK** - wymusza wprowadzenie kwoty wpłaconej przez klienta w oknie zapłaty za paragon (czytaj str. 34).
- **NIE** – okno zapłaty można zaakceptować „jednym klawiszem” (czytaj str. 34)

Pokaż wystornowane pozycje

Włącza wyświetlanie pozycji wystornowanych z ujemnym znakiem:

Lp.	Towar	Ilość	Wartość	Rabat
1	Alpejka śnieżka	1	11.15	
2	Mleko 2% worek 0.9L	1	0.87	

Parametr ustawiony na NIE

Lp.	Towar	Ilość	Wartość	Rabat
1	Alpejka śnieżka	1	11.15	
2	Ser Żółty Gouda	1	12.84	
3	Mleko 2% worek 0.9L	1	0.87	
4	Ser Żółty Gouda	-1	-12.84	

Parametr ustawiony na TAK

Pokaż podsumowanie ostatniego paragonu

Po zakończeniu paragonu, automatycznie pojawi się okno z jego podsumowaniem:

Rozbicie VAT				Rozliczenie			
Netto	VAT	Brutto		Waluta	Forma p.	Ilość	Wartość
7	24.07	1.68	25.75	PLN	Gotówka	26.62	26.62
zw	0.87	0.00	0.87	Reszta: 0.00			
Razem: 26.62							

Pozycje paragonu					
Towar	Ilość	VAT	Wartość	Rabat	
Ser Żółty Salami	1.00	7	12.91	0%	
Ser Żółty Gouda	1.00	7	12.84	0%	
Mleko 2% worek 0.9L	1.00	zw	0.87	0%	

[Esc] Zamknij

Czy wyświetlać informację o przypisanym rzeczywistym klawiszu na przycisku touchscreen?

- **TAK** – na klawiszach ekranowych będzie widoczny skrót, jakim można uruchomić ten klawisz na klawiaturze PC:

- **NIE** – na klawiszach ekranowych nie będzie informacji o skrótach klawiaturowych:

Zapłata za rachunki tylko w gotówce Zapłata za doładowania tylko w gotówce

Czasem sklep może nie wyrażać zgody np. za płacenie kartą za rachunki przy kasie, ponieważ zarobiona prowizja, którą uzyskuje z zapłaty za rachunki jest mniejsza, niż prowizja, którą musi zapłacić za transakcję kartą.

- **TAK** – za „Moje rachunki” i „Moje doładowania” można płacić również innymi formami płatności (np. kartą płatniczą)

- **NIE** – za rachunki i doładowania można płacić tylko gotówką. Jeśli, np. na paragonie znajdują się towary i doładowanie, to przynajmniej za doładowanie należy zapłacić gotówką, a resztę płatności za towary należy zapłacić kartą.

Czy pytać o wystawienie faktury VAT po zakończeniu każdego paragonu?

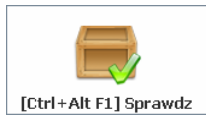
- **TAK** - Po każdym zakończeniu paragonu pojawi się okno z pytaniem „Czy wystawić fakturę VAT?”. Po naciśnięciu TAK – faktura zostanie wystawiona. Ustawienie zalecana na kasach, gdzie faktura jest wystawiana do wielu paragonów (np. stacja benzynowa).
- **NIE** – Okno z pytaniem nie będzie wyświetlane. Fakturę można wystawić posługując się klawiszem **Faktura do paragonu**, lecz trzeba będzie dodatkowo wskazać paragon na liście.

Od jakiej kwoty wyświetlić okno dialogowe dla wpłat i wypłat?

Jeśli kasjer chce wpłacić lub wypłacić kwotę większą od podanej tutaj, to dodatkowo, na wszelki wypadek, zostanie wyświetlone dodatkowo okno z prośbą o potwierdzenie.

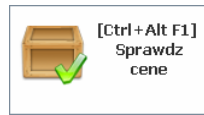
Czy opisy przycisków na zakładce klawiszy specjalnych umieścić pod ikoną?

Pozwala na umieszczenie opisów na klawiszach funkcyjnych pod ikoną lub na prawo od niej:

Parametr ustawiony na TAK

ustawiony na NIE

Parametr

Czy opisy przycisków na prawym panelu umieścić pod ikoną?

Czy opisy przycisków na dolnym panelu umieścić pod ikoną?

Definiuje, czy opisy klawiszy na panelach klawiszy paragonowych powinny się znajdować pod ikoną, czy na prawo od niej.

Czy informacje o ostatnim paragonie umieścić na zakładce?

- **NIE** – Informacja o ostatnim paragonie zostanie wyświetlona w osobnym oknie, które pojawi się po zakończeniu paragonu, lub może być wyświetlona na żądanie przy pomocy klawisza Ostatni paragon.
- **TAK** – informacja zostanie wyświetlona na zakładce i będzie widoczna cały czas podczas wystawiania następnego paragonu

Czy ruchomy podział ekranu paragonu?

- **TAK** – kasjer może przesuwać środkowy pasek dzielący ekran na połówki
- **NIE** – pasek dzielący ekran na połówki jest zablokowany tak, żeby kasjer nie mógł go przypadkowo przesunąć. Do wypadku najczęściej dochodzi na ekranach dotykowych.

Czy pokazać skrót do zakładki?

Każda z zakładek ma swój skrót klawiaturowy. Ustawienie parametru na TAK spowoduje, że będzie on widoczny tak, jak w przypadku parametru „Czy wyświetlać informację o przypisanym rzeczywistym klawiszu...”.

Oczywiście wówczas zakładka zajmie więcej miejsca na ekranie.

Nazwy kolumn z cenami na liście towarów

Pozwala zmienić nazwy wszystkich czterech poziomów cen. Nazwy tych cen są widoczne w karcie towaru oraz na wykazach towarów. Standardowo ceny mają nazwy: detaliczna, hurtowa, nocna dodatkowa. Lecz w razie potrzeby można je zmienić np. na: detaliczna, stały klient, pracownicy, VIP.

Otwarcie/zamknięcie zmiany

Opcje związane z otwarciem zmiany

Sprawdzać, czy kasjer jest już zalogowany na innej kasie?

- TAK - program nie pozwoli na zalogowanie kasjera, jeśli ten jest zalogowany na innej kasie. Kasjer może być zalogowany tylko na jednej kasie w tym samym czasie.
- NIE - program pozwoli na taką pracę, w której jeden kasjer jest zalogowany na kilku kasach.

Sprawdzać, czy inny kasjer ma otwartą zmianę na kasie

- TAK - program nie pozwoli na zalogowanie na jednej kasie więcej, niż jednego kasjera.
- NIE – na kasie może być zalogowanych kilku kasjerów.

Pozwól kontynuować zamkniętą zmianę kasjera, jeśli nie jest rozliczona

- TAK – program pozwoli na zalogowanie kasjera na kasie, jeśli zakończył on zmianę (wylogował się) na tej lub innej kasie.
- NIE – kasjer może tylko raz rozpocząć i zakończyć swoją pracę na kasach. Aby kasjer mógł ponownie rozpocząć pracę na kasie, należy go rozliczyć w programie PC-Market.

Pozwól otworzyć zmianę kasjera, gdy jest rozliczona w PCM

- TAK – program pozwoli na otwarciu zmiany kasjera rozliczonej w PC-Market
- NIE – aby kasjer mógł rozpocząć pracę należy wykonać **Zamknięcie dnia i Otwarcie zmiany** w programie PC-Market (zobacz str. **97**).

Pytać o stan kasy podczas otwierania zmiany kasjera

- TAK - podczas automatycznego otwierania zmiany na kasie, kasjer będzie pytany o stan „pogotowia kasowego). Wpisana przez niego kwota będzie uwzględniona na Raporcie kasjera jako wpłata.
- NIE – program przejdzie natychmiast do trybu sprzedaży

Czy pytać o otwarcie zmiany kasjera?

- TAK – podczas otwierania zmiany kasjera wyświetli się okno z możliwością zalogowania się do sesji serwisowej (czytaj str. **99**).
- NIE – zostanie otwarta normalna zmiana kasjera bez możliwości wejścia do sesji serwisowej

Opcje związane z zamknięciem zmiany

Wydrukować raport kasjera na drukarce?

- TAK – po zakończeniu zmiany kasjera będzie drukowany raport kasjera na drukarce (o wydruku raportu kasjera czytaj str. **100**).
- NIE – zmiana się kończy (a właściwie następuje wylogowanie kasjera) bez wydruku. Taki tryb pracy jest wskazany, gdy kasjerzy są rozliczani w programie PC-Market.

Czy automatycznie zamykać dzień (gdy włączone automatyczne rozliczanie zmiany)?

- TAK – pozwala na rezygnację z konieczności zamykania dnia w programie PC-Market (o zamknięciu dnia czytaj na str. **98**).
- NIE – po rozliczeniu wszystkich kasjerów jest wymagane zamknięcie dnia

Automatyczne rozliczanie zmiany kasjera

Włącza lub wyłącza automatyczne rozliczanie kasjera podczas zamykania zmiany.

- **wyłączone** – przy zamykaniu zmiany (wylogowywaniu) kasjera nie jest rozliczana zmiana tego kasjera. Ten tryb powinien być włączony, jeśli rozliczanie kasjerów odbywa się w programie PC-Market (o rozliczaniu przez PC-Market czytaj na str. **97**). Jeśli parametr **Czy pytać o stan kasy podczas zamykania zmiany** jest ustawiony na TAK, to w oknie wprowadzenia stanu kasy będzie tylko pole gotówki. Tak wprowadzona gotówka zostanie

zarejestrowana jako wypłata (a nie jako stan gotówki na końcu zmiany).

- **kwoty zamknięcia z kwot wg zapisów** – przy zamykaniu zmiany (wylogowywaniu kasjera) zmiana jest rozliczana automatycznie. Kasjer nie jest proszony o podawanie stanu kasy, a za stan jego szuflady program przyjmuje obliczone wartości.
- **kwoty zamknięcia zerowe** – przy zamykaniu zmiany (wylogowywaniu kasjera) zmiana jest rozliczana automatycznie. Kasjer nie jest proszony o podawanie stanu kasy, a za stan jego szuflady program przyjmuje zero.
- **kwoty podawane przez kasjera** - przy zamykaniu zmiany (wylogowywaniu kasjera) zmiana jest rozliczana automatycznie. Przy tym ustawieniu należy włączyć parametr **Czy pytać o stan kasy podczas zamykania zmiany**. Kasjer zostanie poproszony o wpisanie stanu szuflady (zobacz str. 95).

Czy można zamknąć zmianę kasjera bez połączenia z baza zdalną?

- TAK – program pozwoli na zamknięcie zmiany (wylogowanie) nawet, jeśli nie ma połączenia z baza zdalną. Natomiast jeśli jest włączone rozliczanie automatyczne zmiany kasjera przez program PC-POS, to program nie pozwoli na rozliczenie zmiany.
- NIE – program nie pozwoli na zamknięcie zmiany

Czy otwierać szufladę podczas zamykania zmiany?

- TAK – szuflada będzie otwierana

Czy pytać o stan kasy podczas zamykania zmiany kasjera?

- TAK - kasjer zostanie poproszony o wpisanie stanu szuflady (zobacz str. 95)
- NIE – okno nie wyświetli się.

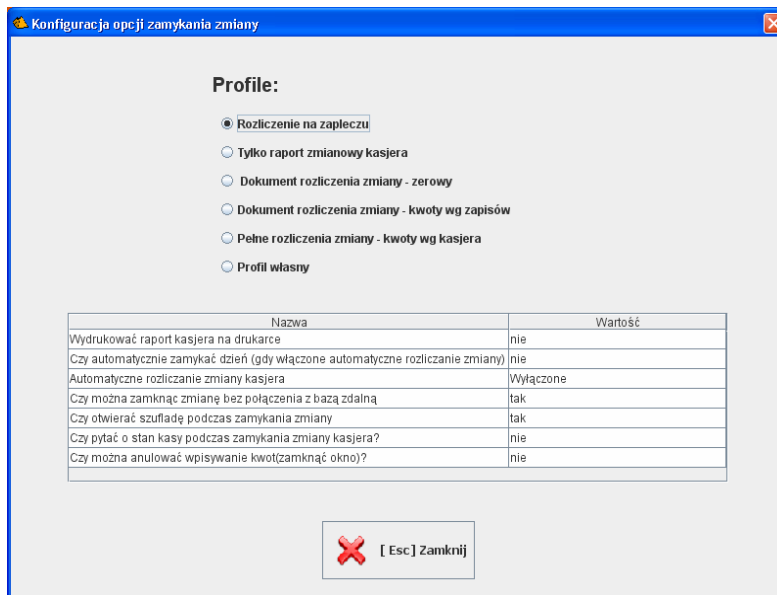
Czy można anulować wpisywanie kwot (zamknąć okno).

- NIE – nie można zamknąć okna stanu szuflady podczas zamykania zmiany (zobacz str. 95). Można je tylko zaakceptować.
- TAK – można zrezygnować z wprowadzania kwot zamknięcia zmiany. Program powróci do trybu sprzedaży nie zamykając zmiany.

Profile związane z zamknięciem zmiany

Wiele pól konfiguracji w oknie konfiguracji zamknięcia zmiany ma sprzeczne ustawienia. Ustawiając np. jeden z parametrów należy zadbać o to, żeby inny był przestawiony na odpowiednia wartość. W przeciwnym wypadku program może działać nielogicznie. Aby ułatwić konfigurację parametrów – okno jest wyposażone w możliwość wybrania jednego z profili pracy. Wówczas parametry zostaną ustawione w sposób prawidłowy

zależny od profilu. **Zalecamy skorzystanie z profili pracy zamiast ręcznego ustawiania parametrów.**

Rozliczenie na zapleczu

Jest to ustawienie właściwe, gdy rozliczenie kasjerów odbywa się na zapleczu zgodnie z procedurą pisaną w rozdziale [Rozliczanie kasjerów w programie PC-Market](#) na stronie **97**.

Tylko raport zmianowy kasjera

Jest to ustawienie właściwe, gdy rozliczenie kasjerów odbywa się na zapleczu zgodnie z procedurą pisaną w rozdziale [Rozliczanie kasjerów w programie PC-Market](#) na stronie **97**. Podczas zamykania zmiany (wylogowywania) program wydrukuje raport kasjera, lecz go nie rozliczy (nie wyzeruje).

Dokument rozliczenia zmiany - zerowy

Jest to ustawienie właściwe, gdy rozliczenie kasjerów odbywa się w programie PC-POS zgodnie z procedurą pisaną w rozdziale [Rozliczanie kasjerów w programie PC-POS](#) na stronie **95**. Podczas zamykania zmiany kasjera program go rozliczy (wyzeruje). Jako kwoty zamknięcia zmiany kasjera zostaną przyjęte kwoty zerowe.

Dokument rozliczenia zmiany – kwoty wg zapisów

Jest to ustawienie właściwe, gdy rozliczenie kasjerów odbywa się w programie PC-POS zgodnie z procedurą pisaną w rozdziale [Rozliczanie kasjerów w programie PC-POS](#) na stronie **95**. Podczas zamykania

zmiany kasjera program go rozliczy (wyzeruje). Jako kwoty zamknięcia zmiany kasjera zostaną przyjęte kwoty obliczone przez program PC-POS.

Dokument rozliczenia zmiany – kwoty wg kasjera

Jest to ustawienie właściwe, gdy rozliczenie kasjerów odbywa się w programie PC-POS zgodnie z procedurą pisaną w rozdziale **Rozliczanie kasjerów w programie PC-POS** na stronie **95**. Podczas zamykania zmiany kasjera program go rozliczy (wyzeruje). Jako kwoty zamknięcia zmiany kasjera zostaną przyjęte kwoty wprowadzone przez kasjera w oknie.

Parametry związane z kartami stałego klienta

Systemy lojalnościowe w programie PC-POS zostały opisane w rozdziale **Karty rabatowe i systemy lojalnościowe** na str. **79**.

Czy można wprowadzać kod karty stałego klienta przy pomocy klawiatury

- **TAK** – kod klienta w oknie można wprowadzać przy pomocy czytnika i klawiatury
- **NIE** – wprowadzanie kodu klienta przy pomocy klawiatury jest zablokowane. Jest to blokada prewencyjna przed oszustwami.

Pokaż informacje o punktach stałego klienta

Po zakończeniu paragonu zostanie wyświetlone okno, w którym będą pokazane informacje o naliczonych punktach i sumie punktów klienta.

Wymagany kontrahent do zamknięcia paragonu

Paragon można wystawić tylko klientowi, który posiada kartę stałego klienta. Każdy paragon musi być powiązany z jakimś klientem.

Naliczanie rabatu / system lojalnościowy

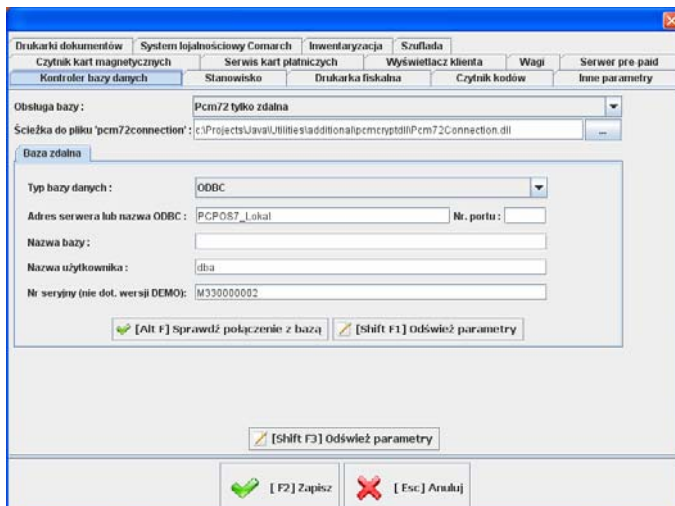
Przełącza tryb obsługi kart stałego klienta.

- domyślny – karta stałego klienta – system omówiony w rozdziale **System domyślny – karta stałego klienta** na str. **81**.
- system lojalnościowy Comarch – system omówiony w rozdziale **System lojalnościowy Comarch Loyalty Management** na str. **84**.

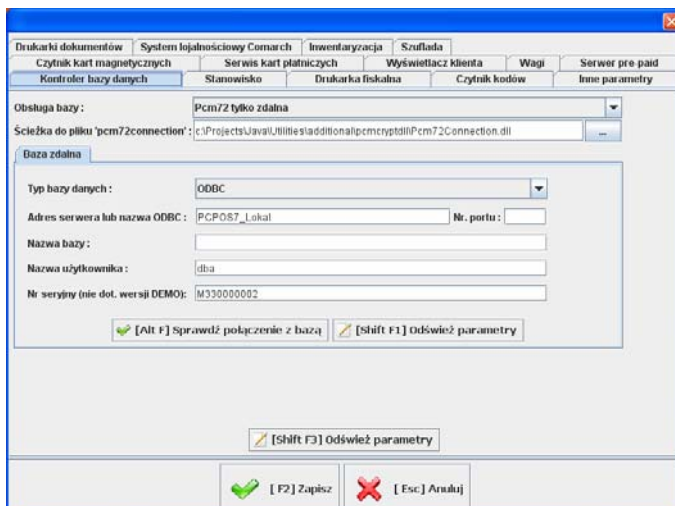
Okno „Lokalne parametry programu”

Parametry konfigurowane tutaj są związane tylko z tym stanowiskiem i niewskazane byłoby kopiować je na inne kasy. Zwłaszcza przez przypadek.

Są to np. numer kasy, katalogi, porty, do których są podpięte urządzenia itd.:

Zakładka „Kontroler bazy danych”

Obsługa bazy

- **Pcm72 tylko zdalna** – praca na bazie programu PC-Market tylko na jednej bazie. Niefortunnie baza ta została nazwana „bazą zdalną”, ale w rzeczywistości chodzi o prace na bazie na komputerze lokalnym.

- **Pcm72 zdalna i lokalna** – praca w sieciowym systemie kasowym. Baza zdalna jest centralną bazą wszystkich kas i na niej w trybie on-line kasy zapisują wszystkie transakcje. Baza lokalna przechowuje dane o towarach i pełni funkcje awaryjnej bazy na wypadek utraty połączenia z bazą zdalną.
- **Baza PosPremium bez synchronizacji** – jest to baza dedykowana tylko do pracy z PC-POS 7 (PC-market nie potrafi pracować na tej bazie. Praca z tą bazą jest w fazie testów.

Ścieżka do pliku pcm72connection

Należy podać pełną ścieżkę do pliku PCM72Connection.dll lub PCM72Connection.dll łącznie z nazwą tego pliku na końcu. Sterownik ten odpowiada za zestawienie połączenia z bazą programu PC-Market 7 przy użyciu mechanizmu bezpiecznego uwierzytelniania hasła.

Typ bazy danych

Rodzaj sterownika, który zostanie użyty do komunikacji z bazą danych.

Adres serwera lub nazwa ODBC

Adres IP serwera bazy danych (np. dla połączeń MSDE) lub nazwa tej bazy w ODBC.

Nr portu

Port serwera bazy danych. w przypadku MSDE zwykle jest to 1044.

Nazwa bazy

Jeśli jest to połączenie ODBC, to pole może pozostać puste. Jeśli jest to serwer MSDE lub Sybase, to należy podać nazwę bazy na serwerze.

Nazwa użytkownika

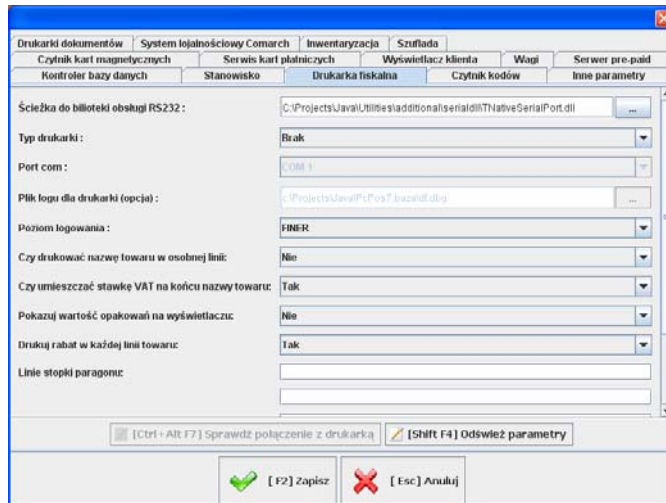
Nazwa użytkownika na którego program połączy się z bazą. Prawidłowa wartość tego parametru zależy od sposobu skonfigurowania bazy danych. Jeżeli baza jest tworzona przy użyciu instalatora programu PcMarket7 wtedy dla Sybase'a będzie to "dba", a dla MSDE oraz dla PostgreSQL nazwa użytkownika będzie taka sama jak nazwa bazy danych.

Nr seryjny

Przy łączeniu do bazy PC-Market, na podstawie numeru seryjnego jest obliczane hasło do bazy. Jeśli baza programu nie jest zarejestrowana, to należy zostawić pole puste.

Zakładka „Drukarka fiskalna”

Ścieżka do biblioteki obsługi RS-232

Należy wpisać pełną ścieżkę do pliku **TNativeSerialPort.dll** lub **TNativeSerialPort.so**. Łącznie z nazwą tego pliku na końcu. Parametr dotyczy WSZYSTKICH urządzeń obsługiwanych przez program, przez złącze RS-232. Nie tylko drukarek fiskalnych.

Typ drukarki

Typ podłączonej drukarki fiskalnej.

Port COM

Port RS-232, do którego podpięta jest drukarka.

Plik logu dla drukarki

Komunikacja z drukarką będzie logowana w pliku o podanej nazwie. Należy podać pełną ścieżkę, łącznie z nazwą pliku na końcu. Zwykle jest to plik **df.log**. Log będzie tworzony w 32 plikach o kolejnych nazwach **df_0.log**, **df_1.log**. Każdy plik o rozmiarze max. 5MB. Po zapisaniu ostatniego 32 pliku. Log będzie ponownie zapisywany w pliku o nazwie **df_0.log**.

Poziom logowania

Jest to poziom szczegółowości logu drukarki fiskalnej:

- **OFF** – log wyłączony
- **SEVERE** – tylko błędy
- **WARNING** – błędy i ostrzeżenia

- **INFO** – błędy, ostrzeżenia i komunikaty
- ...
- **FINEST** – log najbardziej szczegółowy

Czy drukować nazwę towaru w osobnej linii

- **TAK** – nazwa towaru jest uzupełniana spacjami do szerokości linii drukarki. w wyniku tego nazwa towaru i cena drukują się w osobnych liniach:

MROŻONKA

1 szt. x 0,56 = 0,56

- **NIE** – krótkie nazwy towaru są przez drukarkę drukowane w tej samej linii, co cena:

MROŻONKA

1 szt. x 0,56 = 0,56

Czy umieszczać stawkę VAT na końcu nazwy towaru

Umieszczenie stawki VAT w nazwie spowoduje, że drukarka nie będzie zgłaszać błędu, gdy spróbujemy sprzedawać ten sam towar w różnych stawkach VAT. Drukarka będzie takie towary interpretowała jako towary o różnej stawce VAT

- **TAK** – na końcu nazwy towaru zostanie umieszczona stawka VAT. W zależności od poprzedniego parametru drukarka wydrukuje:

MROŻONKA

A

lub:

MROŻONKA A

- **NIE** – nazwa towaru wydrukuje się bez stawki VAT

Pokazuj wartość opakowań na wyświetlaczu

Parametr dotyczy tylko drukarki UPOS FP-T260FV.

- **TAK** - Podczas sprzedawania opakowań w trybie on-line, wartość tych opakowań odpowiednio inkrementuje wyświetlacz drukarki. Dzięki temu na wyświetlaczu zawsze jest aktualna wartość paragonu do zapłaty. Wadą ustawienia na TAK jest to, że drukarka sama drukuje lakoniczne podsumowanie opakowań zawierające tylko całkowitą kwotę bilansu opakowań:

Opak. zwrot.

1.60

- **NIE** – PC-POS sam drukuje na drukarce obszerną informacją o wszystkich sprzedanych / zwróconych opakowaniach. Podczas nabijania pozycji, wyświetlacz klienta się nie aktualizuje. Za to na paragonie jest kompletna informacja.

Opak. zwrot. 7 x 0.40

2.80

Opak. zwrot. 3 x 0.30

0.90

Zwrot opak. 2 x 0.40

-0.80

Drukuj rabat w każdej linii towaru

Parametr dotyczy tylko drukarek pracujących na protokole Posnet Thermal (Emar, Innova, Novitus), UPOS FP-T260FV i Fasy Shamal. Nie dotyczy drukarek Elzab Mera i Omega.

- **TAK** – rabat udzielony na pozycje towaru jest drukowany pod każdą pozycją towaru. Jeśli sklep wystawia dużo rabatów, to oznacza to zwiększone zużycie papieru - prawie dwukrotnie dłuższe paragony.
- **NIE** – rabat udzielony na pozycję towaru nie jest drukowany w linii towaru. Tam jest drukowana cena towaru po rabacie. Pod paragonem, w podsumie drukowana jest informacja o sumie udzielonych rabatów (nie na każdej drukarce).

Linie stopki paragonu

Dodatkowe trzy linie stopki, które będą drukowane pod każdym paragonem. Nie każda drukarka ma taką możliwość. Na niektórych modelach drukarek stopkę programuje się bezpośrednio na drukarce przy pomocy programu serwisowego.

Czy zerować liczniki drukarki po raporcie kasjera

Parametr dotyczy drukarek Emar DuoPro i Printo57T. Powoduje wydrukowanie po normalnym raporcie kasjera obliczonym przez program PC-POS, drugiego raportu kasjera obliczonego przez drukarkę. Drugi raport służy tylko do tego, aby wyzerować liczniki drukarki, aby nie uległy przepelnieniu. Raport kasjera na drukarce nie musi być drukowany codziennie, wystarczy go wykonać np. raz na pół roku. Problem został szczegółowo opisany na stronie www.insoft.com.pl, w dziale [Pomoc techniczna-> Drukarki fiskalne-> Emar Printo57T – zachowanie drukarki po przepelnieniu rej. kasowego.](#)

- **TAK** – pod standardowym raportem kasjera zostanie wydrukowany drugi raport zerujący
- **NIE** – raport nie będzie drukowany, liczniki będą narastały

Ogranicz długość nazwy towaru do:

Parametr służy do tego, aby wymusić drukowanie wszystkich towarów na drukarce w pojedynczej linii. Drukarki często drukują towary w ten sposób, że jeśli ich nazwa ma jest krótsza od pewnej wartości, to ilość i cena towaru są drukowane w tej samej linii. Jeśli jest dłuższa, to są drukowane w dwóch osobnych liniach.

- **0** – nazwa towaru drukowana na drukarce fiskalnej nie będzie obcinana

PIERŚ KURCZAKA MARYNOWANA
1 szt. x 0,56 = 0,56

- **>0** – nazwa towaru zostanie obcięta z prawej strony do zadanej długości

PIERŚ KUR 1 x 0,56 = 0,56

Jeśli nazwa jest obcinana, to należy uważać, aby po obcięciu nie wystąpiły dwie takie same nazwy towaru w różnych stawkach VAT. W takim wypadku drukarka zablokuje sprzedaż takiego towaru.

Zakładka „Czytnik kodów”

Zakładka służy do konfiguracji czytnika kodów kreskowych RS-232. Czytniki klawiaturowe nie muszą być konfigurowane w programie.

Program PC-POS pozwala na obsługę dwóch czytników kodów (np. pierwszy - ladowy i drugi pomocniczy - ręczny). Dlatego na zakładce konfiguruje się dwa czytniki.

Niektóre skanery mają **możliwość ich zablokowania poprzez opuszczenie linii RTS lub wysłanie jakiejś sekwencji bajtów** na port. Blokowanie skanera pozwala na jego wyłączenie np. w czasie, gdy program jest w okienku płatności lub wystąpił jakiś błąd (np. nie znaleziono kodu). Na niektórych modelach czytników należy tę funkcję włączyć (nie jest domyślną). **Zalecamy włączenie blokowania.**

W przypadku skanera **CipherLab 1067** jest to tryb **Flow control-> Scanner ready**. Domyślnym trybem dla skanera jest **Flow control -> none**, gdzie skaner zawsze jest aktywny i przesyła transmisje niezależnie od poziomu RTS. CL 1067 w trybie **Scanner ready** zachowuje się tak, że nawet przy opuszczonym RTS pozwoli jednorazowo zeskanować kod, później się blokuje do czasu podniesienia RTS. Nie jest to najszybsze rozwiązanie. Może zdarzyć się wypadek, gdy w okienku płatności ktoś zeskanuje kod. Wówczas skaner prześle ten kod dopiero przy następnym paragonie, po podniesieniu RTS-a. Przez to towar może zostać nieświadomie nabity na nowy paragon.

Lepsze modele skanerów zachowują się tak, że po opuszczeniu RTS wyłączają laser i nie pozwalają na zeskanowanie żadnego kodu. Nie ma wówczas możliwości zeskanowania niczego do czasu podniesienia RTS-a.

Odczyt powtórnego kodu

Określa zachowanie w przypadku szybkiego, powtórnego zeskanowania tego samego kodu. Zachowanie domyślne jest takie, że powtarzające się kody zostają zawsze akceptowane (wartość = 0). Zwykle czytniki mają w sobie zaimplementowany timeout powtarzających się kodów i w związku z tym w większości przypadków parametr powinien być ustawiony na 0.

- **< 0** - powtórzony kod zawsze jest ignorowany

- = 0 - powtórzony kod jest zawsze akceptowany
- > 0 - podany w milisekundach czas "martwy", w którym powtórzony kod będzie ignorowany

Co to jest powtórzony kod, przykład:

A:

skan 1: 6594030223987

skan 2: 6594030223987

Kod zeskanowany w skanie 2 jest powtórzonym kodem.

B:

skan 1: 6594030223987

skan 2: 8837283728383

skan 2: 6594030223987

Kod zeskanowany w skanie 3 nie jest powtórzonym kodem, ponieważ wprawdzie jest taki sam jak w skanie 1 ale oba skany są oddzielone odczytem innego kodu.

Ustaw czytnik kodów kreskowych

Włącza obsługę czytnika kodów kreskowych RS-232.

Port, szybkość, parzystość, bit stopu, rozmiar bajtu

Są to parametry komunikacyjne portu RS-232, na jakich pracuje ten czytnik. Jeśli urządzenie jest nieznanne, to należy zacząć poszukiwania od wartości:

- szybkość – 9600
- parzystość – None
- bit stopu – 1.0
- rozmiar bajtu - 8

Sekwencja dźwięku

Są to bajty, zapisane szesnastkowo, rozdzielone spacją, które wysłane do czytnika spowodują, że wygeneruje on jakiś dźwięk. W chwili obecnej program PC-POS nie obsługuje dźwięków, więc jest to jedyna metoda (oprócz zablokowania skanera) poinformowania kasjera o jakimś problemie.

Sekwencja dźwięku :

46 45 44 0D

W powyższym przykładzie, gdy PC-POS będzie chciał wywołać dźwięk ostrzeżenia, to wyśle na czytnik sekwencję bajtów: 0x46 0x45 0x44 0x0D (czyli inaczej: „FED\n”).

Sekwencja blokowania

Są to bajty, zapisane szesnastkowo, rozdzielone spacją, które wysłane do czytnika spowodują jego zablokowanie (np. wyłączenie lasera). Bajty należy wprowadzić, jeśli czytnik obsługuje blokowanie przez wysłanie do niego jakiejś sekwencji. Jest to rozwiązanie alternatywne do blokowania czytnika przy pomocy linii RTS.

Sekwencja odblokowania

Działa tak, jak sekwencja blokowania, lecz w przeciwieństwie do powyższej powoduje odblokowanie czytnika kodów.

Blokuj przez RTS

Niektóre czytniki kodów można blokować i odblokowywać przez opuszczanie i podnoszenie linii RTS. W takim wypadku, zamiast powyższej obsługi przez wysyłanie sekwencji bajtów, należy włączyć ten parametr.

Timeout (ms.)

Jest to czas oczekiwania w pętli na odczyt danych z portu. Jest o tyle ważny, że w tej samej pętli, na czytnik jest wywoływana sekwencja blokowania/odblokowania i sekwencja dźwięku. **Jeśli jest za krótki** (np. 2 ms.), to niektóre czytniki mają tendencję do „zatykania się” ilością odbieranych bajtów tak, że nie są w stanie szybko odesłać zeskanowanego kodu do programu. **Jeśli timeout jest za długi** (np. 5000), to czytnik zablokuje się lub wyda dźwięk dopiero po tak długim czasie. Bezpieczniej reagował ospale na wydawane mu polecenia. Zalecany timeout to ok. 100-300ms.

Zakładka „Drukarki dokumentów”

Drukarki dokumentów	
Drukarka dokumentów	Drukarka 1 (Kyocera FS-1920 serwerownia)
Drukarka pokwitowań "Moje doładowania" i " Moje rachunki "	Drukarka Fiskalna
Drukarka pokwitowań kart płatniczych	Drukarka Fiskalna
Drukarka etykiet	Clever TTP, TDP [Insert] Opcje
Drukarka 1: Kyocera FS-1920 serwerownia	Drukarka 2: Adobe PDF
[Ctrl 1] Konfiguracja	[Ctrl 2] Konfiguracja
[F2] Zapisz	[Esc] Anuluj

Zakładka służy do skonfigurowania typów używanych w programie drukarek oraz właściwego skierowania do nich strumieni wydruków. Więcej o strumieniach wydruków czytaj w rozdziale **Wydruki w programie PC-POS** na str. **168**.

Drukarka dokumentów

Definiuje, która drukarka odpowiada za wydruki dokumentów Faktura VAT i Zwrot do paragonu. Na tę drukarkę są również kierowane raporty. Drukarką dokumentów może być niżej zdefiniowana **Drukarka 1** lub **Drukarka 2**.

Drukarka pokwitować „Moje doładowania”, „Moje rachunki”

Te wydruki mogą być realizowane przez drukarkę fiskalną, więc oprócz dwóch powyższych do wyboru jest również drukarka fiskalna.

Drukarka pokwitowań kart płatniczych

Te wydruki mogą być realizowane przez drukarkę fiskalną, więc oprócz Drukarka 1 i Drukarka 2 do wyboru jest również drukarka fiskalna.

Drukarka etykiet

Typ drukarki specjalizowanej zajmującej się wydrukami etykiet. Szczegóły zobacz w rozdziale **Drukarka etykiet** na str. **66**.

Drukarka 1

Drukarka 2

Drukarki te będą pojawiały się na listach wyboru powyżej. Drukarką 1 lub 2 może być drukarka systemowa (zwykle formatu A4) lub drukarka nefiskalna (czytaj str. **63**). Drukarki te drukują dokumenty według szablonów wydruków zapisanych zwykle w katalogu **printFormats**, w plikach XML.

Zakładka „System lojalnościowy Comarch”

Są to parametry konfiguracji związane z systemem Comarch Loyalty Management opisanym w rozdziale **System lojalnościowy Comarch Loyalty Management** na stronie **84**.

Adres IP serwera CLPS

Adres serwera, który pośredniczy w wymianie danych pomiędzy stanowiskami PC-POS, a centrum w Comarch. serwer jest zwykle zainstalowany na zapleczu sklepu.

Numer portu, na którym nasłuchuje serwer

Numer portu IP w/w serwera

Standardowy komunikat, gdy nie zostały naliczone punkty lojalnościowe za paragon

Jeśli w trakcie wprowadzania komunikacji serwer CLPS nie ma połączenia z centrum, to program nie może uzyskać informacji o aktualnym stanie punktów klienta. Jednak bieżąca transakcja nie zostanie utracona, lecz przesłana później, gdy powróci połączenie.

Prefiksy kart 13-to znakowych (EAN-13) Prefiksy dla kart 16-to znakowych (Luhn-10)

Prefiksy kart należy rozdzielić przecinkami. Wprowadzane karty lojalnościowe muszą zaczynać się od podanych cyfr.

Zakładka „Inwentaryzacja”

Zakładka definiuje parametry działania modułu inwentaryzacji (o obsłudze modułu czytaj na str. **86**).

Czy grupować powtarzające się kody kreskowe w jeden rekord

- **TAK** – jeśli powtórnie policzono ten sam towar, to nie zostanie wygenerowana nowa pozycja, lecz wprowadzona ilość doda się do już istniejącej.
- **NIE** – jeśli powtórnie policzono ten sam towar, to zostanie wygenerowana kolejna pozycja

Plik eksportu

Pełna ścieżka do pliku, w którym będą zapisywane wprowadzone pozycje.

Zakładka „Szuflada”

Szuflada może być podłączona do drukarki fiskalnej, lub bezpośrednio do komputera (np. IBM SurePOS). Za konfigurację szuflady w programie odpowiadają parametry:

Obsługa szuflady

Decyduje o tym, jaki typ szuflady jest podłączony do programu PC-POS. Standardowo przyjmuje się, że szuflada jest podpięta do (pierwszej) drukarki fiskalnej.

- **Pierwsza drukarka fiskalna** – szuflada podłączona do drukarki fiskalnej
- **Druga drukarka fiskalna** – nie używane
- Sterownik IBM-a – szuflada podłączona do złącza w komputerze IBM SurePOS do portu 3A

Ścieżka do biblioteki IBM

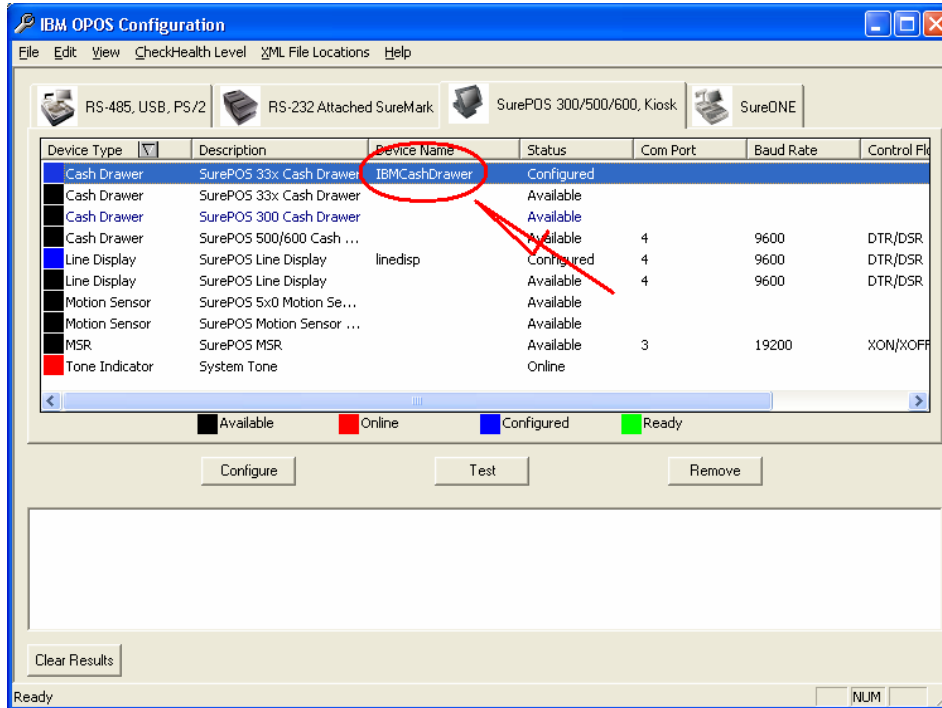
Określa katalog, w którym umieszczone są sterowniki urządzeń IBM UnifiedPOS. W tym wypadku będzie tam sterownik szuflady **UnifiedCashDrawer.dll**. Jeśli w katalogu nie ma sterownika

UnifiedCashDrawer.dll, to wówczas wyświetlane jest okienko z komunikatem błędu.

Konfiguracja kasy IBM SurePOS300:

- 1). Zainstalować kontrolki OPOS OLE, oraz pakiet UnifiedPOS
- 2). W programie konfiguracyjnym IBM OLE for Retail Point of Sale -> Configuration Utility, ustawić nazwę szuflady na **IBMCashDrawer** i sprawdzić (klawisz Test) poprawność instalacji kontrolki.

Inne:

Szuflada kasy IBM SurePOS 300 jest obsługiwana w PC-POS 7 przez kontrolki OLE. Na razie tylko w systemach Windows. Szuflada może być obsługiwana tylko przez sterowniki IBM-a. Nie ma możliwości bezpośredniego dostępu do urządzenia z pominięciem sterowników. W tej chwili istnieją 3 pakiety sterowników:

- IBM JavaPOS (biblioteki Java)
- IBM OLE (OPOS) implementujące standard UnifiedPOS (UPOS)
- IBM Point of Sale Subsystem (biblioteki C, C++)

Zakładka „Czytnik kart magnetycznych”

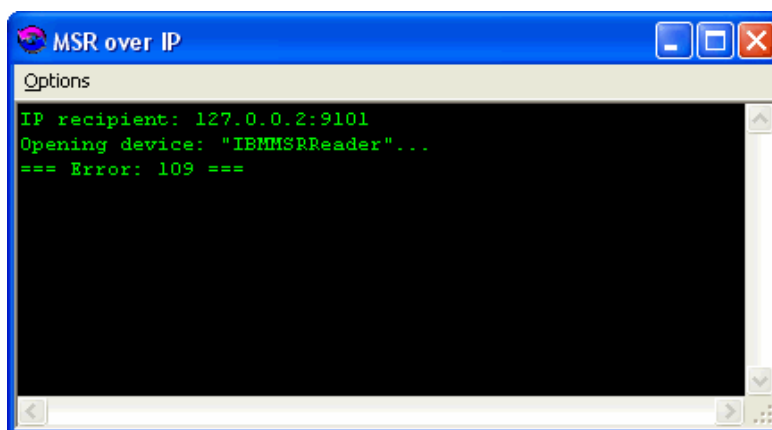
Typ czytnika kart magnetycznych

- **żaden** – czytnik MSR nie jest obsługiwany
- **praca przez program MSRoIP.exe (port9100)** – program PC-POS nasłuchuje zdarzeń z czytnika kart na porcie TCP/IP 9100

Po włączeniu parametru konfiguracji, PC-POS nasłuchuje jako serwer TCP/IP na porcie 9100. Dane mogą zostać wysłane np. przez program **MSRoIP.exe**, który nasłuchuje zdarzeń z czytnika MSR IBM-a i wysyła je na w/w port. Do celów testowych można ręcznie (bez czytnika) wywołać skan karty w menu programu MSRoIP.

Program MSR over IP (MSRoIP.exe)

Program służy do komunikacji pomiędzy czytnikiem kart magnetycznych (MSR) kas **IBM SurePOS 300, 500**, a programem **PC-POS 7**. Zadaniem programu jest wysyłanie przy pomocy TCP/IP, na podany adres, ścieżki nr 2 z odczytanych kart magnetycznych. Po uruchomieniu program uruchamia nasłuch zdarzeń z czytnika MSR i w razie potrzeby wysyła ścieżkę przez TCP/IP do odbiorcy.

Do działania programu należy zainstalować kontrolki OPOS. Na kasach innych, niż IBM SurePOS program zgłosi błąd 109 (brak urządzenia o takiej nazwie).

Domyślne ustawienia są następujące (przy współpracy z PC-POSem nie ma potrzeby ich zmiany):

Nazwa urządzenia MSR na kasie (OPOS Device Name - należy ustawić w programie konfiguracyjnym na kasie): **IBMMSRReader**.

Adres docelowy, pod który będą wysyłane pakiety: **127.0.0.1**

Port docelowy (PC-POS 7 nasłuchuje na tym porcie): **9100**

DebugMode: pokazuje pełną zawartość odczytanych ścieżek: **0**

TestData: pakiet, który zostanie wysłany na port TCP, gdy użytkownik naciśnie przycisk Test

W razie potrzeby Parametry można zmienić w Rejestrze Windows:

HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Insoft\MSRoIP -> Host
HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Insoft\MSRoIP -> Port
HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Insoft\MSRoIP -> DebugMode (0 lub 1)
HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Insoft\MSRoIP -> TestData (0 lub 1)

Zakładka „Serwis kart płatniczych”

Obsługa kart płatniczych

- **Żadna** – transakcje kartami płatniczymi nie są realizowane przez żaden serwis
- **UPOS** – transakcje kartami płatniczymi są realizowane przez serwis UPOS EuroKARTA EFT. Szczegóły działania tego serwisu opisaliśmy w rozdziale **System kart płatniczych UPOS EuroKARTA EFT** na stronie **153**
- **Novitus Celto S1** – transakcje kartami płatniczymi są realizowane przez oprogramowanie Novitus Celto S1. Szczegóły działania tego serwisu opisaliśmy w rozdziale **System kart płatniczych Novitus Celto S1** na stronie **157**.
- **UPOS demo** – transakcje kartami płatniczymi są realizowane w trybie demonstracyjnym tak, jakby były realizowane przez UPOS EuroKARTA, lecz bez połączenie z serwerem.

*W trybie **UposDemo** program działa tak, jakby transakcje były rzeczywiście akceptowane! Jest to przydatny tryb podczas szkolenia kasjerek, ale przypadkowe jego włączenie spowoduje, że żadne przelewy nie będą wykonywane! Na zewnątrz program będzie działał tak, jakby wszystko było w porządku. Tryb UposDemo można łatwo wykryć: numer karty na paragonie zawsze jest ten sam: **40000000*******.*

Ścieżka do katalogu z EFTAdapter.dll i ...

Parametr ma znaczenie tylko, jeśli wybrano **UPOS** w parametrze **Obsługa kart płatniczych**.

Ścieżka do katalogu, w którym są sterowniki **EFTAdapter.dll** i **eft_02tw.dll**. Bez znaku backslash (\) na końcu.

Adres IP serwera EFT UPOS-a

Parametr ma znaczenie tylko, jeśli wybrano **UPOS** w parametrze **Obsługa kart płatniczych**.

Adres IP serwera UPOS EuroKARTA EFT, który będzie autoryzował transakcje. Serwer jest zwykle zainstalowany na zapleczu sklepu.

Max. czas oczekiwania na odpowiedź serwera EFT (w sek.)

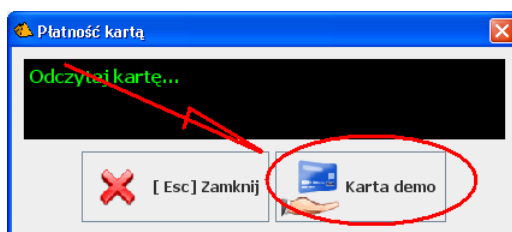
Parametr ma znaczenie tylko, jeśli wybrano **UPOS** w parametrze **Obsługa kart płatniczych**.

Jest to timeout oczekiwania na realizację jednego rozkazu przez serwer EFT. Domyślną wartością powinno być 60 sek. Jeśli transakcja wymaga podpisu klienta, to należy uwzględnić, że jest to również czas oczekiwania na podpis. Więc nie można go ustawić na zbyt małą wartość. Z drugiej strony, jeśli nie ma komunikacji z serwerem EFT, to tak długo będzie trwało oczekiwania aż program zgłosi błąd.

TEST, gdy nie ma czytnika kart magnetycznych

Parametr ma znaczenie tylko, jeśli wybrano **UPOS** w parametrze **Obsługa kart płatniczych**.

Ustawiony na **TAK** – włącza pojawienie się dodatkowego klawisza **Karta demo** w oknie, w którym normalnie kasjer powinien zeskanować kartę magnetyczną. Używany zwykle, gdy komputer, na którym są przeprowadzane testy lub prowadzona prezentacja nie jest wyposażony w czytnik kart magnetycznych. Udaje odczyt karty testowej, gdy nie ma zainstalowanego czytnika kart magnetycznych. **Nie wolno używać z prawdziwym serwerem EFT!**

Zakładka „Wyświetlacz klienta”

Zakładka definiuje typ i parametry pracy wyświetlacza klienta. O zasadzie działania wyświetlacza przeczytaj w rozdziale **Wyświetlacz klienta** na str. **62**.

Typ wyświetlacza

- **Brak** – żaden wyświetlacz nie jest podłączony
- **IBM SurePOS VFD** – wyświetlacz tekstowy 2 x 20 o numerze katalogowym 15K2011 lub 15K2012. Wyświetlacz jest obsługiwany bezpośrednio przez port RS-232 (bez pośrednictwa sterowników).

Standardowym portem, do którego urządzenie jest wpięte w komputerze IBMSurePOS jest COM4.

- **IBM SurePOS APA VFD** – wyświetlacz graficzny 160 x 40 o numerze katalogowym 15K2021. Mimo, że teoretycznie wyświetlacz pozwoli na pokazanie 4-ch linii tekstu, to PC-POS wyświetla tekst zawsze w dwóch liniach. Jest to związane z kompatybilnością programu z pozostałymi typami obsługiwanych wyświetlaczy. Wyświetlacz jest obsługiwany bezpośrednio przez port RS-232 (bez pośrednictwa sterowników). Standardowym portem, do którego urządzenie jest wpięte w komputerze IBMSurePOS jest COM4.
- **Elcom-ED2500** – wyświetlacz Elcom ED-2500 obsługiwany bezpośrednio (bez pośrednictwa sterowników) przez port RS-232.

Ilość wierszy na wyświetlaczu

Należy ustawić na 2. Program nie obsługuje innych ilości wierszy.

Ilość kolumn na wyświetlaczu

Należy ustawić na 20. Jest związana ze sposobem formatowania linii wyświetlacza (np. wyrównywania do prawej).

Parametry połączenia

Wszystkie wymienione wyżej urządzenia pracują na domyślnych parametrach: 9600, 8, 1, No. Nie należy tych parametrów zmieniać na inne.

Zakładka „Wagi”

Zakładka definiuje typ i parametry pracy wagi przykasowej. O zasadzie działania wagi przykasowej czytaj w rozdziale **Waga przykasowa** na str. **60**.

Typ wagi

Należy wybrać typ wagi przykasowej podłączonej do programu.

Parametry połączenia

Parametry komunikacyjne portu RS-232. Różne typy wag mogą pracować na różnych parametrach. Np. wagi **Basic RK-10** pracują na **9600, 8, 1, Even**, a **DS-860** na **9600, 7, 1, Even**. I tak dalej... W oknie konfiguracji program PC-POS nie zmienia parametrów konfiguracji portu po zmianie typu wagi. Natomiast te parametry zna PC-POS i można je od niego odzyskać w następujący sposób: ustawić typ wagi w tym parametrze, wyłączyć program, w pliku pcpos7.conf usunąć odpowiednią linię **ElectronicScales/...ConnectString**. Po uruchomieniu program będzie miał ustawione parametry komunikacji dla tej wagi.

Oprócz ustawienia programu PC-POS należy również w odpowiedni sposób skonfigurować wagę. Instrukcje konfiguracji poszczególnych modeli wag do współpracy z PC-POS umieściliśmy na www.insoft.com.pl -> **Strefa dla Partnerów-> Pomoc techniczna-> Wagi.**

Zakładka „Serwer pre-paid”

Zakładka pozwala na wybranie serwera transakcji prepaid i zapłaty za rachunki. Na razie jedynym obsługiwany systemem jest serwis **BillBird**. Szczegóły obsługi i konfiguracji tego serwisu opisaliśmy w rozdziale „**Moje rachunki**” i „**Moje doładowania**” – **BillBird** na str. **158**.

Rodzaj serwisu

- **Brak** – serwis wyłączony
- **Demo** – tryb demonstracyjny bez połączenia z serwerem autoryzacji
- **BillBird** – współpraca z serwerem BillBird.

Pozostałe parametry konfiguracji opisaliśmy w kontekście konfiguracji BillBird, na stronie **159**.

Zakładka „Inne parametry”

Zakładka definiuje pozostałe parametry stanowiska, które nie dało się zakwalifikować do żadnej z poprzednich zakładek.

Max. liczba otwartych kursorów na bazie

Wartość tego parametru określa jaka maksymalna ilość kursorów bazodanowych może być jednocześnie otwarta w jednej instancji połączenia z bazą danych. Program PcPos7 otwiera właśnie jedno połączenie. Generalnie **im większa wartość tego parametru tym płynniej** będzie działał program, jednak nie ma sensu dawać wartości większych niż 10. Każdy sterownik ma poza tym swoje ograniczenia na maksymalną ilość kursorów, jednak zazwyczaj jest ona większa niż 10.

Uwaga: W przypadku łączenia się z bazą MSDE przez ODBC lub sterownik JDBC Microsoftu wartość MaxCursors musi być ustawiona na 1. Sterownika ten bowiem ma takie właśnie ograniczenie i ustawienie wartości tego parametru na większą wartość spowoduje, że program PcPos7 podczas uruchamiania zgłosi błąd.

Co ile odświeżać bufor danymi z bazy (w sek.)

Ten parametr określa odstęp (w sekundach) pomiędzy kolejnymi odświeżeniami bufora towarów znajdującego się w pamięci programu PcPos7. Inaczej mówiąc, jeśli w programie PC-Market zostanie dodany jakiś towar, to pojawi się on na kasie po czasie nie przekraczającym tej wartości. Ustalenie zbyt małej wartości (np. 1 sek.) w sieci z dużą ilością kas spowoduje zbyt duże obciążenie sieci. Ustawienie wartości zbyt wysokiej (np. 600 sek.) oznacza, że towary nie będą aktualizowane wystarczająco często. **Domyślną wartością jest 15 sek.**

Przydział asortymentów z drukfiska

„Drukfisk” – to potoczna nazwa modułu sprzedaży detalicznej w programie PC-Market. PC-POS 7 pracuje właśnie w ten sposób, że emuluje (udaje) stanowisko drukfiska. W konfiguracji PC-Market można ustawić, które asortymenty mogą być sprzedawane na tym stanowisku. Robi się to w menu **Odbiorcy-> Sprzedaż detaliczna-> Konfiguracja-> Lista drukarek fiskalnych-> Zakładka F5 Asortymenty:**

Nazwa	Towarów	Opakowań	Usług	K. dodatkowych	K. ważonych
☐ OPAKOWANIA	0	18	0	0	0
☐ PAPIEROSY	64	0	0	0	0
☒ PIECZYWO CIASTA	91	0	0	1	0
☐ PIWO	32	0	0	0	4
☐ REKLAMÓWKI	3	0	0	0	0
☒ RYBY KONSERWY	45	0	0	0	0
☐ WARZYWA OWOCE	38	0	0	0	0
☐ WĘDLINY KURCZAKI	152	0	0	0	0

Asortymentów 4, kodów: 705   0   0   1   0
Razem kodów przydzielonych (z usługami): 706 , w tym kodów ważonych: 0

Dzięki temu można wydzielić np. stanowisko sprzedaży alkoholi, na którym nie będzie można sprzedawać towarów z innych kas.

Poziom logowania zdarzeń (EventLog)

Operacje wykonywane przez program są logowane do plików tekstowych. Pliki te są zwykle umieszczone w podkatalogu .\log. W przypadku problemów z programem logi są cennym źródłem informacji, co się

zdarzyło. Poziom logowania określa jak szczegółowe informacje mają być zapisywane w tych plikach:

- SEVERE – tylko błędy
- WARNING – błędy i ostrzeżenia
- INFO – błędy, ostrzeżenia i informacje robocze
- ...
- FINEST – najbardziej szczegółowy poziom logowania

Ścieżka do pliku zdarzeń (EventLog)

Ścieżka do pliku, w którym będą umieszczane w/w logi. Należy podać pełną ścieżkę z nazwą pliku, lecz **bez rozszerzenia**. Np.

C:\PCPOC7\log\EventLog.

W miarę pracy, PC-POS będzie tworzył kolejno 32 pliki o rozmiarze max. 1MB każdy, rozpoczynając od nazwy **EventLog_0.log**, a kończąc na **EventLog_31.log**. Po wykorzystaniu wszystkich numerów od nowa rozpocznie od pliku **EventLog_0.log**.

Ścieżka do pliku ZIP z obrazkami

Są to obrazki, które będą wyświetlane na klawiszach szybkiej sprzedaży:

Jeśli użytkownik chce dodać do listy własne obrazki, lub wykorzystać całkowicie własny zestaw, to można to zrobić właśnie w tym pliku, a następnie konfigurując klawisze szybkiej sprzedaży odwołać się do tych właśnie plików (o konfiguracji klawiszy szybkiej sprzedaży czytaj na str. [122](#)). Obrazki w pliku ZIP powinny być plikami PNG z przezroczystym tłem o rozmiarze 64x64 piksele.

Konfigurację dla programu czytaj

Działanie tego parametru zostało opisane w rozdziale [Gdzie jest przechowywana konfiguracja?](#) na stronie [112](#).

- **tylko z pliku** – cała konfiguracja programu będzie czytana tylko z pliku pcpos7.conf
- **z pliku i z bazy** – część konfiguracji jest pobierana z pliku pcpos7.conf, a część z bazy danych.

Zapis dokumentów do bazy lokalnej (cykliczna synchronizacja z baza zdalną)

- **NIE** – jest to normalny tryb pracy, w którym PC-POS 7 zapisuje transakcje tylko do bazy zdalnej, a tylko awaryjnie, gdy nie ma z nią połączenia zapisuje do bazy lokalnej. Po odzyskaniu połączenia z bazą zdalną dokumenty są przesyłane do bazy zdalnej.
- **TAK** – w tym trybie pracy wszystkie transakcje są zapisywane w bazie zdalnej i co 3 minuty replikowane do bazy zdalnej.

Katalog, gdzie jest szukany plik inwent.inw

Plik ten jest używany podczas importu paragonu z pliku. Należy podać pełną ścieżkę bez backslash na końcu. O szczegółach importu paragonu z pliku czytaj na stronie **89**.

Czy plik po imporcie ma być kasowany

Czy po poprawnym zaimportowaniu paragonu z pliku inwent.inw ma on zostać skasowany. O szczegółach importu paragonu z pliku czytaj na stronie **89**.

System kart płatniczych UPOS EuroKARTA EFT

Opis działania

Program PC-POS może pracować jako terminal kart płatniczych systemu **EuroKARTA EFT** produkcji **UPOS System**. PC-POS umożliwia następujące operacje:

1. zapłatę transakcji kartą płatniczą,
2. luźne zapłaty kartą (niepowiązane z paragonami)
3. zwrot środków na kartę płatniczą.

PC-POS akceptuje transakcje, łącząc się z serwerem kart płatniczych EuroKARTA (znajdującym się zwykle na zapleczu sklepu) przy pomocy protokołu TCP/IP. Serwer EuroKARTA odpowiada za akceptację transakcji w odpowiednim centrum kart.

Cenną zaletą takiego rozwiązania jest to, że nie ma potrzeby wydzielania osobnych linii telefonicznych dla każdego stanowiska kasowego.

Szczegółowe parametry konfiguracji tego systemu zostały opisane w rozdziale **Zakładka „Serwis kart płatniczych”** na stronie **147**.

Sprzęt do obsługi kart płatniczych

Czytnik kart magnetycznych

Po włączeniu odpowiedniego parametru konfiguracji, PC-POS nasłuchuje jako serwer TCP/IP na porcie 9100. Dane mogą zostać wysłane przez program MSRoIP, który obsługuje zdarzenia z czytnika MSR IBM-a. Do celów testowych można ręcznie (bez czytnika) wywołać skan karty w menu programu MSRoIP.

Pinpad

Urządzenie nie jest wogóle obsługiwane przez PC-POS-a. Steruje nim serwer EFT. Na komputerze, na którym jest zainstalowany PC-POS należy zainstalować program **TCP2RS** (szczegóły na stronie www.insoft.com.pl -> Strefa dla Partnerów), którego zadaniem będzie przekierowywanie pakietów komunikacyjnych pomiędzy serwerem EFT, pinpadem podłączonym do lokalnego portu RS-232. Serwer EFT łączy się jako klient TCP/IP do pinpada. Adres komputera, do którego podłączony jest pinpad ustawia się na serwerze EFT.

Zalecamy mapowanie portów TCP-RS w następujący sposób opisany w instrukcji tego programu tj.

21001 - COM1

21002 - COM2

itd...

Drukarka potwierżeń

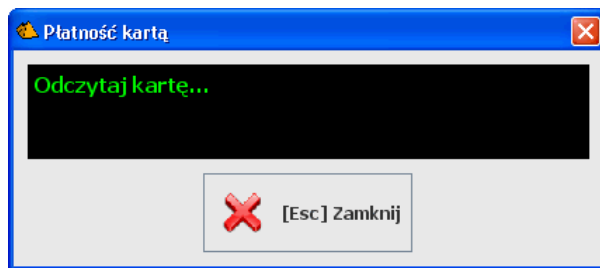
W chwili obecnej obsługiwana drukarka, to **Posnet Thermal 1.04** i późniejsze (użyć sterownika **Thermal102** w konfiguracji programu). W razie potrzeby będzie można oprogramować każdą drukarkę fiskalną, która potrafi drukować potwierdzenia transakcji kartą. W razie potrzeby można też wykorzystać zwykłe drukarki termiczne typu Mefka, Kafka itp. Użycie osobnej drukarki jest o tyle praktyczne, że nie występuje problem opisany w rozdziale **Zapłata za paragon**.

*Drukarka **Posnet Thermal 1.02** nie ma możliwości potwierżeń płatności kartą! Taka możliwość została zaimplementowana dopiero w nowszych modelach tego producenta (od wersji 1.4).*

Zapłata za paragon

W przypadku, gdy parametr **CardPayment** jest ustawiony inaczej, niż **None**, to przy zamykaniu transakcji, w okienku płatności, program sprawdza, czy jest jakaś wartość do zapłaty **kartą płatniczą**. Jeśli tak, to otwiera okienko płatności kartą:

W trybie off-line:

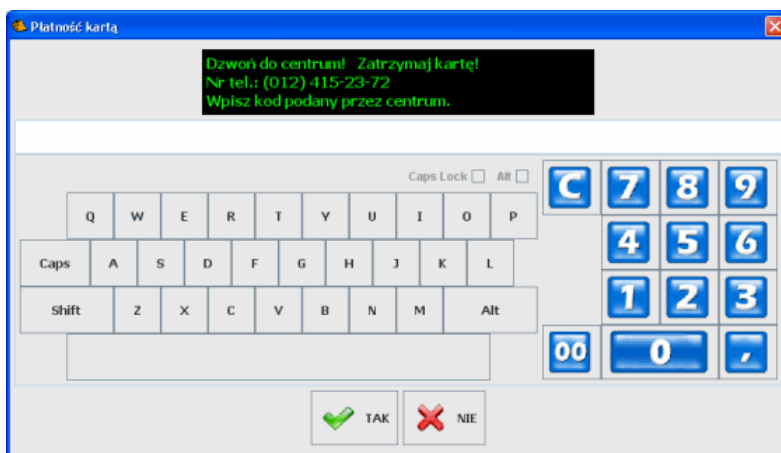
- komunikacja z serwerem EFT - potwierdzenie środków na karcie
- wydruk pokwitowania
- pytanie, czy zgadza się podpis
- wydruk drugiego pokwitowania
- wydruk paragonu

W trybie on-line:

- komunikacja z serwerem EFT - potwierdzenie środków na karcie
- dokończenie wydruku paragonu
- wydruk pokwitowania
- pytanie, czy zgadza się podpis
- wydruk drugiego pokwitowania

(jak widać w transakcji on-line nie ma złotego środka - jeśli nie zgadza się podpis, to jest problem, ponieważ transakcja jest już zafiskalizowana)

Czasem, jeśli centrum tego wymaga, to program może poprosić o reakcję kasjerki:

W zależności od potrzeb, może to być pytanie o kod autoryzacji z centrum, hasło kierownika lub tzw. "CommercialCode" (szczegóły w instrukcji serwera EuroKARTA).

Numer karty płatniczej zapisywany w bazie:

Razem z transakcją, w tabeli **TekstDok** (13 kolumna) zapisywane są 4 ostatnie cyfry numeru karty płatniczej.

W trybie off-line jest to zapisywane tylko, gdy transakcja została zaakceptowana i **jest to numer karty przysłany przez Centrum**.

W trybie on-line problem jest bardziej skomplikowany:

Zapis paragonu do bazy odbywa się zanim z serwera kart płatniczych otrzymamy pełny numer karty. Dlatego **numer karty jest wyciągany bezpośrednio ze ścieżki karty płatniczej** i zapamiętywany. Następnie zapisywany jest paragon do bazy z wpisanym numerem karty i drukowane potwierdzenie zapłaty kartą. Jeśli w tym momencie kasjer nie potwierdzi zgodności podpisu, to i tak numer karty nie może już być usunięty z dokumentu paragonu w bazie.

*Zwróć uwagę, że w programie PC-POS występują dwa rodzaje form płatności: **karta płatnicza** i **karta kredytowa**. Mechanizm autoryzacji jest podpięty tylko pod formę płatności typu **karta płatnicza**. W przypadku zapłaty formą płatności typu **karta kredytowa** mechanizm działa normalnie, tzn. paragon zostanie zamknięty od razu. Tak, jakby mechanizm autoryzacji był wyłączony.*

Luźne transakcje kartą

Wśród dostępnych klawiszy touch-screen są dwa, które odpowiadają za luźne pobranie kwoty z karty i luźny zwrot pieniędzy na kartę: **CardSale** i **CardRefund**. Do zwrotu pieniędzy "na kartę" (na konto klienta) służy **CardRefund**. Po naciśnięciu pojawia się okienko, w którym należy wprowadzić kwotę oraz **numer systemowy paragonu**, którego dotyczy zwrot. Dalej operacje przebiegają jak podczas normalnej transakcji.

The screenshot shows a software window titled "Zwrot środków "na kartę płatniczą". It contains two input fields: "Kwota:" with the value "15.34" and "Nr transakcji:" with the value "12584". Below these is a numeric keypad with buttons for digits 0-9, a decimal point, and a "C" button. At the bottom are "OK" and "Anuluj" buttons.

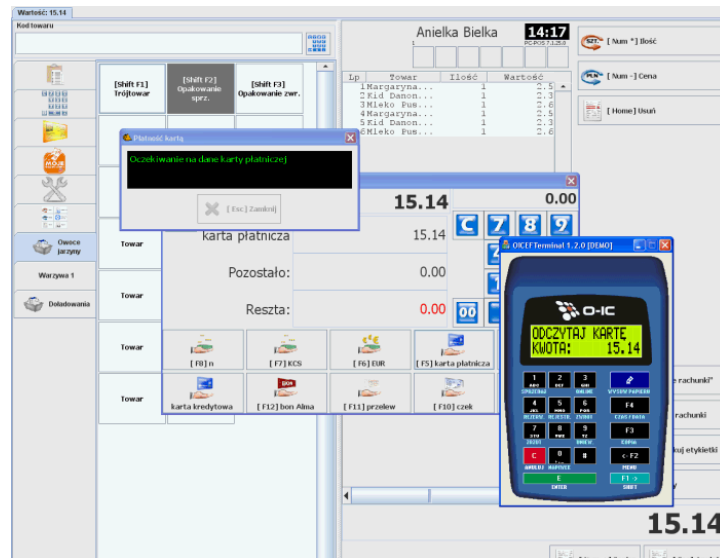
*W praktyce opcja jest wykorzystywana, gdy następuje zwrot towaru, za który płacono kartą płatniczą. Zgodnie z obowiązującymi przepisami nie wolno wówczas zwrócić klientowi gotówki. Należność należy przelać z powrotem na konto klienta posługując się właśnie opisaną tutaj funkcją **CardRefund**.*

*Z tego, co wiemy, to operacja **CardSale** (nie powiązane z paragonem ściąganie środków z karty) w praktyce prawie nigdy nie jest wykorzystywana w sklepach. Zapłatę za paragon realizuje się podczas edycji paragonu, w okienku płatności.*

System kart płatniczych Novitus Celto S1

Terminal płatniczy Celto S1 jest programem, który zainstalowany na tym samym komputerze, co PC-POS odpowiada za realizację płatności kartą płatniczą. Po wybraniu sposobu zapłaty kartą płatniczą w oknie zapłaty za paragon, pojawi się okno terminala, w którym należy przeprowadzić całość transakcji kartą:

Terminal Celto nie jest fizycznym urządzeniem lecz aplikacją, a wszelkie urządzenia potrzebne do realizacji transakcji (pnpad, czytnik kart i modem) są podłączone do komputera POS. Zastosowanie go pozwala na zaoszczędzenie miejsca w boksie kasowym.

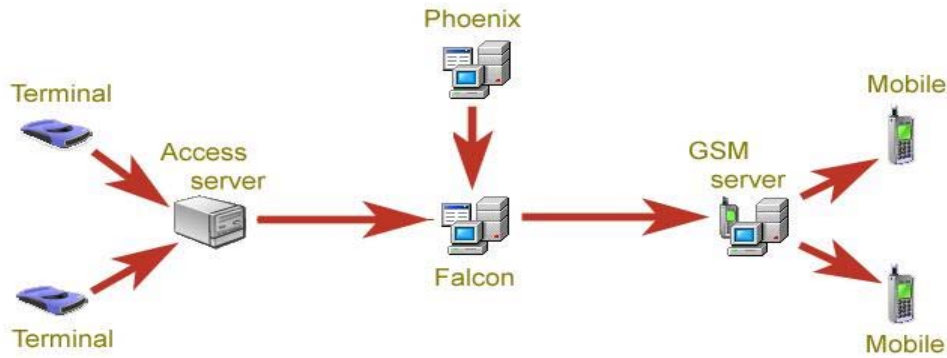
Szczegóły konfiguracji terminala Celto S1 zostały opisane w Internecie na stronie <http://www.insoft.com.pl>, w dziale **Strefa dla Partnerów-> Pomoc techniczna-> Terminal płatniczy Celto – konfiguracja do współpracy z PC-POS 7.**

„Moje rachunki” i „Moje doładowania” – BillBird

Opis działania

Stanowiska kasowe, podczas każdej transakcji związanej z rachunkami lub doładowaniami, łączą się z serwerem EPOS (Falcon) firmy BillBird korzystając z łącza TCP/IP. Serwer EPOS mieści się w siedzibie BillBird. Firma BillBird wymaga połączenia przez tunelowane łącze VPN.

W chwili obecnej stanowiska **PC-POS 7 (Terminal)** łączą się bezpośrednio z serwerem **EPOS (Falcon)**. Docelowo połączenie będzie buforowane przez router **Access server** umieszczony na zapleczu sklepu. Po wprowadzeniu routera nie trzeba będzie tunelować każdego stanowiska kasowego osobno.

Pierwsze połączenie z serwerem następuje podczas startu programu PC-POS 7 – podczas logowania kasjera. Od tego momentu każda transakcja jest przypisana do zalogowanego kasjera. Jeśli zalogowanie kasjera do serwera EPOS nie uda się podczas startu programu PC-POS 7 (np. z powodu braku komunikacji TCP/IP) – wówczas odbędzie się ono podczas wykonywania pierwszej transakcji z tym serwerem.

Konfiguracja systemu

Ustawić identyfikatory i hasła kasjerów

Serwer EPOS (Falcon) w celu zalogowania kasjera wymaga co najmniej:

- **adres IP i numer portu** serwera EPOS (Falcon)
- **numeru terminala (TID)** stanowiska kasowego
- **identyfikatora i hasła logowanego kasjera**. Identyfikatory i hasła mogą być różne od tych, na które logują się kasjerzy do kas PC-POS 7. W szczególności można tak skonfigurować system, że wszyscy kasjerzy będą się logowali do systemu EPOS na ten sam identyfikator i w systemie EPOS będą widziani jako jeden kasjer.

Potrzebne wartości należy uzyskać od firmy BillBird.

Numer TID ustawia się w konfiguracji kasy.

PrepaidService/BillBird_PosId

Identyfikator i hasło kasjera ustawia się w trybie administracyjnym programu PC-POS 7. Menu **Wykazy-> Wykaz operatorów-> <operator>-> Logowanie do serwisu pre-paid:**

Operator:

Nr kasjera: 6

Imię i nazwisko: Anna Kowalska

Rola: Kasjer

Logowanie do PC-POS 7

Identyfikator: 6

Haslo: *****

Powtórz haslo: *****

Kod karty id: *****

Logowanie do serwisu pre-paid

Identyfikator: 10006

Haslo: *****

Zapisz Anuluj

Włączyć i ustawić serwis BillBird

Wybór serwisu dokonuje się przy pomocy parametru

PrepaidService/ DeviceType

- **Spoof** – obsługa wyłączona
- **Demo** – obsługa w trybie demonstracyjnym (szkoleniowym).
Transakcje wyglądają jakby były poprawnie akceptowane, lecz w rzeczywistości PC-POS 7 nie łączy się z serwerem EPOS.
- **BillBird** – obsługa przez serwer EPOS (Falcon) firmy BillBird.

Parametr należy ustawić na **BillBird**.

PrepaidService/ BillBird_TestMode

- **N** – praca w trybie roboczym. Wszystkie transakcje na serwerze EPOS (Falcon) będą rejestrowane w rzeczywistości i zapisywane w jego bazie danych
- **Y** – praca w trybie testowym

PrepaidService/ BillBird_LogFileName

Nazwa pliku, w którym będzie rejestrowany log komunikacji z serwerem EPOS (Falcon).

Np. C:\\PcPos7\\log\\billbird.log

PrepaidService/ BillBird_LogLevel

Poziom szczegółowości danych logowanych w pliku

BillBird_LogFileName.

- **SEVERE** – tylko błędy
- **INFO** – tylko jednolinijkowa informacja o każdej zrealizowanej transakcji
- **FINE** – wywołane funkcje na serwerze EPOS
- **FINER** – wysłane i odebrane dane
- **FINEST** – pełne pakiety komunikacyjne

Domyślnie zalecamy ustawienie poziomu na INFO.

PrepaidService/ BillBird_PosId

TID (unikalny numer stanowiska kasowego) nadany przez BillBird.

PrepaidService/ BillBird_PosId

Adres IP serwera EPOS (Falcon) uzyskany od BillBird.

PrepaidService/ BillBird_PosId

Port IP serwera EPOS (Falcon) uzyskany od BillBird.

PrepaidService/ BillBird_ConnectionTimeout

Parametr ma dwa znaczenia.

- 1). Jest to timeout podczas nawiązywania połączenia z serwerem EPOS wyrażony w sekundach
- 2). Jest to timeout oczekiwania na dane zwrotne podczas normalnej komunikacji. Jednak w przypadku utraty połączenia z serwerem, program PC-POS 7 próbuje jeszcze 2-krotnie nawiązać połączenie. Tak więc w przypadku utraty połączenia, **maksymalny czas oczekiwania wynosi 3 x BillBird_ConnectionTimeout.**

Proponujemy ustawić ten parametr na 10 sek. Najdłuższy czas oczekiwania na odpowiedź z serwera EPOS uzyskany podczas testów wynosił 6 sek. - podczas autoryzacji doładowania top-up.

Timeout ustawiony na 10 sek., to maksymalny czas oczekiwania 30 sek. w przypadku braku połączenia.

Zaprogramować towary będące doładowaniami

- 1). BillBird dostarcza listę doładowań z odpowiadającymi im kodami kreskowymi. Należy założyć odpowiednie towary. Towar powinien mieć

cenę zerową i otwartą, kod podany przez BillBird, stawkę 22%. I najważniejsze: należy ustawić tym towarom status produktu na „prepaid”:

Produkt: !Prepaid Heyah

Nazwa: Doładowanie Heyah

Cena detaliczna: 0.00

Cena hurtowa: 0.00

Cena nocna: 0.00

Cena dodatkowa: 0.00

Status ceny : otwarta

Status produktu: prepaid

Stawka Vat: 22.00 %

Jednostka: szt

Asortyment: DOŁADOWANIA

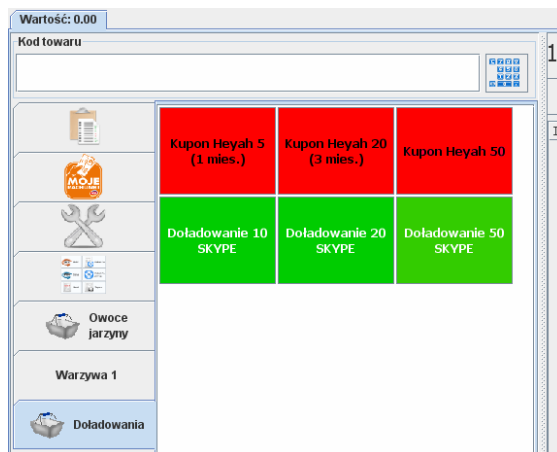
Opakowanie: Dodaj Usun

Kod	Mnożnik	Domyślny
956622	1.00	☒
<nowy kod>		☐

Zapisz Anuluj

2). W razie potrzeby założyć zakładkę ze skrótami klawiszowymi dla najczęściej używanych doładowań.

Konfiguracja-> Parametry programu-> Klawisze szybkiej sprzedaży

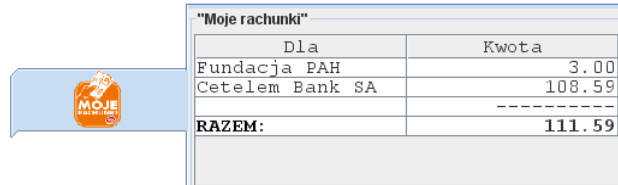
Skonfigurować interfejs użytkownika

1). Zakładka „Moje rachunki”

Należy włączyć zakładkę „Moje rachunki”, aby można było na niej przeglądać wystawione rachunki. Włączenie tej zakładki nie jest konieczne do prawidłowego wprowadzania rachunków, jednak znacznie ułatwi pracę kasjerki.

Zakładkę włącza się w trybie administracyjnym, w menu:

Konfiguracja-> Parametry programu-> Ustawienie zakładek na paragonie-> Pokazać zakładkę „Moje rachunki”

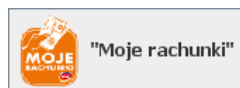
"Moje rachunki"	
Dla	Kwota
Fundacja PAH	3.00
Cetelem Bank SA	108.59

RAZEM:	111.59

2). Klawisze „Moje rachunki” i „Usuń wszystkie rachunki”

Należy dodać te klawisze w opcji menu:

Konfiguracja-> Parametry programu-> Rozmieszczenie przycisków na paragonie

Jeśli jest włączona zakładka „Moje rachunki” (patrz pkt 1), to nie ma potrzeby umieszczania tych klawiszy, ponieważ i tak zawsze znajdują się one na tej zakładce. Jeśli zakładka jest wyłączona, to dodanie tych klawiszy staje się niezbędne do wprowadzania rachunków.

Operatorzy i uprawnienia

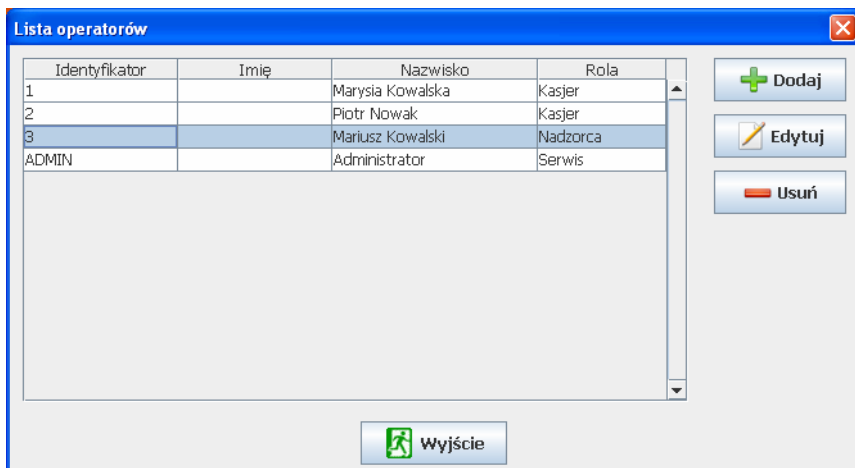
Role

Każdy z operatorów ma pewien zakres uprawnień, który nazywamy „rolą”.

Rola, to inaczej grupa użytkowników posiadających pewne uprawnienia. Na przykład kasjerki Kasia, Zosia, Ela mają przydzieloną rolę KASJER i mogą tylko sprzedawać, Marysia ma rolę NADZORCA i może dodatkowo udzielać rabaty na kasie, a pan Zbyszek ma rolę MANAGER z jeszcze większymi uprawnieniami.

Program PC-POS 7 ma na stałe zaszyte 4 role. Z zasady **każda następna z ról ma większe uprawnienia, od poprzedniej**:

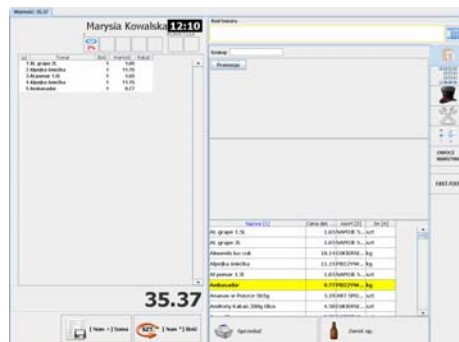
- **KASJER** – to szeregowy kasjer na kasie - ma minimum uprawnień
- **NADZORCA** – to starszy kasjer – ma nieco wyższe uprawnienia od szeregowego kasjera (np. może anulować paragony)
- **MANAGER** – to np. kierownik sklepu – ma jeszcze wyższe uprawnienia – może np. zmieniać konfigurację programu
- **SERWIS** – to np. serwisant programu – ma najwyższe uprawnienia

Po zalogowaniu się użytkownika u uprawnieniach **KASJERA** lub **NADZORCY**, PC-POS będzie pracował w **trybie sprzedaży**.
Po zalogowaniu się do programu użytkownika u uprawnieniach **MANAGER** lub **SERWIS**, PC-POS będzie pracował w trybie konfiguracji.

Tryb konfiguracji

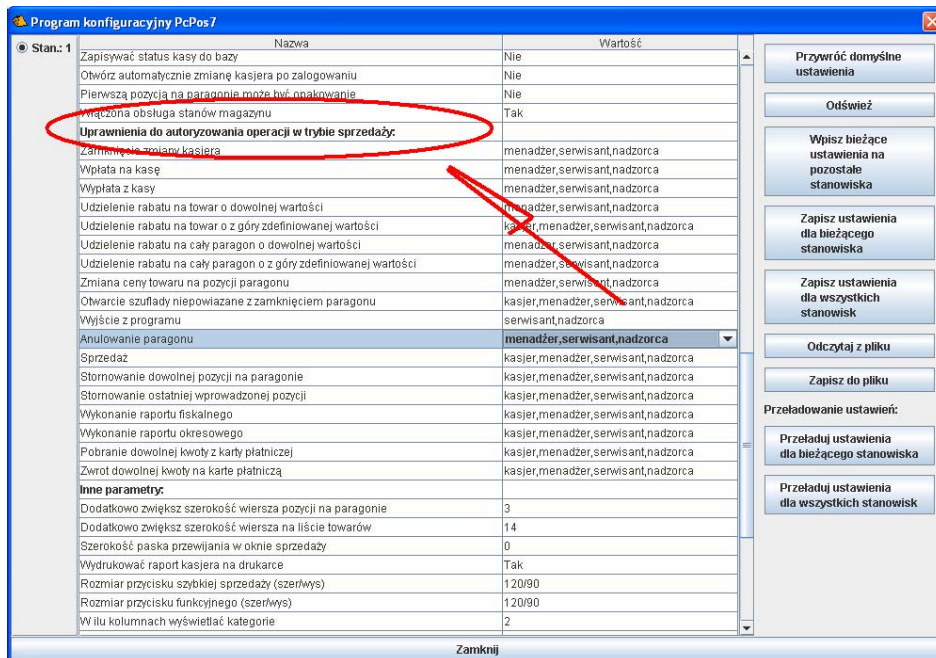

Tryb sprzedaży

Edycja uprawnień

Jak napisano w poprzednim rozdziale, poszczególne uprawnienia są przydzielane rolom, a nie poszczególnym użytkownikom. Uprawnienia można edytować w menu konfiguracyjnym kasy, które uruchamiamy logując się na użytkownika będącego NADZORCĄ lub MANAGEREM.

Menu Konfiguracja-> Parametry programu:

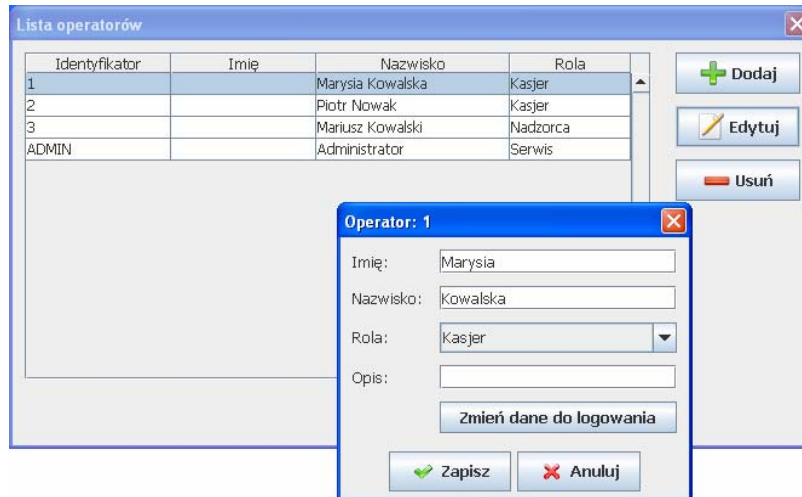
W konfiguracji przydzielamy uprawnienia na odwrót To znaczy do każdej czynności, przydzielamy minimalny zestaw ról, które są uprawnione do jego wykonywania. Do każdej czynności możemy więc zdefiniować jedną z czterech możliwości:

- **kasjer, menadżer, serwisant, nadzorca** – wszyscy użytkownicy są uprawnieni do tej czynności
- **menadżer, serwisant, nadzorca** – w tym wypadku tej czynności nie może wykonywać kasjer
- **serwisant, nadzorca**
- **nadzorca** – tylko nadzorca może wykonywać tę czynność

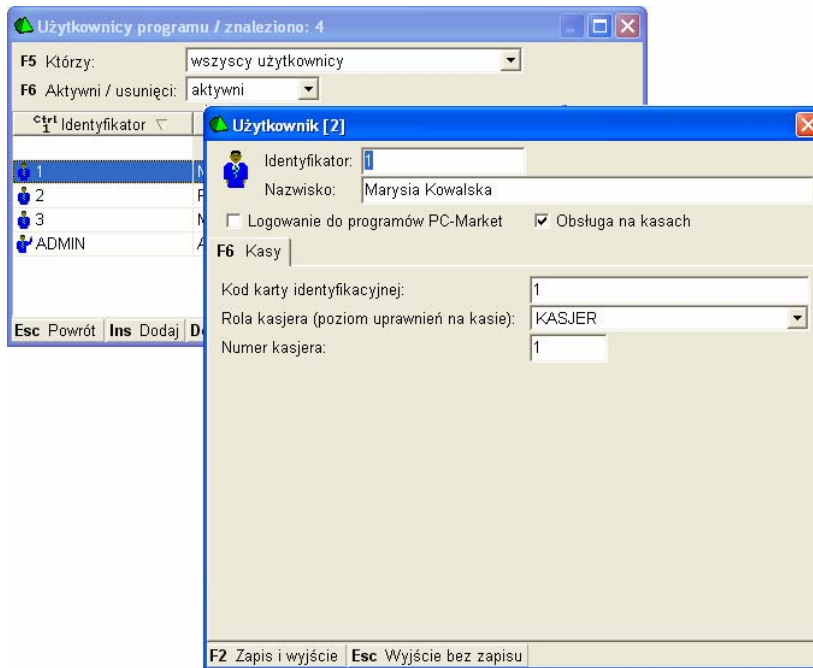
Lista operatorów

Listę operatorów uprawnionych do korzystania z programu można edytować na 2 sposoby:

1. W programie PC-POS – w menu konfiguracji - po zalogowaniu się jako NADZORCA lub MANAGER. W menu **Wykazy-> Wykaz Operatorów**:

2. W programie PC-Market – w menu **Kontrola-> Użytkownicy-> Wykaz użytkowników**:

Zauważ, że **lista kasjerów i przypisanych im ról jest wspólna** dla wszystkich kas w systemie. Natomiast uprawnienia można przypisywać w zależności od stanowiska kasowego. Np. na dziale spożywczym możesz odblokować udzielanie rabatu kasjerowi. Natomiast na kasie na stoisku monopolowym możesz całkowicie zablokować możliwość udzielania rabatu wszystkim użytkownikom.

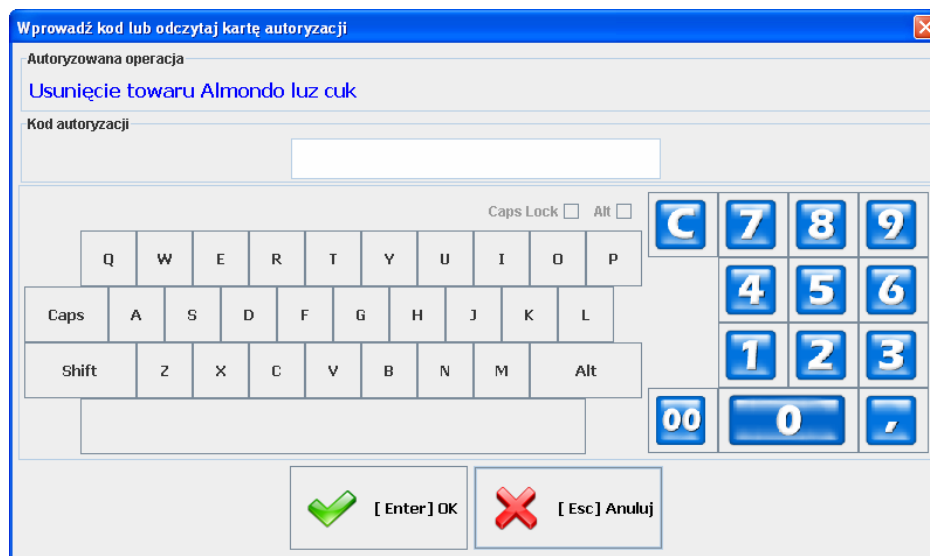
Autoryzacja, gdy operator nie jest uprawniony

Nadchodzi czas, gdy masz już zdefiniowaną listę kasjerów, przypisane im role i nadane tym rolom uprawnienia. Załóżmy, że w sklepie wygląda to tak:

- **Zosia jest KASJERKĄ – wolno jej tylko sprzedawać**
- Marysia jest NADZORCĄ i może dodatkowo udzielać rabaty i anulować paragony
- Zbyszek jest MANADŻEREM (kierownikiem sklepu) i może dodatkowo wypłacać gotówkę z kasy

Jeśli na kasie w tej chwili sprzedaje Zosia, i nagle **spróbujecie wycofać jedną z pozycji**, to program sprawdzi, czy jest ona uprawniona do tej

czynności. W naszym przypadku stwierdzi, że **KASJER nie ma takich uprawnień** i nie pozwoli na wykonanie tej czynności. Poprosi, żeby tę czynność autoryzował ktoś, kto ma do tego uprawnienia. W naszym przypadku może to być Marysia (ponieważ NADZORCA może anulować paragony), oraz Zbyszek (ponieważ MANADŻER z założenia ma wyższy status, niż NADZORCA). Program wyświetli następujący komunikat:

Nasza kasjerka musi poprosić kogoś z nadzoru – w tym wypadku Marysię lub Zbyszka, żeby autoryzowali tę operację. Każde z nich ma przydzielony swój kod autoryzacji, który może wpisać, zeskanować czytnikiem kodów kreskowych, lub kart magnetycznych.

Wydruki w programie PC-POS

Wydruki dokumentów w programie PC-POS zostały rozwiązane przy pomocy mechanizmu strumieni wydruków®. Jak on działa?

Z jednej strony program PC-POS ma do wydrukowania następujące dokumenty:

Dokumenty i raporty

Są to: Faktura VAT, Zwrot do paragonu oraz raporty. Zwykle drukowane na kartkach A4, lecz może istnieć konieczność wydrukowania ich np. na drukarce z papierem termicznym o szerokości 6cm.

Prepaidy

Są to pokwitowania zapłaty za doładowanie GSM, oraz pokwitowania zapłaty za rachunki („Moje rachunki”). Mogą być drukowane na drukarkach fiskalnych, lecz mogą być też drukowane na drukarkach systemowych lub nefiskalnych (np. Elzab Talos).

Karty płatnicze

Pokwitowania zapłaty za karty płatnicze. Mogą być drukowane na drukarkach fiskalnych, drukarce systemowej lub nefiskalnej (np. elzab Talos).

Paragony fiskalne

Mogą być drukowane tylko na drukarkach fiskalnych.

Etykiety na towary

Mogą być drukowane tylko na drukarce etykiet

Z drugiej strony program obsługuje następujące drukarki:

Systemowa

Drukarka zainstalowana w systemie Windows lub Linux. Zwykle jest to drukarka drukująca na kartkach A4, lecz niektóre drukarki nefiskalne również mogą być zainstalowane i widoczne na liście drukarek systemowych.

Niefiskalna

Jest to drukarka drukująca na papierze ciągłym termicznym. Wydruk odbywa się w trybie graficznym, lecz drukarka nie posiada sterowników Windows lub Linuks. Typowym przykładem takiej drukarki w programie PC-POS jest Elzab Talos¹⁰.

Fiskalna

Jest drukarką służącą do wydruku paragonów. Niektóre modele posiadają szablony wydruku pokwitowań kart płatniczych lub prepaidów, lecz nie zawsze te szablony spełniają nasze wymagania.

Etykiet

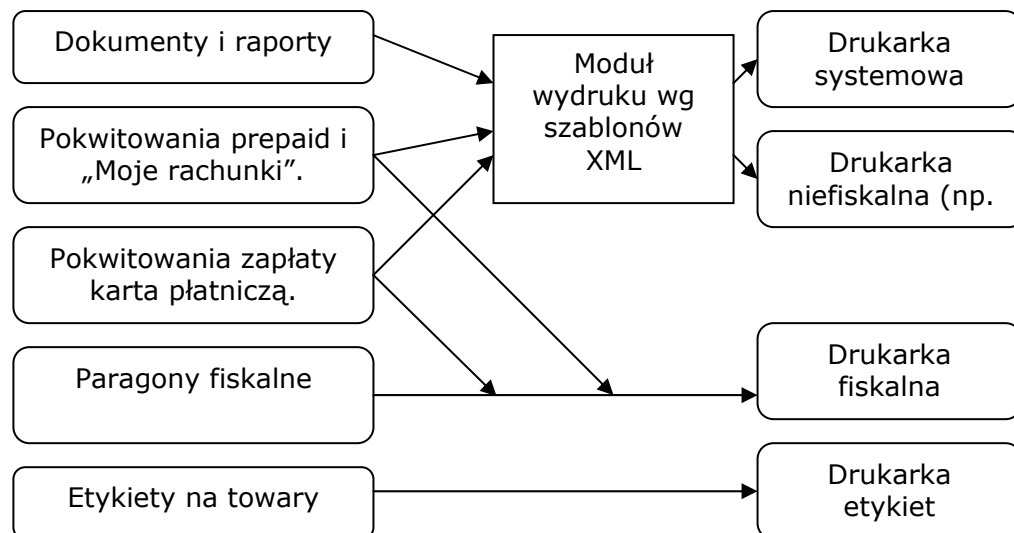
Jest to drukarka specjalizowana drukująca na taśmach z etykietami samoprzylepnymi (np. 50x35mm). Na razie program PC-POS drukuje etykiety tylko na drukarkach Clever.

---

¹⁰ Mimo, że Elzab Talos posiada sterownik dla Windows, lecz sterownik ten drukuje tylko w trybie tekstowym, więc dla naszych potrzeb się nie nadaje.

Strumienie wydruków

Program PC-POS pozwala przekierować w ograniczonym zakresie konkretne typy wydruku na różne typy drukarek. Np. Fakturę VAT można wydrukować na drukarce systemowej, ale można też na drukarce niefiskalnej. Pokwitowanie prepaid można wydrukować na drukarce fiskalnej, ale można też na drukarce niefiskalnej lub systemowej. aktualne możliwości przekierowywanie wydruków prezentuje poniższy diagram:

Jak widać z powyższego diagramu na przykład pokwitowania zapłaty kartą płatniczą mogą być kierowane bezpośrednio do drukarki fiskalnej, lub przez moduł szablonów XML – do drukarki systemowej lub niefiskalnej.

Warto tutaj wspomnieć o pewnej korzyści z wydruku pokwitowań prepaidów i kart płatniczych na drukarkach niefiskalnych. Zwykle nie zalecamy wydruków takich pokwitowań na drukarkach fiskalnych pracujących w trybie on-line. Problem polega na tym, że przy płatności kartą, aby wydrukować pokwitowanie zapłaty do podpisu klienta, nie można tego zrobić, gdy paragon na drukarce jest otwarty. W tym celu paragon musi zostać na drukarce zakończony. A co wówczas, gdy podpis klienta nie będzie się zgadzał? Jeśli zostanie zastosowana drukarka niefiskalna, to program wstrzyma się z zakończeniem transakcji fiskalnej aż do zakończenia transakcji kartą.

Program PC-POS nie drukuje pokwitowań niefiskalnych na każdej drukarce fiskalnej. Zależy to od tego, czy dana drukarka posiada odpowiednie szablony i czy takie szablony odpowiadają wymaganiom akceptanta (centrum kart, rachunków lub doładowań). Szczegółowy wykaz drukarek fiskalnych i ich możliwości opialiśmy w dziale technicznym na stronie <http://www.insoft.com.pl/> -> **Strefa dla Partnerów-> Pomoc techniczna-> PC-POS7 – wydruki niefiskalne na drukarkach fiskalnych.**

Szablony XML

Wydruki na drukarkach systemowych i niefiskalnych są realizowane przy pomocy szablonów wydruków zapisanych w plikach XML (np. FODB.XML), zwykle w katalogu **printFormats**.

W razie potrzeby istnieje możliwość niewielkiej zmiany szablonu wydruku tak, aby dopasować go do własnych potrzeb.

Dokument według szablonu jest później drukowany na drukarce systemowej, lub przetwarzany na mapę bitową, która jest później w trybie graficznym drukowana na drukarce niefiskalnej.

© 2008 Insoft sp. z o.o.
31-227 Kraków
ul. Jasna 3a
tel. (012) 415-23-72
e-mail: market@insoft.com.pl
<http://www.insoft.com.pl>